

KUVAILULEHTI**Suunnittelualueen nimi****25617 - Pöyrisjärven erämaa-alue**

Suunnitelman tila	Työn alla	
Suunnitelman laatija	Lappi, LP (-2023)	
Suunnitelman vahvistaja tai hyväksyjä	Ympäristöministeriö	
Lähetetty lausunnolle		
Hyväksytty		
Vahvistettu		
LAC kestävyden seuranta ja nimi		
Julkisuus	HUOM! Lomakkeelta "Liite 2 Lajisto" on jätetty pois JulKL 621/1999 24 § 1 mom. kohdan 14 mukaan salassa pidettävä aineisto.	
Lisätiedot	Vastuuhenkilö: Pirjo Rautiainen, Pertti Itkonen ja Essi Moilanen Laji- ja luontotyyppiasiat: Saara Tynys, Mia Vuomajoki, Eerikki Rundgren, Stefan Siivonen Virkistyskäyttö ja luontomatkailu: Maarit Kyöstilä ja Tuija Makkonen Maastoliikenne: Manne Martikainen Erätalous: Janne Mustikkamaa (metsästys) ja Jarmo Huhtamella (kalastus)	
Muodostaja	METSA\pirjora	18.1.2023 9.57.59
Viimeisin päivittäjä	METSA\lessimo	28.4.2026 14.44.25
Asianhallinta	MH 353/2023 MH 4608/2024	
Verkkojulkaisu		

Suunnittelualan nimi**25617 - Pöyrisjärven erämaa-alue****Tiivistelmä**

Erämaalaki (62/1991) velvoittaa Metsähallitusta laatimaan erämaa-alueelle hoito- ja käyttösuunnitelman, joka tehdään 10–20 vuodeksi kerrallaan ja siinä määritetään toimenpiteet perustamistavoitteiden toteuttamiseksi. Kyseessä on hoito- ja käyttösuunnitelman päivittäminen, koska edellinen suunnitelma alueelle on vahvistettu vuonna 2001.

Suunnitteluala käsittää Pöyrisjärven erämaa-alueen, joka on pinta-alaltaan 1274 km² sekä seitsemänneksi laajin kaikista erämaa-alueista. Aluetta koskevat luonnonsuojelulain Natura 2000 -alueita koskevat säännökset, joiden mukaan alueen suojelun perusteena olevien luonnonarvojen merkittävä heikentäminen on kielletty.

Pöyrisvuoman ja Saaravuoman-Kuoskisenvuoman soidensuojelualueet on jätetty hoito- ja käyttösuunnitelman ulkopuolelle erämaa-aluetta sekä luonnonsuojelualueita koskevien erilaisten säästöjen vuoksi.

Suunnitteluala sijaitsee poronhoitoalueella ja saamelaisten kotiseutualueella sekä kuuluu oleellisesti paikallisten perinteisiin nautinta-alueisiin. Pöyrisjärven erämaa-alue on Näkkälän paliskunnan aluetta, koostuen useasta siidasta.

Suunnitelman päämääräksi asetettiin alueen erämaisyyden säilyminen, Natura-luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen tilan säilyminen tai paraneminen, saamelaiskulttuurin ja muun paikalliskulttuurin poronhoidon sekä luontaiselinkeinojen edellytyksien säilyminen. Asetettuihin päämääriin pyritään suunnitelmaan kirjatulla toimenpiteillä.

Suunnitelman päivityksen myötä yksi keskeisistä muutoksista on erämaa-alueen osoittaminen kokonaan syrjävyöhykkeeksi, jonka myötä alueelle ei ohjata aktiivisesti kävijöitä eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Alueen suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tilan säilymisen kannalta koko alueen osoittaminen syrjävyöhykkeeksi mahdollistaa luonnon omien prosessien mukaisen kehityksen.

Alueella ei ole merkittäviä retkeilyreittejä, mutta siellä kuljetaan useita vakiintuneita maastouria hyödyntäen. Keskeiset lähtöpaikat sijaitsevat Näkkälän kylässä erämaa-alueen länsipuolella sekä Kalmakaltion suunnassa kaakossa. Erämaa-alueella on viisi tupaa retkeilijöille.

Hoito- ja käyttösuunnitelman linjaukset perustuvat erämaa- ja luonnonsuojelulakiin sekä muuhun lainsäädäntöön, alueen käyttäjien ja sidosryhmien esittämiin näkemyksiin sekä lakisääteisiin neuvotteluihin alueen paliskunnan ja Saamelaiskäräjien kanssa. Suunnittelua varten perustettiin yhteistyöryhmä, johon kutsuttiin edustajat eri sidosryhmistä. Saamelaiskäräjien nimeämän Akwé: Kon -työryhmän kautta on varmistettu saamelaisten osallistuminen suunnitelman valmisteluun ja saamelaiskulttuurille aiheutuvien vaikutusten arviointiin.

NYKYTILAN KUVAUS

1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne

Selite	Lomakkeella luodaan yleiskuva suunnittelualueesta, maankäytön nykytilanteesta, kaavoituksesta ja muusta maankäytön suunnittelusta, saamelaisten kotiseutuasioista ja suunnittelutilanteesta. Lomake muodostaa perustan muiden jäljempänä seuraavien aiheiden käsittelylle. Kooste yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä on esitetty liitteessä 1.
---------------	--

Suunnittelualueen nimi	Pöyrisjärven erämaa-alue	Pinta-ala (ha)	127 427,52
		Josta vesialuetta (ha)	7 332,61

Maakunta	Kunta
Lapin maakunta	Enontekiö

Suunnittelualueen yleiskuvas

Suunnittelualue muodostuu erämaalain mukaisesta Pöyrisjärven erämaa-alueesta, joka kuuluu Pöyrisjärven erämaa Natura 2000 -alueeseen (FI1300103). Suunnittelualueen pinta-ala on 127 427,52 hehtaaria, ja se sijaitsee Enontekiön kunnassa aivan Suomen ja Norjan rajalla. Suunnittelualue kuuluu kokonaan saamelaisten kotiseutualueeseen ja erityisesti poronhoitoon tarkoitettuun alueeseen. Vesialuetta on noin 7330 hehtaaria.

Pöyrisjärvi on Suomen seitsemänneksi laajin erämaa-alue. Seutu on perinteisesti ollut ja on yhä paikkakuntalaisille tärkeää kalastus-, metsästys- ja poronhoitoaluetta. Erämaa-alueella ei ole merkittäviä retkeilyreittejä, mutta siellä on runsaasti merkittömiä maastouria. Alue on kokonainen retkeilyjä vaelluskohde.

Alueella sijaitsevat valtakunnallisesti arvokkain rakennetuiksi kulttuuriympäristöiksi arvotetut Pöyrisjärven ja Kalkujärven kesäkylät. Pöyrisjärven - Kalkujärven alue on myös osa valtakunnallisesti arvokkaasta Enontekiön poronhoito- ja kausiasutusmaisemasta. Alueella on useita valtakunnallisesti arvokkaita tuuli- ja rantakerrostumia.

Alueella on voimassa Tunturi-Lapin maakuntakaava, ja Metsähallituksen suunnitelmista saamelaisten kotiseutualueen luonnonvarasuunnitelma kattaa koko alueen.

Erämaan etelälaidassa on mäntyvaltaista kangasmetsää, mutta jo muutaman kilometrin päässä vallitsevaksi puulajiksi vaihtuu koivu. Pöyrisjärven pohjoispuolella aukeaa laaja paljakkala-alue. Erämaa-alueen eri puolilla on hienoja hiekkadynejä, mutta eniten niitä on Pöyrisjärven pohjoispuolella. Erämaa-alueella on myös useita pitkiä harjujaksoja, jokia, puroja sekä järviä ja lampia.

Alue kuuluu Suomen tärkeisiin lintualueisiin (FINIBA, Lemmenjoen alue). Aiemmin IBA-rajaus kattoi vain Pöyrisvuoman alueen. Linjalaskentojen mukaan arktisten kahlaajien ja varpuslintujen pesimätiheydet ovat poikkeuksellisen korkeat koko Pöyrisjärven alueella, joten rajausta on laajennettu vuonna 2024 kattamaan koko erämaa-alue. Pöyrisjärven erämaa kuuluu laajaan Lemmenjoen FINIBA -alueeseen. (BirdLife Suomi, 2025)

Suunnittelualueeseen sisältyvät Natura 2000 -alueet

Nimi	Koodi	Tyyppi	Toteutustapa	Suunnitelman kattama alue (ha)	Osuus Natura-alueesta (%)
Pöyrisjärven erämaa	FI1300103	SPA/SCI/SAC-alue	luonnonsuojelulaki, erämaalaki	126 906,86	86,5

Suunnittelualueen maankäyttö

Perustetut suojelualueet	Kohdetyyppi	Perustamisajankohta	Suunnitelman kattama alue (ha)	Järjestyssääntö annettu (pvm)
Pöyrisjärven erämaa	Erämaa-alue	1991	127 427,52	

Suojeluun varatut valtion alueet	Kpl	Suunnitelman	Lisätietoja
----------------------------------	-----	--------------	-------------

Suunnittelualueen nimi: Pöyrisjärven erämaa-alue

		kattama alue (ha)	
Luonnonsuojeluohjelmien alue (MH)	1	1 200,00	Pöyrisjärven harju, harjunsuojeluohjelma HSO 120137

Kansainväliset sitoumukset ja suojeluohjelmat

Nimi	Tyyppi	Lisätietoja

Saamelaisten kotiseutualue

Suunnittelualue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella

	Osittain	X	Kokonaan		Ei ollenkaan
--	----------	---	----------	--	--------------

Lisätietoja

Pöyrisjärven erämaa-alue kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen (laki saamelaiskäräjistä 974/1995 4 §). Saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään, kulttuuriaan ja kulttuurimuotoonsa kuuluvia elinkeinoja (perustuslaki 731/1999 17 §). Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytyksen turvataan (laki Metsähallituksesta 234/2016 6 §). Yksi erämaa-alueiden perustamistarkoituksista on saamelaiskulttuurin turvaaminen (62/1991 1 §).

Kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu**Kaava**

Nimi	Hyväksymis- vuosi	Kattaa suunnittelualueesta (%)	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	2017	100	Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta. Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta. Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.
Tunturi-Lapin maakuntakaava	2012	100	Alueella on voimassa Tunturi-Lapin maakuntakaava, joka on vahvistettu vuonna 2012. Kaavassa on Pöyrisjärven erämaa-alueen osalta seuraavat merkinnät: Se 6513 Pöyrisjärven erämaa-alue: Erämaaluonne säilytetään. Saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen tarpeet turvataan. Kehitetään luonnon monipuolisen käytön edellytyksiä. Pöyrisjärven harju sisältyy harjunsuojeluohjelmaan. sma 8107 Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Valtakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö (myös RKY 2009, on osa teemakohtetta Enontekiön saamelaisasutuksen talvi- ja kesäkylät, johon kuuluu myös Näkkälän kylä sma 8106) Alueella on myös valtakunnallisesti arvokas perinnebiotyypin (keto ym.) sekä kolme paikallisesti merkittävää perinnebiotyypin. Pöyrisjärven kesäkylä ja Kalkujärven alue RKY 1993: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet säilytetään ja uudisrakentaminen sovitetaan perinteiseen ympäristöön. Kentät ja niityt pidetään avoimina. Saamelaiskulttuuria korostetaan. sma 8108 Maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö. Alueella on myös paikallisesti arvokas perinnebiotyypin Pierkkujärven ympäristö: Kulttuurihistoriallisia arvoja vaalitaan ja pidetään kunnossa säilyneet rakennelmat. Saamelaiskulttuuria korostetaan.

Suunnitelma: MH / MT / ulkoinen			
Nimi	Hyväksymis- vuosi	Kattaa suunnittelualueesta (%)	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Saamelaiden kotiseutualueen luonnonvarasuunnitelma 2022–2027	2022	100	Säilytämme erämaat rauhallisina ja erämaisina.

Alueen asema osana toiminnallisia verkostoja/alueita

Pöyrisjärven erämaa-alue muodostaa laajan yhtenäisen erämaisen kokonaisuuden yhdessä läheisten Lemmenjoen kansallispuiston, Puljun erämaa-alueen, Saaravuoman - Kuoskisenvuoman ja Pöyrisvuoman soidensuojelualueiden sekä Norjan Övre Anárjohkan kansallispuiston kanssa. Metsähallituksen saamelaiden kotiseutualueutta koskevassa luonnonvarasuunnitelmassa erämaa-alueita koskee kirjaus: Säilytämme erämaat rauhallisina ja erämaisina.

Pöyrisjärven erämaa-alue sijaitsee kokonaan saamelaiden kotiseutualueella (laki saamelaiskäräjistä 974/1995 4 §) ja erityisesti poronhoitoon tarkoitettulla alueella (poronhoitolaki 848/1990 2 §). Pöyrisjärven erämaa-alue on osa Näkkälän paliskuntaa ja muodostaa sen pinta-alasta noin 35 %.

Pöyrisjärven erämaa-alue on kokeneiden retkeilijöiden alue, jossa ei ole merkittäviä retkeilyreittejä. Sen eteläpuolella vain noin kymmenen kilometrin päässä on Pallas-Yllästunturin kansallispuisto, jonka useat merkityt reitit palvelevat vähemmän kokeneitakin retkeilijöitä.

Perustietojen yhteenveto

Pöyrisjärven erämaa-alue on perustettu 1991. Alue on osa Euroopan Unionin Natura 2000 -verkostoa, johon se on otettu vuonna 1998. Suojelu on toteutettu erämaalailailla. Alue sijaitsee kokonaan saamelaiden kotiseutualueella ja poronhoitoon erityisesti tarkoitettulla alueella. Sen lähellä on laajoja muita erämaa-alueita, kansallispuistoja sekä muita luonnonsuojelualueita. Alueella on voimassa Tunturi-Lapin maakuntakaava sekä Metsähallituksen saamelaiden kotiseutualueelle tekemä luonnonvarasuunnitelma.

Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen

Pääpiirteittäin

Lisätietoja

Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman jälkeen alueen luontotyyppien (mm. tunturikankaat, tunturikoivikot, palsasuot) tilasta on saatu lisätieto Ylä-Lapin luonnon kaukokartoitus -projektin (2020-2022) ansiosta. Alueella on tehty muutamia arkeologisten kohteiden tarkastuskäyntejä, mutta koko alueen systemaattista arkeologista inventointia ei ole tehty. Ohjelmapalveluyrittäjien kanssa on tehty ja tehdään tarvittavat sopimukset. Porojen lisäruokinnassa noudatetaan Saamelaiden kotiseutualueen paliskuntien, Saamelaiskäräjien, Koittien kyläkokouksen ja Metsähallituksen välistä sopimusta saamelaiden kotiseutualueella noudatettavista metsänkäyttöohjeista ja toimintatavoista sekä tarkemmasta paikallisesta sopimisesta (Metsähallitus, 2014)

2 Perustamistarkoitukset

Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualueeseen kuuluvien suojelualueiden perustamistarkoitus sekä tiettyjen suunnittelualuetta koskevien kansainvälisten sopimusten tavoitteet. Perustamissäädöksessä tai suojeluohjelmassa määritelty suojelualueen perustamistarkoitus on pohjana suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittelylle. Perustamistarkoitus vaikuttaa osaltaan myös suunnittelualueen hoidon ja käytön päämäärien sekä kehittämistavoitteiden asettamiseen (ks. lomake 12, Tavoitteenasettelu).
---------------	---

Suunnittelualueen tai sen osan nimi	Kohdetyyppi	Perustamissäädös, suojeluohjelma tai -sopimus	Alueen suojelutarkoitus
Käkkälövuoma	Soidensuojeluohjelma (SSO)	Soidensuojeluohjelma	Säilyttää riittävästi suoyhdistymiä luonnontilaisina kaikkien suoyhdistymätyyppien alueilla.
Pöyrisjärven erämaa-alue	Erämaa-alue	Erämaalaki 61/1991	Erämaa-alueita perustetaan alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi.
Pöyrisjärven harju	Harjijensuojeluohjelma (HSO)	Harjijensuojeluohjelma	Harjualueiden luonteenomaiset geologiset, geomorfologiset ja maisemalliset piirteet eivät saa sanottavasti muuttua.
Pöyrisvuoma	Soidensuojeluohjelma (SSO)	Soidensuojeluohjelma	Säilyttää riittävästi suoyhdistymiä luonnontilaisina kaikkien suoyhdistymätyyppien alueilla.

Yhteenveto
<p>Suunnittelualue on perustettu erämaa-alueeksi erämaalilla (61/1991). Erämaalain mukaan erämaa-alueet on perustettu alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin turvaamiseksi, luontaiselinkeinojen turvaamiseksi, luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi (61/1991 1 §). Lisäksi Hallituksen esityksessä erämaaliksi (HE 42/1990) luetellaan tavoitteina erämaaluonnon säilyttäminen mahdollisimman muuttumattomana sekä alueiden pitäminen tietöminä.</p> <p>Pöyrisjärven harju kuuluu harjijensuojeluohjelmaan, jonka mukaan harjualueiden luonteenomaiset geologiset, geomorfologiset ja maisemalliset piirteet eivät saa sanottavasti muuttua. Pöyrisvuoman ja Käkkälöjoen soiden soidensuojeluohjelma-alueet ulottuvat noin 1260 hehtaarin verran Pöyrisjärven erämaa-alueen puolelle.</p> <p>Pöyrisjärven erämaa-alue on osa Pöyrisjärven erämaa Natura 2000 -aluetta ja on otettu osaksi Natura-verkostoa vuonna 1998. Alue on erityisten suojelutoimien (SAC) sekä lintudirektiivin mukainen erityinen suojelualue (SPA).</p>

3 Vesistöt ja geologia

Selite Lomakkeella kuvataan suunnittelalueen geologiaa, geomorfologiaa ja veden laatua. Laatuiluokka kuvaa pintavesien ekologista tilaa.

Vesistöt

Kuvaus alueen vesistöistä (järvet, syvyys, joet, valuma-alueet)

Vesistöt kuuluvat lähes kokonaan Kemijoen päävesistöalueeseen ja siellä Ylä-Ounasjoen valuma-alueeseen. Päävedenjakaja noudattelee Suomen ja Norjan valtakuntien rajaa, ja vain muutamat rajan viereiset vesistöt kuuluvat Norjan puoleiseen Tenon päävesistöalueeseen (Puro 1999). Suunnitelma-alueen vesistöjä luonnehtivat pienehköjen järvien ja pohjoisesta etelään virtaavien jokien muodostamat ketjut.

Vesistöjen yhteispinta-ala on noin 73 km² eli 5,7 % alueen pinta-alasta. Alueella on paljon järviä, ja niistä suurin on Pöyrisjärvi. Muita suuria ovat Olkojärvi, Jierstijärvi ja Vuomajärvet. Suurin osa järvistä on vähäravinteisia. Alueen suurimmat joet ovat Pöyrisjoki, Suukisjoki ja Käkkälöjoki.

Alueella ei ole pinta- eikä pohjavesien havaintopaikkoja (Paikkatietoikkuna). Pintavesien ekologinen tila on erinomainen.

Alue kuuluu Ounasjoen erityissuojelulain alueeseen, eikä voimalaitoksen rakentamiseen saa myöntää vesilaissa (264/61) tarkoitettua lupaa.

Kuvaus alueen pohjavesistä

Suunnittelualueella on 23 (2lk. ja 2E lk.) vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialuetta, ja niissä on vielä useita osa-alueita: Valkamapää (Válganoaivi), Valkamavuoma (Válganvuopmi), Suukisautsi (Čuvgesávži), Máttöaivi, Suukisjoen harju (Čuvgesskaidi), Lappalaisenmellat (Oarjánbuolža), Mäntyharju (Beahcebuolža), Nallatievat (Njallabuolža), Kokkoharjut (Goahkkobuolža), Maaterjoki (Máđerjohka), Seigajoki (Sieiggajohka), Ellanjärven harju, Termisjärvi (Dierpmesjávri), Laalojärvi, Jierstivaara (Jierstavári), Kaamusjärvi (Gámasjávri), Olkojoki (Oalggojohka), Neitojärvi (Nieidajávri), Njullusjavrin harju, Haukijärvi (Hávgajávri), Hietaharjut, Kaarremarasto (Gárdemaras) ja Hietajärvi (Sáttojávri).

Kuvaus alueen meristä (tyypit, syvyys jne)

Vesialueiden ja pohjaveden nykyinen käyttö (väylät, kalankasvatus, pohjaveden otto jne)

Alueella ei ole kalankasvatusta. Alueelta ei oteta pohjavettä (pl. mahdollinen vedenotto lähteistä alueella liikkuvien toimesta).

Pinta-alat ja osuus alueesta		
Nimi	ha	%
Järvet p-ala	7 036,66	5,5
Joet p-ala	295,95	0,2
Merialueet p-ala	0,00	0,0

Pintavesien tila (% pinta-alasta)	
Erinomainen/hyvä	35,0
Tyydyttävä	0,0
Välttävä/huono	0,0
Ei tietoa	65,0

Muuta	
	VPD:n mukainen suojelualuekisterikohde
X	Koskiensuojelukohde
	Voimakkaasti muutettu vesistö
	Säännöstelty vesistö

Geologia

Kuvaus alueen geologiasta (kallioperä)

Alue laskee pinnanmuodoiltaan pohjoisosien tunturi- ja vaaramaisemasta kohti etelän tasaisempia alueita. Korkeimmat kohdat ovat länsireunan 647 metrin korkeuteen kohoava Jierstivaara (Jierstavári) ja 616 metrin korkeuteen ulottuva Termisvaara (Dierpmesvári). Muita korkeita huippuja ovat Norjan rajan tienoon Valkamapää (Válganoaivi), Roavvoaivi, Máderoaivi ja Jauristunturit (Jávrršduoddarat). Alimmillaan alue on etelässä noin 340 m merenpinnan yläpuolella.

Alueen kallioperä on iältään 1800-2500 miljoonaa vuotta, ja se koostuu useista syväkivi-, liuske- ja gneissityypeistä (Eilu 1999). Suurimman osan suunnitelma-alueesta kattaa ns. Hetan graniitti. Suunnitelma-alueen itä- ja länsipuoli ja Pöyrisjärven pohjoispuoli kuuluvat Keski-Lapin liuskealueeseen, joka koostuu kvartsiiteista, amfiboliiteista, kiilleliuskeista ja -gneisseistä. Ne ovat alueen vanhimpia kiviä. Alueen nuorimpia kiviä ovat muutamissa paikoissa olevat emäksiset ja ultramäksiset syväkivet yhdessä länsiosan punertavien graniittien kanssa.

Alueella on myös useita aiemman vesimassojen eroosiotoiminnan aikaansaamia uomia ja kuruja. Esimerkiksi Olkovaaran eteläpuolella on kalliopintaan asti kulunut kuru. Eearpmatoaivin eteläpuolen laaksossa Niemijärven pohjoispuolitse Käkkälöjoelle ulottuu huomattava sulamisvesiuoma.

Alueella ei ole valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltuja kallioalueita tai kivikoita (Husa & Teeriaho 2015, Husa & al. 2019).

Kuvaus alueen geologiasta (maaperä ja geomorfologia)

Alueen yleisin maalaji on moreeni, joka peittää vaihtelevan paksuisena kerroksena kallion pintaa. Se on paksuimmillaan laaksoissa ja vaarojen alarinteillä. Kalkuvaaran luoteis- ja eteläpuolella on laajoja kumpumoreenikenttiä. Huomattavimmat harjujaksot ovat Näkkäläjärveltä Pöyrisjärven ja Maaterlompolon kautta Suomajoen laaksoon kulkeva lähes yhtenäinen harjujakso sekä itäosan Suukisjoen ja Käkkälöjoen laaksoja seurailevat harjujaksot. (Johansson 1999)

Pöyrisjärven ympäristössä, Maaterlompolon itäpuolella ja Käkkälöjoen laaksossa on tuulen kerrostamia lentohiekka-alueita, jossa alun perin jäätikköjokien kerrostama aines on tuulen ansiosta kerrostunut dyyneiksi.

Suunnitelma-alueella on kahdeksan valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltua tuuli- ja rantakerrostumaa. Niistä Maaterjoen dyynit on arvioitu valtakunnallisesti hyvin arvokkaiksi, Jierstivaaran dyynit, Termisjärven dyynit, Kenttälompolon dyynit, Tsuomavari ja Hietaharjut valtakunnallisesti arvokkaiksi, Tihkkesohkka ja Pöyrisjärven tuuli- ja rantakerrostumat luokkaan valtakunnallisesti merkittäviksi. Niiden yhteispinta-ala on noin 5500 hehtaaria.

Alueella ei ole valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltuja moreenimuodostumia (Mäkinen & al. 2007).

Muuta

	Valtakunnallisesti arvokas kalkkikallioalue
	Valtakunnallisesti arvokas moreenialue

4 Luontodirektiivin luontotyypit

Pöyrisjärven HKS:n suunnittelualueen Luontodirektiivin luontotyypit (osa luontotyypeistä voi olla päällekkäisiä, esim. aapasuot ja letot)

Luontotyyppi	Prior	Inventoitu pinta-ala (ha)		Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
3110 - Karut kirkasvetiset järvet		6524,07	6524,07	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3160 - Humuspitoiset järvet ja lammet		555,24	555,24	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3210 - Luonnontilaiset jokireitit		589,42	589,42	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3220 - Tunturijoet ja purot		589,42	589,42	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4060 - Tunturikankaat		43050,74	11228,95	26,08	31757,23	73,77	64,56	0,15	0,00	0,00	0,00
4080 - Tunturipajukot		102,11	102,11	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6150 - Karut tunturiniityt		25,60	25,07	97,93	0,53	2,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6430 - Kosteet suurruohoniityt		0,27	0,15	55,95	0,12	44,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6450 - Tulvaniityt		0,34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,34	100,00	0,00	0,00	0,00
7140 - Vaihtumissuot ja rantasuot		4743,79	4743,79	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7161 - Lähteet ja lähdesuot		6,17	6,15	99,82	0,00	0,00	0,01	0,18	0,00	0,00	0,00
7230 - Letot		1,31	0,00	0,00	1,31	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7310 - Aapasuot	P	21578,35	21577,04	99,99	1,31	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7320 - Palsasuot	P	1543,55	0,00	0,00	1543,55	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8220 - Silikaattikalliot		108,67	0,00	0,00	0,00	0,00	108,67	100,00	0,00	0,00	0,00
9010 - Luonnonmetsät	P	3716,43	3529,08	94,96	187,35	5,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9040 - Tunturikoivikot		43793,67	26290,62	60,03	17503,04	39,97	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9050 - Lehdot		58,15	58,15	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
91D0 - Puustoiset suot	P	1671,05	1671,05	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
91E0 - Tulvametsät	P	303,53	303,53	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Lähde: Ylä-Lapin luonnon kaukokartoitusprojektissa tuotettu aineisto ja SAKTI (lokakuu 2025). SAKTI:n biotooppikuvioilta tiedot on otettu niiden luontotyyppien osalta, joista ei ole tuotettu tietoa kaukokartoitusprojektissa.

Luontotyyppi-inventointia koskevat pinta-alatiedot	
Luontodirektiivin luontotyypit yhteensä (ha)	126 245,30
Inventoidut alueet, joilla ei ole Natura-luontotyyppiä (ha)	1 141,58
Inventoimaton alue (ha)	40,64
Lisätietoja	
Ylä-Lapin kaukokartoituksen perusteella arvioidut Natura-luontotyyppien uudet pinta-alat on esitetty liitteenä olevassa Excel-taulukossa. Yhteenvedossa ja verkostotarkastelussa mainitut pinta-alat ovat Ylä-Lapin kaukokartoitusaineistosta.	
Yhteenvedo ja verkostotarkastelu	
<p>Pöyrisjärven erämaa-alue sisältyy lähes katkeamattomaan laajojen erämaa- ja suojelualueiden ketjuun Puljun erämaa-alueen, Lemmenjoen kansallispuiston, Hammastunturin erämaa-alueen ja Urho Kekkosen kansallispuiston kanssa. Erämaa-alueeseen kytkeytyy myös Norjan puolen Øvre Anárjohkan kansallispuisto.</p> <p>Pöyrisjärven erämaa-alue sijoittuu Tunturi-Lapin metsäkasvillisuusvyöhykkeelle, jonka kasvillisuudessa ja lajistossa esiintyy jo arktisia piirteitä. Erämaa-alueella vallitsevat tunturiluontotyypit. Laaja-alaisimmat Natura-luontotyypit ovat tunturikoivikot (9040) ja tunturikankaat (4060), joita molempia on erämaa-alueella reilu 43 000 ha. Metsä-Lappiin sijoittuvassa erämaa-alueen eteläosassa on vajaat 4 000 ha luonnonmetsiä (9010). Soilla yleisimmät Natura-luontotyypit ovat aapasuot (7310), joita on 21 600 ha ja vaihettumissuot ja rantasuot (7140) 4 800 ha. Erämaa-alueella on 1 500 ha palsasoita (7320). Alueen järvet edustavat pääasiassa karuja kirkasvetisiä järviä (3110), mutta paikoin esiintyy myös humuspitoisia järviä ja lampia (3160). Edellä mainittujen Natura-luontotyyppien pinta-alat on otettu Ylä-Lapin luonnon kaukokartoitus -projektin aineistosta (Metsähallituksen Luontopalvelujen ja Suomen ympäristökeskuksen kolme- ja puolivuotisessa (v. 2020–2023) yhteistyöhankkeessa 'Ylä-Lapin luonnon kaukokartoitus' on tuotettu päivitetty luontotyyppiaineisto Ylä-Lapin suojelu- ja erämaa-alueilta sekä Pallas–Yllästunturin kansallispuistosta. Päivitetyn luontotyyppitiedon tuotanto hankkeessa perustui satelliittipohjaisen kaukokartoituksen ja maastohavaintojen yhdistämiseen ja siinä on hyödynnetty koneoppimismenetelmiä).</p> <p>Pöyrisjärven erämaan Natura-luontotyypeistä ovat EU:n katsomia ensisijaisen tärkeitä (priorisoituja) luontotyyppiä aapasuot, palsasuot, luonnonmetsät, puustoiset suot (91D0) ja tulvametsät (91E0). Suomen mittakaavassa Pöyrisjärven erämaa kuuluu merkittävimpiin palsasoiden suojelualueisiin Käsivarren, Kaldoaivin ja Paistunturin erämaa-alueiden ohella.</p> <p>Mainitsemisen arvoisia ovat myös on paikallisten kesäkylät, joiden kentillä esiintyy kuivia heinäniittyjä. Nalti- ja Kalkujärven kesäkylät on luokiteltu paikallisesti arvokkaiksi perinnebiotooppikohteiksi. Alueen geologiset muodostumat, harjuineen, dyyneineen ja lähdelampineen tuovat omat vivahteensa alueen luontoon.</p> <p>Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin (Raunio ym. 2018) mukaan lähes kaikki Suomen tunturikoivikkotyypit ovat uhanalaisia. Tunturikoivikot ovat uhanalaistuneet voimakkaan porolaidunnuksen ja ilmastonmuutoksen ja niiden yhteisvaikutusten takia. Liian voimakas porolaidunnus on estänyt tunturikoivikoiden uusiutumista etenkin kesälaidunnusalueilla ja heikentänyt jäkälikköjen kuntoa, mikä on alentanut erityisesti jäkäläisten tunturikoivikkotyyppien edustavuutta. Voimakas porolaidunnus on vaikuttanut myös tunturikankaiden edustavuuteen ja luonnontilaan. Pöyrisjärven erämaa-alueella esiintyy äärimmäisen uhanalaiseksi (CR) arvioitua variksenmarja-jäkälä-tunturikoivikkoa sekä vaarantuneiksi (VU) arvioituja variksenmarja-jäkälä-seinäsammaltyyppin ja variksenmarja-mustikkatyyppin tunturikoivikoita sekä harvinaisia tunturien suurruoholehtoja. Ylä-Lapin kaukokartoitushankkeen tulosten mukaan Pöyrisjärven erämaan tunturikoivikot ovat hyvin uudistuvia. Jäkälikköjen tila oli kaukokartoituksen tulosten mukaan heikentynyt (jäkäliköt olivat voimakkaasti kuluneita tai hitaasti uudistuvia) lähes kaikkialla Ylä-Lapissa, myös Pöyrisjärven erämaa-alueella. Myös Luken viimeisimmän laiduntutkimuksen (Kumpula ym. 2019) mukaan Pöyrisjärven erämaan jäkäliköt ovat pääsääntöisesti hitaasti uudistuvia (jäkälikön biomassa 100-300 g/ha). Ilmastonlämpeneminen aiheuttaa männyn leviämistä uusille alueille. Pöyrisjärven erämaa sijaitsee tunturialueen muutosherkkyttä kuvaavien mallinnusten mukaan (Pääkkö ym. 2018). havumetsien leviämislle herkällä alueella. Mänty pyrkii levittäytymään sekä pohjoista kohti että tunturien rinteitä ylöspäin. Ilmaston lämpeneminen aiheuttaa myös umpeenkasvua kuten pensoittumista, mikä voi uhata avointen luontotyyppien kuten tunturiniittyjen säilymistä. Tutkimuksin on todettu porojen ja hirvien laidunnuksen hillitsevän umpeenkasvua kasvillisuudessa kuten pajukoitumista ja varvikoitumista. Maastoajoneuvoilla liikkuminen ja voimakas tallaus voivat uhata herkästi kuluvia luontotyyppiä kuten Pöyrisjärven ympäristössä yleisiä tunturien dyyni- ja deflaatioalueita sekä lähteikköjä ja muita kosteikkoja.</p> <p>EU:lle annetun luontodirektiivin luontotyyppien ns. suotuisan suojelun tasoa koskevan raportin (v. 2013-2018) mukaan tunturikoivikoiden ja tunturikankaiden suojelun tila on Suomessa "epäsuotuisa, riittämätön" ja kehityssuunta "heikkenevä". Myös Suomen palsasoiden suojelun taso on arvioitu "epäsuotuisaksi, riittämättömäksi" ja kehityssuunta "heikkeneväksi" sekä boreaalaisella että alpiinisella vyöhykkeellä, johon Pöyrisjärven erämaa-alue kuuluu. Palsasoiden osalta tilanne on kriittisin. Palsasoiden sulaminen on kiihtynyt voimakkaasti viime vuosikymmeninä ilmaston lämpenemisen takia. Palsakumpareita on romahtanut Pöyrisjärven alueella sulamisen takia jo useilta palsasuoyhdistymiltä.</p>	

5 Yhteenveto lajistosta

Selite	Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueen keskeisistä lajistoarvoista sekä tuoda esiin lajiston piirteitä, jotka on huomioitava alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Sama laji voi sisältyä useampaan luokitukseen: esimerkiksi useat uhanalaiset lajit ovat myös direktiivilajeja. Kaikissa lajiryhmissä yksikkönä on ryhmään kuuluvien, alueella esiintyvien lajien kpl-määrä. Tarkemmat tiedot lajeista esitetään liitteessä 2.
Luokitus	Lajien lukumäärä
Erityisesti suojeltavat lajit	3
Muut uhanalaiset lajit	22
Silmälläpidettävät lajit	34
Alueellisesti uhanalaiset lajit	
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (luontodirektiivin liite II)	0
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (lintudirektiivin liite I ja ns. Natura-linnut)	22
Lajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua, ja joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luontodirektiivin liite IV)	0
Vierasperäiset tai haitallisesti runsastuneet lajit	0
Yhteenveto ja verkostotarkastelu	
Erämaa-alueen kasvillisuudessa esiintyy arktisia piirteitä, joita luonnehtivat putkilokasvilajistossa kurmitsansara (<i>Carex stenolepis</i>), tankeapiippo (<i>Luzula arcuata</i> ssp. <i>confusa</i>) ja pikkuleinikki (<i>Ranunculus pygmeus</i>). Alueella tavataan joitakin eteläisiä lajeja kuten isoalvejuurta (<i>Dryopteris expansa</i>) ja hiirenporrasta (<i>Athyrium filix-femina</i>) suotuisilla kasvupaikoilla lähdevesien tuntumassa tai jokien varsilla.	

Pöyrisjärven erämaa-alueelta ei tunneta ollenkaan luontodirektiivin liitteen II tai IV kasvilajien esiintymiä. Huonosti tutkitulta alueelta saattaisi löytyä levinneisyysalueen reunaesiintymiä lettorikolle (*Saxifraga hirculus*) ja lapinleinkille (*Coptidium lapponicum*). Putkilokasvilajiston lisäksi alueen sammalia, jäkäliä ja sieniä olisikin tarpeen inventoida tarkemmin. Erämaa-alueelta tunnetaan joitakin silmälläpidettäviä (NT) putkilokasvilajeja, kuten ahokissankäpälä (*Antennaria dioica*) ja kolmea noidanlukkolajia keto- (*Botrychium lunaria*) pohjan- (*Botrychium boreale*) ja ahonoidanlukkoa (*Sceptridium multifidum*), joita tavataan mm. tunturiniityillä ja vanhojen lapinkylien pihakentillä. Alueella tavataan useita silmälläpidettäviä tunturilajeja, kuten verkkolehtipaju (*Salix reticulata*), sammalvarpio (*Harrimanella hypnoides*) ja lumijäkkärä (*Omalotheca supina*).

Naali (*Vulpes lagopus*) esiintyy satunnaisesti Pöyrisjärven alueella, yksittäisiä havaintoja tehdään vuosittain, mutta yhtään tunnettua pesintää ei alueella ole ollut vuoden 1993 jälkeen. Tunnettuja vanhoja naalin pesäpaikkoja Pöyrisjärven avotunturialueilta löytyy edelleen reilu 10 kpl. Myös Norjan puolella Pöyrisjärveen rajautuen tunnettuja pesäpaikkoja. Naalin suojelutyönä alueella myös metsästetään vuosittain aktiivisesti kettuja ja siellä on 1-2 kpl naalin ruokinta-automaatteja (vuosittaista vaihtelua) potentiaalisimpien pesäpaikkojen lähetyvillä. Pöyrisjärvi merkittiin osaksi naalin esiintymisaluetta Suomessa viimeisimmässä direktiiviraportoinnissa (kuten myös Käsivarsi, Paistunturi-Kevo ja Kaldoaivi). Alueella esiintyy myös vähälukuisena ahma, ilves ja karhu. (Metsähallitus et al, 2025)

6 Kulttuuriympäristö

Selite Kulttuuriympäristön nykytilakuvaus käsittää suunnittelualan maisema-arvojen sekä rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden kuvauksen. Kuvauksen tavoitteena on tunnistaa suunnittelualan keskeiset kulttuuriperintöarvot. Saamelainen kulttuuriperintö kuvataan lomakkeella 10C.

Alueen kulttuuriympäristön yleiskuvaus

Suunnitteluala sijaitsee Peräpohjola-Lapin maisemamaakunnassa ja siellä Enontekiön pohjoisella tunturiseudulla.

Alueella sijaitsee osa valtakunnallisesti arvokkaasta Enontekiön poronhoito- ja kausiasutusmaisemasta eli Kalkujärven-Pöyrisjärven alue (Ympäristöministeriö ja Syke 2021). Alue edustaa poronhoidon kausiasutusmaisemaa, ja maisemalliset arvot muodostuvat kylien monikerroksisesta rakenteesta. Pöyrisjärven ja Kalkujärven kesäkylät on arvotettu myös valtakunnallisesti arvokkaiksi rakennetuiksi kulttuuriympäristöiksi. Ne edustavat maassamme pisimpään täyspaimentolaiseen poronhoitoon perustuneen saamelaisasutuksen vuotuismuuton elinympäristöjä (Museovirasto 2009).

Alueella on tehty useita arkeologisten kohteiden inventointeja ja tarkastuksia, mutta koko alueen kattavaa inventointia ei ole tehty. Alueelta tunnetaan kymmeniä muinaismuistolain suojaamia muinaisjäännöksiä sekä muita arkeologisia kohteita. Arkeologisesti parhaiten tunnettu osa erämaa-alueesta on Pöyrisjärven ja sinne Näkkälästä johtavan maastouran ympäristö. Erityisesti Pöyrisjärven ympäristöstä tunnetaan useita eri-ikäisiä asuinpaikkoja.

Tyypillinen muinaisjäänös alueelle on pyyntikuoppa, joita alueelta on inventoitu noin 400. Pyyntikuoppia tunnetaan yksittäisestä kuopasta yli sadan kuopan järjestelmään. Suurin osa tunnetuista pyyntikuoppakohteista sijaitsee etelästä Pöyrisjärvelle ulottuvalla harjujaksolla ja sen läheisyydessä. Jierstirovan pyyntikuoppajärjestelmät on valittu valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden (VARK) joukkoon (Museovirasto 2024).

Erämaa-alueelta on kartoitettu useita menneen ajan asuinpaikkoja, joiden ikä vaihtelee esihistoriallisesta historialliseen. Esihistoriallisen ajan asuinpaikkoja on löydetty erityisesti Pöyrisjärven rannan tuntumasta. Esihistoriallisen ajan asuinpaikkojen lisäksi alueelta tunnetaan nuorempia kota- ja tupasijoja, liesiä, turvekammeja sekä tupakenttiä.

Pöyrisjärven Ruumissaari ja Buolžžajávrin saari ovat perimätiedon mukaan hautapaikkoja. Ruumissaari ja mahdollisesti myös viereiset saaret olisivat perimätiedon mukaan kesähautapaikkoja ja jälkimmäiseen olisi haudattu järveen hukkunut henkilö. Seitapaikkoja on muinaisjäänösrekisteriin merkitty kaksi, toinen Proksin saivolla ja toinen Dihkkehohkalla.

Kohteet

Kulttuuriympäristöt

Luokka	Lkm	Kuvaus
Valtakunnallisesti arvokas maisema	1	Enontekiön poronhoito- ja kausiasutusmaisemat
Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö	2	Enontekiön saamelaisasutuksen talvi- ja kesäkylät: Pöyrisjärven ja Kalkujärven kesäkylät
Valtakunnallisesti merkittävä arkeologinen kohde	1	Jierstirovan pyyntikuoppajärjestelmät

Arkeologiset kohteet

Luokka	Lkm	Kuvaus
Muinaismuistolailta suojellut kiinteät muinaisjäänökset	47	Fielmassaivo etelä Asuinpaikka; Hietajärvi lounas pyyntikuoppia; Hietajärvi länsi Pyyntikuoppia; Jierstirova 1 pyyntikuoppia; Jierstivaara Struven ketjun piste; Kentälompot 1 Asuinpaikka; Kentälompot 2 asuinpaikka; Kentälompot 3 Muinaisjäänösryhmä;

	<p>Maaterlommel (etelä) asuinpaikka; Maaterlommel (pohjoinen) Pyyntikuoppia, liesiä; Mustalompolo asuinpaikka; Mustalompolo koillinen asuinpaikka; Mustalompolonsuu asuinpaikka; Mäntyharju lounas Pyyntikuoppia; Mäntyharju länsi Pyyntikuoppia; Mäntyharju länsilounas pyyntikuoppa; Mäntyharju Pyyntikuoppia; Mäntyharjun lampi etelä Latomuksia; Mäntyharjun lampi lounas Pyyntikuoppia; Mäntyharjun lampi länsi pyyntikuoppia; Naapajärvi länsi asuinpaikka; Naapamalla asuinpaikat; Naapamalla itä 1 Asuinpaikka; Naapamalla itä 2 pyyntikuoppa; Naapasuu Asuinpaikka; Naltijärven kesäpaikka koillinen asuinpaikka; Naltijärven kesäpaikka Muinaisjäännösryhmä; Naltijärvi autiotupa asuinpaikka; Naltijärvi koillinen pyyntikuoppia; Pappilanhamina 1 asuinpaikka; Pappilanhamina 2 asuinpaikat; Parshe-äjän kenttä Asuinpaikka; Pierkkujärvi eteläranta Asuinpaikka; Pöyrisjärven polkutie pyyntikuoppia; Pöyrisjärvi lounas asuinpaikka; Retkamarasto länsi Pyyntikuoppia; Suukisjoen latva pyyntikuoppia; Vaaranväli 1 Pyyntikuoppia; Vaaranväli 2 pyyntikuopat; Vaaranväli 3 Pyyntikuoppia; Vaaranväli 4 pyyntikuoppia; Vaaranväli 5 pyyntikuoppa; Valkamajoen latva Pyyntikuoppia; Vuolukkatieva Kuoppa; Njappajävi 1 pyyntikuoppia; Stohpoluoppal 1 asuinpaikka; Stohpoluoppal 3 asuinpaikka;</p>
Muut arkeologiset kohteet	<p>35 Äletvári/ Aalitavaara asuinpaikka ja lypsyniemiä; Buolžžajávrin saari hautapaikka; Buolžžat 1 turvekammi; Dierpmesluoppal 1 turvekammi; Dihkkecohkka seita; Dihkkeèohkka Kenttä; Ēáhppesluoppal / Mustalommel kotasijoja; Gálggojávri kenttä; Galggojávri/ Kalkujärvi; Gottijávri 1 seisotusniemi; Máđerluoppal 1 asuinpaikka; Máđerluoppal 2 pyyntikuoppia; Naapajärvi luode löytöpaikka; Náldejávri/ Naltijärvi asuikenttä;</p>

Njappajärvi 2 pyyntikuoppa;
 Njappajärvi 3 asuinpaikka;
 Pitkajärvi latoja;
 Proksin kenttä;
 Proksin saivo Seitä;
 Pöyrisjärvi lounas 2 asuinpaikka;
 Pöyrisjärvi lounas 3 liesiä;
 Pöyrisjärvi länsi löytöpaikka;
 Reatkkajärvi / Retkajärvi poroaita ja kotasijoja;
 Roavvenjärga 1 permukkaliesi;
 Roavvenjärga 2 liesiä;
 Rostenmaras 1 risuaita;
 Rubejärvi / Rupijärvi asuinkenttä;
 Ruumissaari Hautasaari;
 Sähpänroavvi, gárdi / Sahpanrovan poroaita;
 Spierkojärvi/ Pierkkujärvi asuinkenttiä;
 Stohpoluoppal 2 asuinpaikka;
 Stohpoluoppal 4 tupasija;
 Válganjoga gohtesajit /Valkamajoki asuinkenttä;
 Vuopmejärvrit 1 turvekammi;
 Vuopmejärvrit 2 turvekammi;

Rakennusperintö

Luokka	Lkm	Kuvaus
Muu rakennusperintö	2	Kesätupa; Lenkihaka erotusaita

Hoidossa olevat arvokohteet

Nimi	Luokka	Kunto	Lisätietoja

Kohteisiin ja niiden hoitoon liittyviä lisätietoja

--

7A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu

Selite	Nykyisestä luonnon virkistyskäytöstä kuvataan retkeilyn ja luontomatkailun toimintaympäristöä, suunnittelualueen vetovoimaa ja merkitystä virkistyskäyttökohteena sekä nykyistä kysyntää, tarjontaa ja matkailun yhteistyötä. Kysyntätietoja ovat mm. tiedot käyntimääristä ja asiakastyytyväisyydestä. Tarjonnalla tarkoitetaan retkeilyreittien, rakenteiden ja rakennelmien määrää, kapasiteettia ja kuntoa. Tavoitteena on analysoida palvelujen ja palveluketjujen toimivuutta asiakaslähtöisesti.
---------------	---

Toimintaympäristö ja alueen merkitys sen osana

Pöyrisjärven erämaa-alueella ei ole maastoon merkittyjä retkeilyreittejä, mutta alueen länsipuolella on merkitty vanha postipolku Hetasta Näkkälään (26 km). Erämaa-alueella on useita vakiintuneita merkittömiä maastouria. Poroheittajien käyttämää uraa Kalmakaltiosta Pöyrisjärven kautta Näkkälään (n. 93 km) käyttävät myös retkeilijät.

Enontekiön kunta on kartoittanut hankkeissaan maastopyöräilyyn soveltuvia kulku-uria ja polkuja. Osa näistä reiteistä näkyy sähköisillä maastopyöräilykartoilla. Tällainen on esim. Hetta-Pöyrisjärvi-Kalmakaltio- mtb-reitti (Ulko, 2017).

Pöyrisjoen melontareitti (43 km) on vaativa. Se alkaa Pöyrisjärvestä ja päättyy Vuontisjärveen. Pudotuskorkeutta on noin 100 metriä, ja joessa on useita kiviä koskia (koskiluokitus I - V). Reitti on luokiteltu Ounasjoki, Vapaana virtaavia elämyksiä-hankeessa 2010.

Yhteenveto alueen retkeily- ja luontomatkailukäytöstä

Pöyrisjärven erämaa-alueen retkeily- ja luontomatkailukäyttö on ollut suhteellisen vähäistä, mutta se on mm. maastopyöräilyn suosion myötä todennäköisesti kasvussa. Luontomatkailuyrittäjien kiinnostus aluetta kohtaan on myös kasvamassa. Erämaa-alueen maasto on erittäin herkkää kulumiselle, joten retkeilijöiden ja matkailuyrittäjien ohjaus on ensiarvoisen tärkeää. Matkailuyrittäjät järjestävät alueelle ohjattuja kalastusretkiä ja kuljetuksia sekä metsästys- ja maastopyöräilyretkiä ja poronhoitoon tutustumista.

Retkeilykäytön määrä

Kävijälaskentakohteet			Lisätietoja retkeilykäytön määrästä ja kohdentumisesta	
Tunnus	Nimi	Osuus pinta-alasta (%)	Yksi retkeilyn pääreiteistä on Näkkälän kylästä Pöyrisjärven autio- ja varaustuvalla menevä kulku-ura. Kävijälaskureita Pöyrisjärvellä ei ole. Pöyrisjärven varaustuvan varaukset antavat viitteitä käytöstä. Varaustuvasta on ollut petipaikkoja käytössä vuonna 2017 310 kpl, 2018 363 kpl, 2019 366 kpl, 2020 250 kpl, 2021 578 kpl ja 2022 402 kpl. Polttopuiden määrä sisältää kämpille viedyn polttopuumäärän pinokuutiometreinä (pm3).	
Kävijälaskentatiedot				
Vuosi		Käyntimäärä		
Polttopuun käyttö ja jäte				
	Vuosi	Määrä (m ³)		
Sekajäte	2024	2		
Polttopuu	2024	16		

Kävijäprofiili

Kävijätutkimuksen nimi		Vuosi	
Kävijätyytyväisyys		Matkailijoiden osuus	
Kävijätyytyväisyysindeksi		Paikalliset kävijät (%)	
Tyytyväisyys palveluihin		Kotimaiset matkailijat (%)	
Tyytyväisyys ympäristöön		Ulkomaalaiset matkailijat (%)	

Odotusten täytyminen			
Häiriötekijöiden kokeminen			
Paikallistaloudelliset vaikutukset		Viipymä	
Vuosi		Päiväkävijät (%)	
Työllisyysvaikutus (htv)		Yöpyjät (%)	
Tulovaikutus (milj. €)		Päiväkävijät (h)	
		Yöpyjät (vrk)	
		Kävijävuorokaudet	

Lisätietoja kävijätutkimuksesta ja paikallistaloudellisista vaikutuksista

Matkailun yhteistyö

Matkailun yhteistyön kuvaus

Pöyrisjärven erämaa-alueella toimi vuonna 2024 yhteensä noin 20 yhteistyöyrittäjää. Erämaa-alueella järjestetään mm. maastopyöräretkiä, metsästyksen liittyvää ohjelmapalvelua, pilkkiretkiä, retkeilyvälineiden vuokrausta, majoitusta. Yrittäjät ovat pääosin enontekiöläisiä ja asiakasmäärät pieniä. On mahdollista, että yrittäjien ja asiakkaiden määrä tulee kasvamaan tulevaisuudessa.

Vuosi	2024	Yhteistyöyritysten lukumäärä	20	Yhteistyöyritysten suunnittelualueella palvelemien asiakkaiden lukumäärä		Yhteistyöyritysten tyytyväisyys palveluihin (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön ... 5 = erittäin tyytyväinen)	
-------	------	------------------------------	----	--	--	---	--

Lisätietoja

Vuonna 2025 alueella toteutettiin Metsähallituksen yhteistyöyrittäjien toimesta seitsemän lumipeitteisen ajan moottorikelkkasafaria ja kahdeksan rekikuljetusta. Lumipeitteisen ajan safari- ja rekikuljetustoimintaan on myönnetty maanomistajan suostumus 13 yritykselle. Suostumukset ovat voimassa vuoden 2025 loppuun saakka. Koiravaljakko- tai muuhun ohjelmapalvelutoimintaan ei ole voimassa olevia maanomistajan suostumuksia.

Retkeilypalvelujen tarjonta

Rakennus	Yhteensä (lkm)	Kapasiteetti (hlö)	Kunto (lkm)				Ylläpito (lkm)		Muualla kuin valtion alueella (lkm)	Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	Ei määrit.	MH	Muu		
Autiotupa	5	64		5			5			Šengehat / Lenkihaka autiotupa; Gordejogaš / Korteoja autiotupa; Náldejávri / Naltijärvi autiotupa; Bievrašjávri / Pöyrisjärvi autio ja varaustupa; Stálojávri / Stallojärvi autiotupa
Huolto- tai valvontatupa	1	5		1			1			Pöyrisjärvi huoltotupa
Rakennelma	Yhteensä (lkm)	Kapasiteetti (hlö)	Kunto (lkm)				Ylläpito (lkm)		Muualla kuin valtion alueella (lkm)	Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	Ei määrit.	MH	Muu		

Reittien yhteispituudet (reittityyppien päällekkäisyydet poistettuna)

Suunnittelualueen nimi: Pöyrisjärven erämaa-alue

Kesäreitit (pl vesiretkeily) yhteensä (km)		9,7					
Talvireitit yhteensä (km)		44,8					
Kaikki reitit maa-alueilla yhteensä (km)		52,4					
Reitti	Yhteensä (km)	Esteetön (km)	Päällyste (km)	Ylläpito (km)		Muualla kuin valtion alueella (km)	Lisätietoja
				MH	Muu		
Huoltoreitti, kesä	9,7		0,1	9,7			Näkkälä-Pöyrisjärvi kesähuoltoura
Huoltoreitti, talvi	44,8			44,8			Nallatupa-Naltijärvi-Lenkihaka-Kalmakaltio talvihuoltoura; Näkkälä-Pöyrisjärvi talvihuoltoura
Lisätietoja							

7B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä

Selite Lomakkeella kuvataan suunnittelualuetta koskevan opastusviestinnän keskeiset tunnusluvut sekä Metsähallituksen ja yhteistyökumppaneiden opastusviestinnän keinot. Opastusviestintää tehdään asiakaspalvelupisteissä, Luontoon.fi -sivuilla ja maastossa. Keinoja ovat mm. henkilöopastus, sähköisen ja painetun opastusmateriaalin tuottaminen ja maasto-opasteet.

Metsähallituksen opastusviestintä suunnittelualueella

Käynnit		Asiakastyytyväisyys asiakaspalvelupisteissä		
Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä (lkm)	Asiakaspalvelupiste	Vuosi	Asiakastyytyväisyys (asteikolla 1=erittäin tyytymätön - 5=erittäin tyytyväinen)
2019	30 889	Tunturi-Lapin luontokeskuksen asiakastutkimus 2015	2015	4,4
2020	33 088			
2021	33 291			
2022	32 269			

Käynnit		Asiakkaita opastetuissa ryhmissä		
Vuosi	Luontoon.fi-sivuilla käynnit	Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä (lkm)	Maastossa (lkm)
2022	19 019	2023	20	0

Lisätietoja

Luontoon.fi katselut 2021: 33830, 2020: 25922, 2018: 16198, 2017:14236, 2016: 16680

Asiakastyytyväisyys 2022 Tunturi-Lapin luontokeskus, n=552, arvo 4,6

Asiakastyytyväisyys 2021 Tunturi-Lapin luontokeskus, n=402, arvo 4,7

Asiakastyytyväisyys 2020 Tunturi-Lapin luontokeskus, n=229, arvo 4,6

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2016: asiakastyytyväisyys Tunturi-Lapin luontokeskus n=472, arvo 4,2

Tunturi-Lapin luontokeskuksessa opastettuja ryhmiä 2023 yhteensä 20 kpl, joista 7 syventäviä opastuksia, 7 herätteleviä ja 6 kpl perustiedon tarjontaa

Enontekiön alueen safari- ja rekikuljetusryittäjien palautekysely 2023: Tunturi-Lapin luontokeskuksen asiakaspalvelu ka 4,5

Opastusviestinnän keinot suunnittelualueella	Ajantasainen (lkm)	Uusittava 5 –vuotta (lkm)	Uusittava heti (lkm)	Yhteensä (lkm)
Asiakaspalvelupisteet	0	1	0	1
Luontoon.fi-sivut	0	60	0	60
Sähköiset opastustuotteet	0	1	0	1

Lisätietoja

Luontoon.fi -sivuja:

Pöyrisjärven erämaa-alue, 4 kieltä (suomi, ruotsi, englanti, pohjoissaame)

Tupasivuja:

Stálojávri /Stalloyjärven (ns Staaloyjärvi) autiotupa

Gordejogaš / Korteojan autiotupa

Šlengehat / Lenkihaan autiotupa

Náldejávri / Naltijärven autiotupa

Njallastohpu / Nallatuvan autiotupa

Galbmagáldu / Kalmakaltion autiotupa

Bievrrašjávri / Pöyrisjärven autiotupa / varaustupa

8 Erätalous

Selite Lomakkeessa esitetään erätalouden nykykäytännöt ja sopimus- sekä lupatilanne. Metsästyksen osalta kenttään on kirjattu nykyinen tilanne ja sopimusten voimassaoloaika. Lomakkeen tarkoituksena on antaa riittävät tiedot siihen, että alueen käyttöarvoa näiden toimintojen osalta voidaan arvioida.

Metsästys

Kuvaus alueen metsästyskäytöstä ja sen merkityksestä

Erämaalaki ei sisällä metsästystä koskevia säännöksiä. Metsästystä alueella säätelee metsästyslaki ja -asetus.

Enontekiöläisillä on vapaa metsästysoikeus (Metsästyslaki 8 §) kotikuntansa valtion mailla. Muille Metsähallitus järjestää metsästysmahdollisuuksia alueelle sille säädettyinä julkisena hallintotehtävänä (laki Metsähallituksesta 5 §).

Alue kuuluu pienriista-alueisiin 1615 Näkkälä ja 1616 Nunnanen. Käytettyjä lupatyyppisiä ovat vesilintu- ja jänisluvut sekä pienpetoluvat. Kanalintulupa-alueella sisältyy vain riekko. Kanalinnuille ei ole käytössä myytävää kausilupatyyppiä. Alue on myös osa karhunmetsästysaluetta (läntinen poronhoitoalue) sekä osa hirvenpyynnin aluelupa-alueita (8300 Enontekiö).

Metsästyksen kestävyysvarmistamiseksi jokaiselle lupa-alueelle on määritelty myytävien ja myönnettävien lupien enimmäismäärä. Lupia myydään ja myönnetään kysynnän mukaan kunnes tämä määrä saavutetaan. Metsästyksestä saamelaisten kotiseutualueella annetaan oma kiintiöpäätös, jolla turvataan kuntalaisten metsästyslain mukainen metsästysoikeus. Kiintiöpäätöksen valmistelun yhteydessä kuullaan mm. Saamelaiskäräjäjä (Saamelaiskäräjälaki 9 §), Enontekiön neuvottelukuntaa ja riistanhoitoyhdistystä. Riistan kanta-arviot lupametsästyksen mitoituksen perusteeksi tuottaa Luonnonvarakeskus. Kiintiöpäätösmenettelyllä Metsähallitus varmistaa, etteivät sosiaalinen kestävyys ja riistan ekologinen kestävyys alueella vaarannu.

Moottorikelkkaa ja/tai mönkijää voidaan käyttää erillisellä luvalla laillisesti metsästetyn ja haltuunotetun karhu- ja hirvisaaliin noutoon maastosta nykyisen käytännön mukaan. Kuntalaisten talviaikainen maastoliikennelupa mahdollistaa kelkan käytön riekon ansapyynnissä.

Alueella myös paikallisesti merkittävää matkailu- ja eräopastointia ja -yrittäjyyttä.

Kuvaus alueen riistakannoista

Vakaa, riekkokanta pitkän aikavälin keskiarvossa.

Arvio metsästyspaineesta alueella		Suuri	X	Keskinkertainen		Pieni
-----------------------------------	--	-------	---	-----------------	--	-------

Tarkennus

Metsästyspaine keskittyy Pöyrisjärvelle johtavan uran sekä muiden maastourien ja lähikylänpöydien ympäristöön. Metsästyspaine on ollut kokonaisuutena arvioituna tasainen, suurta vuosivaihtelua ei ole ollut. Alueella sijaitsee riekon linjalaskennan laskentalinjoja, joita vuosittain laskemalla seurataan riekkokannan kehitystä.

Metsästyslain 7§ ja 8§ mukainen yleinen metsästys	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja
Metsästyslain 8§ aluetta (kunnan asukkailla vapaa metsästysoikeus)	127 427,51	
Yleiset vesialueet (metsästysoikeus metsästyslain 7§ mukaisesti)	0,00	
Metsästys maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja
Metsähallituksen pienriistan lupa-alue	127 424,23	
Metsähallituksen hirvieläimen lupa-alue	127 427,25	

Metsähallituksen pienriistan vuokra-alue		
Metsähallituksen hirvieläimen vuokra-alue		
Metsästyskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa käytössä	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja
Metsähallituksen hallinnoima metsästyskäytön ulkopuolinen alue		
Metsähallituksen hallinnoiman alueen paikalliset/ajalliset rajoitukset	0,00	
YSA -alueiden metsästyskieltoalueet		
Metsästys maanomistajan luvalla yksityismailla ja YSA-alueilla		

Kalastus			
Kuvaus alueen kalastuskäytöstä ja sen merkityksestä			
Erämaalaki ei sisällä kalastusta koskevia säännöksiä. Kalastusta säätelevät kalastuslaki ja -asetus sekä niiden pohjalta annetut määräykset.			
<p>Kalastuskäytäntö ja alueellisesti sovitut pyydykset ja pyydysmäärät sovitaan vuosittain maa- ja metsätalousministeriön nimeämässä Metsähallituksen kuntakohtaisissa neuvottelukunnissa. Sovitut kalastusjärjestelyt turvaavat paikallisten kalastusmahdollisuudet erämaa-alueen vesissä, huomioiden kalavarojen kestävä käyttö ja luontaisen lisääntymisen. Kalastus on paikallisille lainmukaisesti maksutonta, lukuun ottamatta taimenen ja lohen nousualueita. Niille myönnetään lupia kalenterivuodeksi kerrallaan. Maksuton kalastuslupa voidaan myöntää enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lupakausi on yhteneväinen Metsähallituksen saamelaisien kotiseutualueella kalastusta koskevan kiintiöpäätöksen kanssa, jossa on määritelty alueen vesiin myönnettävät enimmäislupamäärät muille kuin paikallisille. Kiintiöpäätöksestä pyydetään lausunto kuntakohtaiselta neuvottelukunnalta sekä käydään saamelaiskäräjälain 9 §:n mukainen neuvottelu.</p> <p>Erämaa-alueen useisiin vesiin kohdistuu useiden tilojen erityisiä kalastusetuksia. Kyseisillä vesillä kalastusoikeudet jakaantuvat kalastuslain mukaisesti puoliksi tilojen ja Metsähallituksen kesken.</p> <p>Kalastuksella on edelleen suuri merkitys alueen kotitalouksille. Tärkein saalislaji on siika. Kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa Pöyrisjoen – Vuontisjoen vesistö on luokiteltu kalataloudellisesti merkittäväksi vesistöalueeksi.</p>			
Vesistön tila kalaston kannalta			
Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) pintavesien vedenlaatuluokituksen mukaan Ounasjokeen laskevat vedet ovat lähes kaikki erinomaisessa tilassa ja ne tarjoavat alueen kalakannoille hyvät lisääntymis- ja elinolosuhteet. Kalakannat ovat yleisesti ottaen hyvässä kunnossa ja muodostavat monimuotoisia paikallisia kantoja.			
Kalavesien toteutuneet hoitotoimet			
<p>Metsähallitus koordinoi ja vastaa kalaistutuksista. Kaikille alueella tapahtuville istutuksille tulee olla Metsähallituksen lupa, jotta alueen vedet säilyvät jatkossakin luonnontilaisina. Erämaa-alueelle ovat tehneet kalaistutuksia pääasiassa Ivalojoen pohjasiialla Metsähallitus, Luonnonvarakeskus sekä yksityiset tahot.</p> <p>Mikäli tarvetta ilmenee on kuitenkin perusteltua suorittaa kylien lähijärviin siikaistutuksia Ivalojoen pohjasiialla niissä järvissä, joissa alueen kotitarvekalastuksella on merkitystä. Tällaisia vesiä ovat mm. Jiersti-, Muotka-, Pitkä-, Olko-, Yli-, Tohtaja- ja Keskijärvi, joilta paikalliset kalastavat tehokkaasti. Tällöin pohjasiikaistutusten suorittamiseksi tulee Metsähallituksen hankkija lupa siihen kalatalousviranomaiselta Enontekiön kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisesti. Nykyinen Ely:n lupa on voimassa vuoden 2026 loppuun saakka.</p>			
Arvio kalastuspaineesta alueella	Suuri	X	Pieni

Tarkennus				
Virkistyskalastus ei voimakasta. Kuntalaisten harjoittama verkkopyynti melko voimakasta tietyillä vesialueilla syyskesällä. Kaupallinen kalastus melko vähäistä.				
Alueella on	X	Kaupallista kalastusta	X	Kalastusopastustoimintaa
Yleiskalastusoikeuteen perustuva pilkkiminen, onkiminen ja viehekalastus		Kielletty	X	Sallittu osittain
Lisätieto				
Ei ryhmään I kuuluvia kaupallisia kalastajia. Keskimäärin 1-3 ryhmään II kuuluvia kalastajia vuosittain.				
Kalastuslain mukaiset yleiset kalastusoikeudet		MH:n hallinnoimat alueet (ha)		Lisätietoja
Yleiset vesialueet (kalastuslaki)		0,00		
Kalastus maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)		MH:n hallinnoimat alueet (ha)		Lisätietoja
Metsähallituksen kalastuslupa-alue		7 398,89		Pyydyslupa-alueita 1737.65 ha, vapalupa-alueita 7398.89 ha
Metsähallituksen kalastusvuokra-alue		0,00		
Kalastuskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa käytössä		MH:n hallinnoimat alueet (ha)		Lisätietoja
YSA -alueiden kalastuskieltoalueet		0,00		
Kalastusrajoitukset				Kalatalousalueen hakemat ja ELY-keskuksen vahvistamat kiellot. Maaterjoki - kaikenlainen kalastus kielletty, (Huom! välillä Pöyrisjärvi - Maaterlommel), Läntinen Maattojärvi (Mattoaivi) - verkkokalastuskielto, Rautujärvi (Valkamapää) - verkkokalastuskielto. Kaikenlainen kalastus lukuun ottamatta vapaa ja viehettä on kielletty Pöyrisjärvessä 1.8.-30.9. välisenä aikana, linjalla Pappilanhamina – Keinolahdenniemi.
Paikalliset erityisoikeudet				Useilla kiinteistöillä on erityisperusteisia kalastusoikeuksia alueen vesiin.
Metsähallituksen hallinnoima kalastuskäytön ulkopuolella oleva alue		0,00		
Kalasto				
Siika, taimen, harjus, ahven, hauki, made, mutua, simppe, särkikalat ja rautu.				
Lisätietoja kalavesien hoidosta				

9 Tutkimus

Selite Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen nykyinen tutkimuskäyttö ja mahdolliset tutkimuskoealat ja muut vastaavat, jotka tulee huomioida suunnittelussa. Tutkimus sisältää myös esimerkiksi pitkäaikaiset ympäristön tilan seurannat. Mikäli alueella ei ole tutkimuskäyttöä, se todetaan lomakkeella.

Alueella tehty tutkimus

Itä-Suomen yliopisto on tehnyt alueella mm. tutkimusta porolaidunnuksen vaikutuksesta kasvillisuuteen (Kumpula et al, 2024) ja soiden hiilitasapainoon.

Nykyinen tutkimuskäyttö ja sen merkitys

Alueelle ei ole haettu kuin muutamia tutkimuslupia viime vuosina. Itä-Suomen yliopiston tutkimukset jatkuvat alueella.

Tutkimustahot

Itä-Suomen yliopisto.

X	Alue kuuluu luonnonhoidon seurantaverkostoon		Alueella on koealoja		Alue kuuluu ennallistamisen seurantaverkostoon
---	--	--	----------------------	--	--

Lisätietoja

10 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset

Selite Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen luonnonvarojen käyttö (pl. riista- ja kalakannat) sekä alueen kiinteistöihin (lähinnä valtion maalla) kohdistuvat rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset. Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueelle kohdistuvista, luonnonvarojen käyttöön, rasitteisiin, käyttöoikeuksiin ja sopimuksiin liittyvistä maankäytön paineista.

Kaivoslain mukainen toiminta (kaivokset, malminetsintä, kullanhuuhtonta)

Alueella ei ole kaivoksia eikä kullanhuuhtontaa. Alueella ei ole voimassa olevia malminetsintäalueita eikä malminetsintä-, kullanhuuhtonta- tai kaivoslupahakemuksia. Metsähallitus ei myönnä alueelle maanomistajan suostumuksia malminetsintään.

Kaivoslain lupatyyppi	lkm	Osuus alueesta (%)	Pinta-ala (ha)	Kaivoskivennäiset

Metsätalous**Metsähallituksen alueet**

Mt-käytössä (ha)	Raj. käytössä (ha)

Rajoitusten kuvaus

Yksityinen maa

Mt-käytössä (ha)	Raj. käytössä (ha)

Rajoitusten kuvaus

Sopimukset, käyttöoikeudet ja rasitteet

Tyyppi	Lkm	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Muu vuokraus/käyttöoikeus/rasite	11	0,00	11 kpl tieoikeutta, joiden leveys on 1-5 metriä.
Muu vuokraus/käyttöoikeus/rasite	32	0,00	32 kpl erityistä etuutta/kalastusoikeutta

10B Poronhoito

Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelalueen poronhoidon tilanne
---------------	---

Poronhoidon nykytilan kuvaus

Suunnitelma-alue sijaitsee saamelaidunalueella ja erityisesti poronhoitoon tarkoitettulla alueella (poronhoitolaki 848/1990 2 §) sekä kuuluu kokonaan Näkkälän paliskuntaan. Paliskunnan pinta-ala on 3 557 km². Paliskunnan suurin sallittu eloporomäärä on 8300. Pöyrisjärven erämaa-alueella poroja paimentaa Kalkujärven ja Pöyrisjärven siidat.

Näkkälän paliskunnan erotuspaikat sijaitsevat suunnittelalueen ulkopuolella. Paimentopaikkoina toimii pääsääntöisesti Pöyrisjärvi, Kalkujärvi, Ramsuvaara, Kaamosjärvi, Pierkkujärvi ja Naltijärvi. Lenkinhaassa sijaitsee vanhempi aitarakenne, mutta se ei ole ollut aktiivisessa käytössä toistaiseksi.

Paliskunta	Suunnittelalueesta kuuluu paliskuntaan (%)	Paliskunnan pinta- alasta suunnittelalueella (%)	Paliskunnan suurin sallittu poromäärä	Talvi- ja kesälaidunten kunto
Näkkälä	100,0	35,8	8 300	
Rakenteet	Porokämpät	Erotusaitaukset	2	Muut rakenteet 2

Saamelainen poronhoito

Saamelaiseen poronhoitoon kuuluu saamelainen identiteetti ja kulttuurinen perinne, siitajärjestelmä ja poromerkkijärjestelmä, jonka perustana on mearkaoalli -järjestelmä. Näiden lisäksi siihen kuuluu saamenkielinen poronhoito- ja ympäristöterminologia, ympäristön kulttuurinen hahmottaminen ja tunnistaminen, laidunkierto, ympäristösuhde ja poronhoitoon ja ympäristönhallintaan liittyvät taidot sekä ylisukupolvisuus eli perinne siirtyä ja säilyä samoissa saamelaissuvuissa. Porot ovat porosaamelaisille heidän materiaalsen, sosiaalsen ja henkisen elämän lähde ja poroista huolehtiminen on sekä poronhoitajan että siidan velvollisuus.

Saamelaisen poronhoidon hallintoyksikkö on siida. Siidat ovat sukulaisuuteen perustuvia joustavia, sosiaalisia rakenteita nautinta-alueiden ja resurssien jakamiseksi, porotyön järjestämiseksi sekä ristiriitojen ja resurssikilpailun välttämiseksi. Siidat ovat hyvin joustavia ja ne ottavat huomioon myös naapurisiitojen tarpeet. Siida koostuu lähisukulaisista ja heidän puolisoistaan. Voidaan arvioida, että Pöyrisjärven erämaa-alueella poronomistajia on paliskunnan poronomistajista yli puolet ja paliskunnan poroista noin 2/3. Pohjoisosassa on kaksi pääsiitaa, Kalkujärven ja Pöyrisjärven siidat, joiden kesäkylät ja porojen kesälaidunalueet sekä osittain talvi- ja kevätlaidunalueet sijaitsevat erämaa-alueella. Siitojen nimet on muodostettu vasanmerkityspaikkojen eli kesäkyläperusteella. Siitojen jäsenten yhteisnimitys on jauristunturilaiset ja koko alue tunnetaan nimellä Jávrrēšduottar. Nykyiset Pöyrisjärven alueella poroja paimentavat saamelaiset poronhoitajat ovat niiden saamelaisten suorja jälkeläisiä, jotka ovat asuttaneet aluetta koko tunnetun historian. Porotyön kielet ovat pohjoissaame ja suomi. Siidat noudattavat laidunkiertojärjestelmää, jossa on vuodenaajoille eri laidunalueet. Laidunkiertojärjestelmässä poroja paimennetaan laitumien kestokyvyn mukaan huomioiden laitumien menneen, nykyisen ja tulevan käytön. Siidoilla on vahva paimentolaisporonhoitoperinne ja -taito. Vasanmerkitykset pidetään heinäkuun alussa Kalkujärvellä ja Pöyrisjärvellä. Poroja lisäruokitaan Pöyrisjärven siidassa, Kalkujärven siidassa poroja ei lisäruokita.

Alueen saamelaiset ovat havainneet ilmastonmuutoksen ensimmäiset merkit alueella 1990-luvun alussa, jonka jälkeen muutokset ovat kiihtyneet. Ilmastonmuutos on vaikeuttanut huomattavasti poronhoidon harjoittamista. Vaikeiden talviolosuhteiden johdosta porotuhot ovat yleistyneet. Puurajan nousun ja pensaskasvillisuuden lisääntymisen ehkäiseminen edellyttää ympärivuotista paimennusta, jolla voidaan hillitä avotunturien rehevöitymistä ja tunturipaljakkasvillisuuden korvautumista tulokas- ja pensaslajistolla. Ympärivuotisella laidunnuksella on todettu olevan hyötyä ilmastonmuutoksen hillinnässä. Kalkujärven siidan poronhoitoa, laidunten kantokykyä ja luontoarvoja uhkaa porojen tuominen alueelle heinäruokinnan avulla paliskunnan eteläosista. (Cohen et al, 2013)

10C Muut saamelaiset perinteiset elinkeinot ja saamelainen kulttuuriperintö

Selite Lomakkeella kuvataan suojelualan merkitystä poronhoidon lisäksi muille saamelaisille perinteisille elinkeinoille (kalastus, metsästys, keräily, duodji) sekä saamelaiselle kulttuuriperinnölle.

Muut saamelaiset perinteiset elinkeinot

Saamelaiset käyttävät Pöyrisjärven erämaa-aluetta metsästykseseen, kalastukseen ja keräilyyn. Saamelaisille erityisen tärkeä on hilla, joita kerätään sekä omaan käyttöön että myyntiin. Lisäksi kerätään puolukkaa, karpaloo, variksenmarjaa ja mustikkaa. Lisäksi marjoja, pajuja ja varpuja kerätään kasviväryäystä varten. Saamelaisilla on perinteiset sukualueet, joista poimitaan hillaa ja näitä sukujen rajoja kunnioitetaan. Palsojen sulamiset ovat pienentäneet hillasatoja, koska palsat ovat hillojen tärkeitä kasvualueita. Alkukesän kuivuus, halla tai rankkasateet voivat estää hillan kukinnan ja pienentää hillasatoja huomattavasti. Kova tuuli hidastaa pölyttäjähönteisten lentoa ja heikentää pölytyksen onnistumista. Vuodenaikojen aikaistuminen aikaistaa keräilyn ajankohtia. Tärkein kalavesi on Pöyrisjärvi. Riekon/kiirunan ansapyynti on alueen saamelaisilla vähentynyt. Riekkoa on pyydetty pääosin myyntiin. Pääasiallinen alueelta pyydetty riistaeläin on hirvi. Saamelainen käsityöperinne on osa luonnon, ihmisen ja perinteisten elinkeinon verkostoa, jotka kaikki vaikuttavat toisiinsa. Käsityötaitoperinteeseen ei liity vain käsityön teko ja estetiikka, vaan luonnonolosuhteiden, kasvupaikkojen ja luonnonkierron tuntemus, raaka-aineiden tuntemus, niiden hankinta, käsittely ja säilöminen. Käsityöperinteeseen liittyy paljon kulttuurisia arvoja ja alueellisia perinteitä. Käsityön perinteet siirtyvät ja ne siirretään sukupolvien jatkumossa. Käsityöperinteeseen vaikuttaa vahvasti saamelaisten perinteisten elinkeinon tila, koska porosta saatavia raaka-aineita käytetään niin pehmeissä kuin kovissakin käsityöissä. Alueen saamelaiset tekevät saamen käsityöitä myyntiin sekä omaan ja lähisuvun tarpeisiin.

Saamelaiset keräävät kasveja lääkkeeksi, säilöntää, kauneudenhoitoa ja hyvinvoinnin ylläpitämistä varten. Saamelaiset ovat oppineet edellisiltä sukupolvilta ne alueet, joilta kasveja voi kerätä ja ajat, milloin kasveja voi kerätä sekä säilöntätavat. Saamelaisten käyttämiä kasveja ja puita ovat mm. väinönputki, mesiangervo, kenkäheinä, koivu eri osineen, kataja, hajuheinä, mesiangervo, poimunlehti, siankärsämä, paju, kultapiisku ja peltokorte. Saamelaisille kasvien hyödyntämisessä ei ole kyse vain lääkkeestä tai hoidosta, vaan hyödyntämiseen liittyy saamelainen luontosuhde, arvot, luonnossa liikkuminen, oman tietämyksen kartuttaminen ja yhteenkuuluvuus aikaisempiin sukupolviin – samoilla paikoilla samoja kasveja ovat hakeneet useat sukupolvet ennen nykyistä. Alueen saamelaiset eivät käytä enää luonnonkasveja merkittävästi lääkintään, ja tietotaito on katoamassa. Saamelaisille tärkeät kasvit kasvavat Pöyrisjärven erämaa-alueella suurempien jokien Käkkälö, Suukisjoki, Pöyrisjoki, Näppistöjoki ja Näkkäläjoki varsilla, suurempien järvien alueilla, ja myös pienempien purojen ja pienempien järvien rannoilla. (Magga, 2024; Näkkäläjärvi et al, 2024)

Saamelainen kulttuuriperintö

Saamelaiskulttuuri on luontosidonnainen kulttuuri, jossa ihminen on osa luontoa eikä sen hallitsija. Kulttuurin tulevaisuuden ehto on luonnon monimuotoisuuden säilyminen. Saamelainen kulttuurimaisema ja perintö ilmenee erityisesti maiseman ja alueen käytöstä ja alueeseen liittyvissä tarinoissa, muisteluksissa. Saamelainen luonnon monimuotoisuuteen liittyvä perinteinen tieto ilmenee saamelaisessa luonnonkäytössä ja perinteisten saamelaiselinkeinon harjoittamisessa eli poronhoidossa, kalastuksessa, metsästyksessä, keräilyssä ja käsityössä sekä luontosuhteessa. Saamelaiset ovat käyttäneet ja käyttävät edelleen laajoja alueita perinteisiä elinkeinojaan eli poronhoitoa, kalastusta, metsästystä ja keräilyä varten. Saamelaisessa maisemassa alueen muinainen ja nykyinen käyttö näkyvät rakenteina ja reitteinä. Maisemassa näkyvät vanhat kota- ja asutuskentät jutamakeinoineen eli –reittineen kertovat asutusmalleista ja liikkumisesta. Alueen historiallisesta käytöstä on maisemassa jäänteinä erityisesti kotasijat. Nykyisin kotasijat näkyvät maisemassa poljettuna kenttänä, jossa on näkyvillä puuainesta ja kivitulisijan pohjat. Kotasijat ovat olleet reviiirin tunnus, kaikki alueen poroyhteisöt tiesivät toistensa kotapaikat ja niitä ympäröivät nautinta-alueet. Alueen maastourat seuraavat saamelaisten poronhoitajien perinteisiä jutamareittejä. Vanhat reitit ovat usein edelleenkin käytössä. Metsästyskulttuuria ilmentävät maisemassa näkyvät peurakuopat ja -kuoppajärjestelmät. Perinteiset veneenlaskupaikat ja -valkammat, ovat edelleen kalastuksen käytössä. Poronhoidon vaikutus alueen maisemaan näkyy poronhoidon rakenteiden (esimerkiksi aidat ja kämpät) lisäksi laidunnuksen vaikutuksina alueen kasvillisuuteen. Luonnonkäyttöä ohjaavat saamelaisyhteisön arvot ja tapaoikeus, perinteet ja maankäyttöperinteet.

Alueen saamenkielinen paikannimistö on rikas ja laaja. Alueen saamenkieliset paikannimet on johdettu maan muodoista, paikkaan liittyvistä tapahtumista, eläimistä, poronhoitoon liittyvistä seikoista, muinaisuudesta, ja toiminnoista tai alueen käyttäjien nimistä. Paikkoja on nimetty myös niihin liittyvien toimintojen kautta, esimerkiksi Boazogoahtejärvi (Porokotajärvi), Bálggesnjárga (Polkuniemi), Guottetvárri (Kantamavaara), Stohpoluoppal (Tupalommi). Alueen keskeisten paikannimien historiasta kertoo asutustarina, joka kertoo alueen eri paikannimien syntyhistoriasta. Alueen kulttuuriperinnöstä ja käytöstä kertoo myös alueen joikuperinne. Alueen joikuperinteessä kuvataan kulttuurimaisemaa, eläimiä, alueen tapahtumia sekä alueen käyttäjiä, saamelaisia. (Anon, 2011; Näkkäläjärvi, 2013)

KESKEISET ARVOT JA UHKAT

11 Keskeiset suojele- ja käyttöarvot sekä uhat

Selite Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen keskeiset luonto-, kulttuuriperintö- ja käyttöarvot. Suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittely tehdään nykytilan kuvauksen pohjalta ottaen huomioon alueen perustamistarkoitus sekä luonnonsuojelulain ja muiden aluetta koskevien säädösten yleiset tavoitteet. Arvojen määrittely on hoito- ja käyttösuunnitelman tärkeimpiä kohtia, sillä suunnitelman päämäärät ja tavoitteet kohdistuvat suunnittelualueen keskeisten arvojen säilyttämiseen ja parantamiseen.

Luontoarvot: Luontodirektiivin luontotyypit ja lajit

Arvon kuvaus	Uhkan kuvaus	Merkittävyys	Ajoittuminen	Kohdistu- minen	Laajuus	Mahd. vaikuttaa
Alueella on useita Natura 2000 -alueen suojelun perusteena olevia luontotyyppisiä ja lajeja. Keskeisiin suojeluperusteluontotyyppisiin Pöyrisjärven alueella sisältyvät mm. karut kirkasvetiset järvet (3110), tunturikankaat (4060), vaihettumissuot ja rantasuot (7140), palsasuot (7320) ja tunturikoivikot (9060).	Alueen maaperä on herkästi kuluva ja kaikki lumettoman ajan liikkuminen maastossa (patikointi, pyöräily, maastoliikenne, porojen liikkuminen) kuluttaa alueen maaperää ja sitä kautta voi uhata luontotyyppisiä ja lajistoja, etenkin jos liikkuminen suuntautuu olemassa olevien maastourien ulkopuolelle.	Kohtalainen	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	<25%	Viestintä, valvonta.
	Ilmaston lämpeneminen edesauttaa havumetsärajan nousua, pensoittumista ja palsasoiden häviämistä.	Suuri	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	75-100%	Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei voida vaikuttaa ilmaston lämpenemisen etenemiseen, mutta vaikutuksiin sopeutumiseen voidaan varautua.
	Ilmaston lämpeneminen. Erityisen herkkiä muutoksille ovat tunturiluontotyypit, aapasuot (etenkin palsasuot) ja pienvedet, varsinkin matalat latvavedet.	Kohtalainen	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella	75-100%	Vähäinen
	Ilmastonmuutoksen myötä alueelle voi levitä vieraslajeja. Myös porojen lisäruokinta voi edesauttaa vieraslajien leviämistä alueelle.	Vähäinen	Tuleva käyttö	Sisäpuolella	<25%	Viestintä, valistus, sopimus.
	Ilmastonmuutoksen myötä mittariperhostuhojen todennäköisyys lisääntyy. Tunturimittari ja hallamittari voivat aiheuttaa tuhoja tunturikoivikoissa ja metsämittari myös kenttäkerroksen kasvillisuudessa. Myös muut hyönteistuhot sekä kasvitaudit voivat lisääntyä.	Suuri	Tuleva käyttö	Sisäpuolella	75-100%	Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei voida vaikuttaa ilmaston lämpenemisen etenemiseen, mutta lämpenemisen vaikutusten lieventämiseen ja vaikutuksiin sopeutumiseen varautua. Lisäksi vaikutusten seuranta on tärkeää.

Suunnittelualueen nimi: Pöyrisjärven erämaa-alue

	Voimakas porojen aiheuttama laidunnuspaine on huonontanut jäkäliköiden tilaa ja tunturikoivikoiden uusiutumista.	Suuri	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella	75-100%	Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei voida säädellä poronhoitolain mukaista toimintaa. Esim. laidunkierron toteuttaminen olisi tarpeen.
Luontoarvot: Lintudirektiivin lajit						
Arvon kuvaus	Uhkan kuvaus	Merkittävyys	Ajoittuminen	Kohdistuminen	Laajuus	Mahd. vaikuttaa
Pöyrisjärven erämaa Natura 2000 -alueen suojeluperusteena on useita lintudirektiivin lintulajeja.	Erityisesti kevättalvinen maastoliikenne voi häiritä lajien pesintää.	Kohtalainen	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	25-50%	Safari- ja rekikuljetustoiminta ohjataan yritysuralle.
	Ilmastonmuutoksen takia lintulajeja saattaa hävitä.	Vähäinen	Tuleva käyttö	Sisäpuolella	75-100%	Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei voida vaikuttaa ilmastonmuutoksen etenemiseen.
Luontoarvot: Geologiset kohteet						
Arvon kuvaus	Uhkan kuvaus	Merkittävyys	Ajoittuminen	Kohdistuminen	Laajuus	Mahd. vaikuttaa
Suunnitelma-alueella on kahdeksan valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltua tuuli- ja rantakerrostumaa. Valtakunnallisesti hyvin arvokas: Maaterjoen dyynit Valtakunnallisesti arvokkaat: Jierstivaaran dyynit, Termisjärven dyynit, Kenttälompolon dyynit, Tsuomavari ja Hietaharjut valtakunnallisesti arvokkaiksi Valtakunnallisesti merkittävät: Tihkkesohkka ja Pöyrisjärven tuuli- ja rantakerrostumat luokkaan valtakunnallisesti merkittäviksi. Kohteiden yhteispinta-ala on noin 5500 hehtaaria.	Alueen maaperä on herkästi kuluva, ja kaikki lumettomana aikana tapahtuva liikkuminen kuluttaa maaperää ja voi aiheuttaa maastourien leviämistä, lisääntymistä ja kasvipeitteen kulumista ja maaperän eroosiota.	Kohtalainen	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	25-50%	Maastoliikenneluvitus, valvonta ja viestintä.
	Sadannan ja haihdunnan muutokset ja lumitalvien pituuden mahdollinen lyheneminen voivat vaikuttaa alueen kulumisherkkään maaperään. Jos lumitalvet lyhenevät ilmaston lämpenemisen takia, on alueen herkkä maaperä kulumiselle alttiina pidemmän aikaa vuodesta. Jos taas sateet lisääntyvät, voi sadevesi aiheuttaa lisäeroosiota.	Suuri	Tuleva käyttö	Sisäpuolella	25-50%	Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei voida vaikuttaa ilmastonmuutoksen etenemiseen, mutta viestinnällä voidaan pyrkiä vähentämään liikkumista eroosioherkillä alueilla.
Luontoarvot: Erämaisuus (syrjäisyys)						
Arvon kuvaus	Uhkan kuvaus	Merkittävyys	Ajoittuminen	Kohdistuminen	Laajuus	Mahd. vaikuttaa
Erämaalain keskeisin tavoite on alueen erämaaluonteen säilyttäminen. Erämaisuuksia kuvaavat tiettyä, vähäinen ihmistoiminta ja hiljaisuus. Erämaalain tavoite on myös säilyttää erämaa-alueet mahdollisimman luonnontilaisina.	Alueen kiinnostus kasvaa malminetsinnän ja kaivostoiminnan piirissä.	Suuri	Tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella	25-50%	Vähäinen mahdollisuus vaikuttaa.
	Luvaton ja luvallinen maastoliikenne haittaa erämaakokemusta. Lumettoman ajan maastoliikenne ylläpitää, lisää ja leventää maastouria, jotka vähentävät alueen erämaisuuksia. Maastoliikenteestä voi aiheutua häiriötä riistalajeille, poronhoidolle sekä perinteiselle luonnonkäytölle tai muille alueen	Suuri	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	25-50%	Jonkin verran mahdollista vaikuttaa. Maastoliikenneluvitus ja valvonta.

Suunnittelualueen nimi: Pöyrisjärven erämaa-alue

käyttäjille.					
Retkeily, etenkin pyöräily, on lisääntynyt alueella. Tällä hetkellä alueelle kohdistuu vähän matkailupainetta, mutta se mahdollisesti lisääntyy tulevaisuudessa. Myös luvatonta maastoliikennettä esiintyy.	Kohtalainen	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	25-50%	Viestintä ja valvonta, kestävän matkailun sopimukset.
Roskaaminen.	Vähäinen	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	25-50%	Viestintä ja roskattoman retkeilyn painotus, Retkietiketti.

Kulttuuriarvot: Luonnon- ja kulttuurimaisemat

Arvon kuvaus	Uhkan kuvaus	Merkittävyys	Ajoittuminen	Kohdistuminen	Laajuus	Mahd. vaikuttaa
Alueella on runsaasti muinaismuistolain suojaamia muinaisjäänöksiä sekä yksi valtakunnallisesti merkittävä arkeologinen kohde. Pöyrisjärven ja Kalkujärven kesäkylät ovat valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä ja alueen pohjoisosassa, Pöyrisjärven - Kalkujärven kausiasutusmaisema, on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue.	Alueella on kaksi valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, joissa on useita kämppejä/tupia. Resurssien puute saattaa vaikeuttaa niiden kunnossapitoa.	Vähäinen	Tuleva käyttö	Sisäpuolella	<25%	Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei voida vaikuttaa yksityisten omistuksessa olevien rakennusten kunnossapitoon.
	Alueen maaperä on helposti kuluva, ja etenkin maastourien läheiset ja Pöyrisjärven etelärannan arkeologiset kohteet ovat vaarassa tuhoutua maaston kulumisen takia.	Kohtalainen	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	<25%	Viestintä, opastus, valvonta ja luvitus.
	Ilmaston lämpenemisen tuomien muutosten myötä alueen luonnonmaisema voi muuttua mm. männyn leviämisen ja mahdollisten mittariperhostuhojen myötä. Lumitalvien lyheneminen muuttaa alueen kausimaisemaa.	Vähäinen	Tuleva käyttö	Sisäpuolella	75-100%	Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei voida vaikuttaa ilmastonmuutoksen etenemiseen.

Kulttuuriarvot: Paikalliskulttuuri

Arvon kuvaus	Uhkan kuvaus	Merkittävyys	Ajoittuminen	Kohdistuminen	Laajuus	Mahd. vaikuttaa
Muu paikalliskulttuuri.	Ilmastonmuutoksen myötä poro- ja luontaiselinkeinonharjoittajien on sopeuduttava uusiin toimintatapoihin	Kohtalainen	Tuleva käyttö	Sisäpuolella	50-75%	Ilmastonmuutokseen ei voida merkittävästi vaikuttaa, mutta siihen voidaan varautua ja sopeutua.
	Lupametsästäjien kevätaikainen liikkuminen saattaa häiritä poronhoitoa.	Kohtalainen	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	25-50%	Lupapolitiikka ja viestinnän lisääminen.
	Perinteisten luonnonkäyttöoikeuksien rajoittaminen, kuten polttopuun hankinta.	Kohtalainen	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	<25%	Suostumukset ja ohjaus luontaistalousalueille sekä monikäyttömetsiin.
Saamelaiskulttuuri.	Alueen kiinnostus kasvaa ammattikalastajien näkökulmasta.	Kohtalainen	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	25-50%	Kaupallisten kalastajien rekisteröinnin seuranta (ELY).

Suunnittelualueen nimi: Pöyrisjärven erämaa-alue

Erialaisten tapahtumien ajoittuminen elinkeinolle herkille ajoille ja paikoille, kuten vasanmerkitys, erotukset ja vasomisaika.	Suuri	Aiempi/nykyinen käyttö	Sisäpuolella	50-75%	Suostumukset, luvat ja sopimukset.
Ilmastonmuutoksen myötä poro- ja luontaiselinkeinonharjoittajien on sopeuduttava uusiin toimintatapoihin.	Suuri	Tuleva käyttö	Sisäpuolella	75-100%	Ilmastonmuutokseen ei voida merkittävästi vaikuttaa, mutta siihen voidaan varautua ja sopeutua.
Lupametsästäjien kevätikäinen liikkuminen häiritsee poronhoitoa.	Kohtalainen	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	25-50%	Lupapolitiikka ja viestinnän lisääminen.
Luvaton maastoliikenne aiheuttaa häiriötä ja laidunmaiden kulumista.	Kohtalainen	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	<25%	Valvonta, tiedotus ja viestintä.
Valvonnan puute metsästyksen, kalastuksen ja maastoliikenteen osalta luo mahdollisuuden harjoittaa erämaa-alueella luvattomia toimintoja. Valvonnan pelotevaikutus alueelta puuttuu mikäli resurssit valvonnalle ovat vähäiset.	Kohtalainen	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	<25%	Valvonnan ja resurssien lisääminen. Mahdollisuus viranomaisyhteistyölle sekä vuorovaikutus poronhoitajien kanssa epäkohtien raportoimiseksi. Luvattoman toiminnan ilmoittamisen helpottaminen sekä ilmoitusten seuranta ja niihin perustuvien jatkotoimenpiteiden kehitys.

Luonnonvarojen käyttö: Erätalous

Arvon kuvaus	Uhkan kuvaus	Merkittävyys	Ajoittuminen	Kohdistuminen	Laajuus	Mahd. vaikuttaa
Alue on tärkeä eränkävintialue (metsästys, kalastus, keräily) paikallisille sekä lupametsästäjille. Perinteinen eränkävintäkulttuuri on säilynyt vahvana.	Ilmastonmuutos voi jatkossa muuttaa lajien metsästysmahdollisuuksia alueella.	Kohtalainen	Tuleva käyttö	Sisäpuolella	25-50%	Ei mahdollisuutta vaikuttaa, mutta huomioitava sopeutumisen keinot.
	Seurantaresurssien puute.	Kohtalainen	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	75-100%	Vähäisten resurssien vuoksi vaikuttaminen haastavaa. Kohdistetulla valvonnalla voidaan vaikuttaa jonkin verran.
	Vesistöjen lämpeneminen ilmastonmuutoksen takia vaikuttaa alueen kalakantoihin.	Kohtalainen	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	75-100%	Ilmastonmuutoksen aiheuttamiin vaikutuksiin ei voida vaikuttaa.

Luonnonvarojen käyttö: Poronhoito ja muut luontaiselinkeinot

Arvon kuvaus	Uhkan kuvaus	Merkittävyys	Ajoittuminen	Kohdistuminen	Laajuus	Mahd. vaikuttaa
Alue sijaitsee erityisesti poronhoitoon tarkoitettulla alueella ja on osa Näkkälän paliskuntaa. Alueella laiduntaa usean tokkakunnan poroja. Erämaa-alueella on suuri merkitys poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen harjoittamiselle. Luontaiselinkeinot (metsästys, kalastus, keräily) ovat merkittävä osa paikallista elämäntapaa ja	Erialaisten tapahtumien ajoittuminen elinkeinolle herkille ajoille ja paikoille, kuten vasanmerkitys ja vasomisaika.	Suuri	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella		
	Ilmastonmuutoksen eteneminen muuttaa mm. kasvillisuutta, voi muuttaa lumitalvien pituutta ja lumen koostumusta, mikä tulee vaikuttamaan porojen ravinnonsaantiin.	Suuri	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	75-100%	Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei voida vaikuttaa ilmastonmuutoksen etenemiseen.

kulttuuria sekä virkistävyyttä, ja vaikka ne ovat harvalla pääasiallinen toimeentulon lähde, on niillä kotitalouksille myös taloudellista merkitystä.	käyttäytymiseen ja selviämiseen. Poronhoitotapoja joudutaan jatkossa sopeuttamaan muuttuvaan ympäristöön.					sopeutumiseen ehkä.
	Jokaisenoikeudella liikkuvat koiravaljakot voivat pelottaa poroja, hajottaa tokkia ja aiheuttaa siten mm. ylimääräistä työtä poronhoitajille.	Kohtalainen	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	25-50%	Ei voida vaikuttaa jokaisenoikeudella tapahtuvaan koiravaljakkotoimintaan, mutta yritystoiminnan yhteydessä luvutuksesta neuvotellaan paliskunnan kanssa.
	Laidunnuspaine voi estää laitumien palautumista ja heikentää elinkeinon kannattavuutta.	Kohtalainen	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	25-50%	Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei voida vaikuttaa.
	Lainsäädännön puutteellisuus koskien mm. porojen lisäruokintaa sekä eri siitojen edustuksellisuutta virallisissa yhteyksissä.	Vähäinen	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella	<25%	Ei mahdollisuutta vaikuttaa hoito- ja käyttösuunnitelmassa.
	Laitonta maastoliikennettä esiintyy alueella, mikä häiritsee poronhoitotöitä, pelästyttää poroja ja kantavat vaatimet saattavat luoda vasansa eli vasat syntyvät kuolleena liian aikaisin.	Kohtalainen	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	25-50%	Viestintä ja valvonta.
	Metsästäjien koirat voivat häiritä poronhoitoa.	Kohtalainen	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	25-50%	Viestinnän korostaminen, metsästyslupaehdojen yhteydessä kehoitus yhteydenotosta paliskunnan poroisäntään.
	Paliskunnan sisäiset ristiriidat.	Kohtalainen	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	25-50%	Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei voida vaikuttaa paliskunnan sisäisiin asioihin.

Yhteenveto

Ilmastonmuutos vaikuttaa jo alueen luontoon. Esimerkiksi palsasoiden palsoja on jo sulanut ja ne tulevat ilmaston lämmitessä häviämään. Lämpeneminen vaikuttaa myös lajien leviämiseen alueelle ja häviämiseen alueelta. Kehitys näkyy paikoitellen jo muun muassa männynntaimien lisääntymisenä. Toistaiseksi alueen tunturikoivikoihin ei ole kohdistunut tunturimittari- tai hallamittarituhoja, mutta erilaiset mittariperhostuhot tulevat todennäköisesti lisääntymään alueen tunturikoivikoissa ja mahdollisesti myös kenttäkerroksen kasvillisuudessa. Myös muut hyönteistuhot ja kasvitaudit voivat jatkossa yleistyä. Voimakas laidunnuspaine ja mittarituhojen vaikutukset yhdessä vaarantavat tunturikoivikoiden elpymisen tulevaisuuden mittarituhoista. Poronhoito joutuu myös sopeutumaan ilmaston lämpenemisen aiheuttamiin muutoksiin.

Ilmaston lämpeneminen tulee ajan myötä vaikuttamaan myös erämaa-alueen maisemaan. Tämän hoito- ja käyttösuunnitelman voimassaoloaikana merkittäviä maisemallisia muutoksia ei todennäköisesti vielä havaita. Mäntyjen leviäminen alueelle muuttaa maisemaa. Mäntyjen leviämisen myötä alue voi muuttua suotuisammaksi elinympäristöksi esimerkiksi hirville. Talvien mahdollinen lyhentyminen vaikuttaa myös maisemaan; yhä pidempi osa vuodesta on lumetonta maisemaa.

Ilmaston lämpeneminen lämmittää myös alueen vesistöjä, mikä voi vaikuttaa kylmiin vesiin sopeutuneisiin vesieläimiin, kalat mukaan lukien. Muutokset eläimistöissä voivat jatkossa muuttaa kalastus- ja metsästysmahdollisuuksia alueella, mutta eivät välttämättä vielä tämän hoito- ja käyttösuunnitelman aikana.

Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei voida vaikuttaa ilmaston lämpenemisen etenemiseen, koska lämpenemisessä on kyse maailmanlaajuisesta ilmiöstä. Suunnitelmaan kirjatut toimenpiteet eivät pysäytä ilmaston lämpenemistä ja siitä aiheutuvia muutoksia esimerkiksi sadannassa tai haihdunnassa, palsasoissa tai lumenviipymillä. Hoito- ja käyttösuunnitelmaan kirjattavilla toimenpiteillä voidaan reagoida joihinkin ilmaston lämpenemisestä aiheutuviin ilmiöihin, mutta vain vähäisessä määrin. Lämpenemisen aiheuttamien muutosten torjuntaan on ehdotettu mm. männynntaimien poistoa ja aitojen rakentamista lumien kasaamiseksi lumenviipymille.

Voimakas porojen aiheuttama laidunnuspaine on huonontanut jäkäliköiden tilaa (tunturikankaat ja tunturikoivikoiden jäkäliet tyypit) ja tunturikoivikoiden uusiutumista.

Kenttäkerros erityisesti alueen hiekkaisella maaperällä kuluu helposti. Kaikki maastossa tapahtuva liikkuminen altistaa maaperän kulumiselle: motorisoitu maastoliikenne, pyöräily, retkeily, porojen liikkuminen. Pöyrisjärven erämaa-alueelta on ilmakuvia vuosilta 1957, 1961, 1990, 1992, 1997, 2001, 2013, 2015, 2018 ja 2023. Osa kattaa erämaa-alueesta vain pienen osan, mutta vuosien 1961 ja 2001 ilmakuvat kattavat lähes koko alueen. Niissä näkyy maastourien lisääntyminen vuosikymmenten kuluessa. Maastourien lisääntyminen alkoi lumettoman ajan motorisoidun maastoliikenteen lisääntymisen myötä. Poronhoitoon liittyvää maastoliikennettä lukuun ottamatta muu maastoliikenne on luvanvaraista. Toki luvatontakin maastoliikennettä on jonkin verran. Ilmastonmuutoksen eteneminen saattaa vaikuttaa myös alueen maaperän kulumiseen. Jos lumitalvet lyhenevät, on alue pidemmän aikaa alttiina kulumiselle lumettomana aikana. Sadannan mahdollinen lisääntyminen voi lisätä alueen hiekkaisen maaperän erodoitumista.

Pyöräily alkoi lisääntyä alueella 2010-luvulla. Strava-palvelun perusteella suurin osa palveluun reittinsä merkinneistä pyöräilijöistä pysyttelee olemassa olevilla maastourilla, koska niillä pyöräily on vaivattominta (Strava, 2026). On mahdollista, että osa pyöräilee urien ulkopuolella aiheuttaen lisäkulumista maastoon, ja varmasti vain pieni osa alueella pyöräilevistä merkitsee reittinsä Strava-palveluun. Pöyrisjärven erämaa-alueella on havaittu kuljettavan enemmässä määrin myös leveärenkaisilla läskipyörillä (fatbikes) sekä sähköavusteisilla pyörillä. Sähköavusteisilla pyörillä liikkuminen kuuluu jokaisenoikeuden piiriin, koska laitteita ei ole luokiteltu lainsäädännössä moottoriajo neuvoiksi. Sähköavustein kulkevat pyöräilijät rinnastetaan lihasvoimin liikkuviin maastopyöräilijöihin.

Ilmakuvilla selvästi näkyviä maastouria on alueella hieman yli 400 kilometriä. Suurin osa maastourista sijaitsee Näkkälän ja Pöyrisjärven välisellä alueella ja Pöyrisjärven eteläpuolen kesäkylän ympäristössä uria kulkee ristiin rastiin. Myös Pöyrisjärven ympäri sekä Pöyrisjärveltä Kalkujärven kesäkylälle kulkee maastoura. Jos niiden keskimääräinen leveys olisi 3 metriä, jäisi niiden alle 125 hehtaaria eli 0,1 % erämaa-alueen pinta-alasta. Jos keskimääräinen leveys olisi 5 metriä, jäisi niiden alle laskennallisesti 207 hehtaaria eli 0,16 % alueen pinta-alasta.

Maastourien vaikutusalue on kuitenkin niiden alle jäävää maa-alaa suurempi. Jos puskuroidaan urien vaikutusalueeksi (vaikutus lintuihin, muihin eläimiin, porotalouteen) 100 metriä urista kumpaakin suuntaan on vaikutusalue noin 8300 hehtaaria eli 6,5 % erämaa-alueen pinta-alasta.

Maaston kulumisen voi pahimmillaan vahingoittaa alueen arkeologisia kohteita ja paikoin luontotyyppejä lajeineen. Alueella on myös useita kulumisherkkiä valtakunnallisesti arvokkaita geologisia muodostumia.

Pöyrisjärven erämaa-alue on yhä verrattain rauhallinen retkeily- ja matkailukohteena, mutta kiinnostus sitä kohtaan saattaa tulevaisuudessa lisääntyä. Alueella ei ole merkittyjä retkeilyreittejä ja siellä on vain muutamia tupia. Suurin osa retkeilijöistä patikoi Näkkälästä Pöyrisjärvelle johtavaa maasto-uraa pitkin Pöyrisjärven rannan autio/varaustuvalle. Kaikki eivät jaksaisi tai halua patikoida matkaa yhden päivän aikana, ja Metsähallituksen asiakaspalvelun tietoon on tullut, että välillä olevien järvien rannalle leirytyminen on lisääntynyt ja sitä myötä jonkin verran myös roskaantumisen.

Vertaismarkkinointi sosiaalisen median kautta voi kasvattaa alueen retkeilijämääriä. Siihen Metsähallituksella on hyvin vähän mahdollisuuksia vaikuttaa muuten kuin viestinnän keinoin. Toistaiseksi Pöyrisjärven erämaa-alue on ollut matkapuhelinkuuluvuuden katvealuetta. Viranomaisverkon mastojen lisääntyminen tulee lisäämään myös matkapuhelinten kuuluvuutta alueella, ja sillä voi olla jatkossa merkitystä alueen näkymisessä sosiaalisessa mediassa, ja voi tuoda alueelle lisää retkeilijöitä. Sosiaalisen median vaikutusta ei sovi aliarvioida, sillä siitä on esimerkkejä kaikkialta maailmassa.

Alueella ei ole toteutettu käyntimäärälaskentaa. Alueella pitäisi suorittaa kävijöiden seurantaa ja valvontaa nykyistä enemmän. Metsähallitus ei pysty puuttumaan jokaisenoikeudella tapahtuvaan toimintaan erämaa-alueella.

Poronhoitajilta on tullut palautetta luvattomasta maastoliikenteestä ja sen negatiivisesta vaikutuksesta poroihin ja poronhoitotöihin.

Alue on osa Näkkälän paliskuntaa, ja siellä laiduntaa usean tokkakunnan poroja. Paliskunnan sisällä on ristiriitoja mm. koskien porojen lisäruokintaa alueella. Metsähallitus sopii Paliskunnan kanssa yhdessä lisäruokinnan suuntaamisesta, mikäli sillä on haittavaikutuksia alueen luontoarvoille. Toistaiseksi tällaisia haittavaikutuksia ei ole todettu.

TAVOITTEEN ASETTELU

12 Päämäärät ja tavoitteet

Selite	Lomakkeella määritellään päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvien uhkatekijöiden torjumiseksi. Lomakkeella kuvataan myös tunnistetut kehittämiskohteet sekä näihin liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet. Lomake muodostaa perustan suunnitelman toteutusosassa tarkennettaville toimenpiteille. Päämäärä on selkeä kuvaus suojelu- tai käyttöarvon toivotusta kehityksestä pitkällä aikavälillä, ja sitä tarkennetaan edelleen tavoitteen kuvauksessa. Päämäärät kuvaavat alueen hoidosta ja käytöstä vastaavien tahtotilaa suhteessa suunnittelualueen arvoihin. Tavoite on toivottu muutos suunnittelualueen tilassa lyhyellä aikavälillä. Tavoitteilla tarkennetaan suunnitelman yleisluontoisempia päämääriä. Toimenpiteillä tähdätään tavoitteiden toteutumiseen, ja sitä kautta edelleen pitkällä aikavälillä päämäärien saavuttamiseen.
---------------	---

Päämäärät (enintään 10 kpl)	Tavoite	Toimenpide
Pöyrisjärven erämaa-alue säilyy erämaisena	Alueen retkeily- ja matkailukäyttö pysyy maltillisena	Alueelle ei tehdä merkittäviä retkeilyreittejä eikä uusia retkeilyn palvelurakenteita Metsähallitus ei aktiivisesti markkinoi aluetta retkeilykohteena
	Luvatonta rakentamista ei esiinny	Rakentamista ja rakennusten lupien mukaista käyttöä valvotaan yhdessä rakennusviranomaisen kanssa
	Maastourat eivät enää merkittävästi lisäänty ja levene	Kosteimmille kohdille voidaan tarvittaessa tehdä rakenteita urien levenemistä vähentämään Viestinnässä korostetaan alueen maaperän kulumisherkkyyttä
	Motorisoitu liikenne on ohjattua ja säänneltyä	Alueelle ei perusteta moottorikelkkareittejä/moottorikelkkailu-uria Maastoliikenneluvitus on kiintiöiden ja Metsähallituksen maastoliikenneperiaatteiden mukaista
	Alueen suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen tila säilyy tai paranee	Alueen lajeista ja luontotyypeistä on riittävät tiedot
	Alueen metsästys- ja kalastuskäyttö on kestävä	Metsästyksen säätely perustuu tuoreimpaan käytettävissä olevaan tietoon riistakannoista Kalastuksen säätely perustuu tuoreimpaan käytettävissä olevaan tietoon kalakannoista

	Tiedonvaihto herkistä luontokohteista Metsähallituksen ja paliskunnan välillä paranee	Paliskunnan kanssa tarkistetaan tarvittaessa ne esiintymät, joilla ei tulisi ruokkia poroja
	Uhanalaisen naalin tilanne paranee	Kohdennettua ketunmetsästystä alueella jatketaan
		Naaliyhteistyötä Norjan ja Ruotsin kanssa jatketaan
Porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen edellytykset säilyvät	Muut luontaiselinkeinot huomioidaan toiminnassa	Metsähallitus myöntää paikallisille maastoliikennelupia luonnontuotteiden keräilyyn
	Poronhoito huomioidaan muussa maankäytössä	Reviiriperusteisen korvausjärjestelmän tarpeisiin tuotetaan pesintätietoa
		Poronhoidon tarpeet huomioidaan muun maankäytön luvissa, suostumuksissa, sopimuksissa ja rakenteissa
		Lupametsästäjille viestitään toimimisesta poronhoitoalueella
		Metsähallituksen ja saamelaisalueen paliskuntien välisen sopimuksen noudattaminen
		Poronhoitoon vaikuttavasta muusta maankäytöstä neuvotellaan paliskunnan kanssa
Alueen retkeily- ja matkailukäyttö on kestävä	Alue säilyy erämaisena retkeilykohteena	Verkkosivut pidetään ajantasalla
		Viestinnässä korostetaan vastuullista ja roskatonta retkeilyä
	Alueen matkailukäyttö säilyy maltillisena	Kaikkien yritysten kanssa tehdään kestävä matkailun yhteistyösopimus
		Alueen matkailutoiminnan luvituksessa huomioidaan sekä ekologinen että sosiaalinen kestävyys
Saamelaiskulttuurin ja muun paikalliskulttuurin edellytykset säilyvät	Alueen kulttuuriperintökohteet säilyvät	Kulttuuriperinnön edunvalvontaa ja yhteistyötä jatketaan
		Arkeologisia kohteita kartoitetaan ja tarkastetaan tarvittaessa
	Paikkakuntalaisten eränkäyntimahdollisuudet säilyvät	Enontekiön kuntalaisella on oikeus metsästä kotikuntansa alueella valtion mailla
		Enontekiön kuntalainen voi hankkia kotikuntansa alueelle maksuttoman kalastuslupan
		Enontekiön kuntalainen voi hankkia lohi- ja taimenvesiin omakustannehintaisten kausiluvan
		Enontekiöllä asuville myönnetään lumipeitteisen ajan maastoliikennelupa kiintiökaudeksi

Suunnittelualueen nimi: Pöyrisjärven erämaa-alue

Eränkäyntimahdollisuudet on turvattu ja ne ovat sekä ekologisesti että sosiaalisesti kestäväällä tasolla	Eräasioista on tarjolla riittävästi tietoa	Metsästäjille ja kalastajille viestitään poronhoidon huomioimisesta alueella
	Luvitus on ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä	Osallistutaan ajantasaisen tiedon tuottamiseen riistakannoista ja valmistellaan kiintiöpäätös
		Riistalajien kantojen säilyttäminen elinvoimaisena
		Metsähallitus neuvottelee Saamelaiskäräjien kanssa ja kuulee enontekiön RHY:tä kiintiöpäätöksestä
		Osallistutaan ajantasaisen tiedon tuottamiseen kalastuksesta ja kalastuspaineesta
		Neuvottelu kiintiöpäätöksestä kuntakohtaisissa neuvottelukunnissa ja Saamelaiskäräjien kanssa
Kehittämiskohteet (enintään 6 kpl)	Tavoite	Toimenpide

13A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke

Selite	Suunnittelualan yleiskäyttöpaineita ohjataan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Korkean kävijätiheyden lähtökohta asettaa erityisiä vaatimuksia vyöhykkeen sisällä mm. aktiivisella opastuksella ja palvelurakenteilla tehtävälle käytön ohjaukselle, jonka tehtävänä on varmistaa käytön kestävyys ja kävijöiden turvallisuus
---------------	---

Yleismääräys:	Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä.
----------------------	---

Nimi	Tavoite	Kävijämääräennuste:
	Yleismääräyksen tarkennus	Pinta-ala (ha):
Pinta-ala yhteensä (ha), osuus suunnittelualueesta (%)		

Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet

13B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke

Selite Syrjävyöhyke on alhaisen kävijätiheyden ja pinta-alaan nähden pienen käyntimäärän aluetta, missä käytön ohjaus suunnitellaan toteuttamaan tätä tavoitetta. Sinne soveltuvat erityisesti sellaiset käyttömuodot, joille alhainen kävijätiheys on erityinen arvo ja jopa edellytys. Vyöhykkeen käytön ohjauksessa huomioidaan erityisesti paikallisen väestön tarpeet alueen käyttöön.

Yleismääräys:	Syrjävyöhyke on alue, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Aluetta voidaan käyttää erikseen määriteltyjen luontaiselinkeinojen tarpeisiin ja alueen erämaaluonteeseen soveltuviin matkailupalveluihin, kuten opastettuihin retkiin. Muilla kuin luonnonsuojelualueilla vyöhykkeelle voi sijoittua myös luonnonvarojen hyödyntämiseen tähtäviä toimintoja. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeuksien mukaisesti		
Nimi	Vyöhykkeen tavoite	Kävijämääräennuste:	
Pöyrisjärven erämaa-alueen syrjävyöhyke	Tavoitteena on säilyttää alue erämaisena ja mahdollisimman luonnontilaisena, Natura-alueen suojeluarvot huomioiden. Aluetta ei aktiivisesti markkinoida retkeilykohteena, eikä sinne lähtökohtaisesti rakenneta uutta palveluvarustusta. Kulumista ehkäisevät ja turvallisuutta parantavat kulku-urien kunnostustoimet ovat mahdollisia. Vyöhykejaolla varmistetaan poronhoidon ja luontaiselinkeinojen harjoittamisen edellytykset. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeuksien mukaisesti.		
	Yleismääräyksen tarkennus	Pinta-ala (ha):	127 427,52
Pinta-ala yhteensä (ha), osuus suunnittelualueesta (%)		127 427,52	100,0

Yksityiset suojelalueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet

13C Vyöhykejako: Rajoitus- ja erityisten luontoarvojen vyöhykkeet

Selite	Rajoitusvyöhykkeellä liikkuminen on kiellettyä. Rajoituksella turvataan alueen luontoarvoja. Rajoitukset voivat olla myös ajallisesti rajattuja. Suojeluun varattujen alueiden ulkopuolisille maa- ja vesialueille ei voida hoito- ja käyttösuunnitelmassa määrittellä rajoitusvyöhykkeitä. Näille alueille on kuitenkin joskus tarpeen määrittellä suosituksia liikkumisen tai mairinnousun rajoittamiseksi, jotta alueen erityiset luontoarvot pystyttäisiin turvaamaan. Myös suojelualueille, joille kohdistuu huomattavaa virkistyskäyttöpainetta, voidaan osoittaa tarvittaessa suositusluonteisia luontoarvovyöhykkeitä.
---------------	--

Rajoitusvyöhyke, yleisperuste:	Vyöhyke säilyttää alueen luonnonsuojelulliset arvot liikkumis- tai muilla kävijöitä koskevilla rajoituksilla. Rajoitusvyöhykkeet toteutetaan luonnonsuojelulakiin (LsL 9/2023, vanha LsL 1096/1996 31.5.2023 saakka) perustuvalla järjestyssäännöllä, alueen perustamissääöksellä tai yksityisten suojelualueiden rauhoituspäätöksellä. Liikkumis- tai mairinnousurajoitus voidaan antaa, jos se on välttämätöntä eliölajien tai luontotyyppien säilymiselle (LsL 9/2023 56 § ja 58 §, vanha luonnonsuojelulaki 1096/1996 18 ja 20 §:t). Rajoitusvyöhykkeitä ovat myös Puolustusvoimien liikkumiskieltovyöhyke ja rajavyöhyke.
---------------------------------------	--

Erityisten luontoarvojen vyöhyke, yleisperuste:	Vyöhyke koskee alueita, joilla on erityisiä luontoarvoja ja joiden turvaamiseksi liikkumista tai mairinnousua suositellaan vältettävän tiettyinä aikoina. Vyöhykkeellä on tiedotuksellinen tavoite. Vyöhyke voidaan osoittaa suojelualueelle, jolle kohdistuu huomattavaa virkistyskäyttöpainetta, sekä muullekin kuin suojeluun varatulle alueelle. Tarvittaessa ELY-keskus voi Maastoliikennelain 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää tai rajoittaa moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttöä tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella.
--	--

Nimi	Rajoitusaika alkaa	Rajoitus päättyy	Pinta-ala (ha)	Peruste
Pinta-ala yhteensä (ha):				Osuus suunnittelualueesta (%):

Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet

--

13D Vyöhykejako: Saamelaiskulttuurille merkittävä vyöhyke

Selite Vyöhyke on luonteeltaan erämaista alhaisen kävijätiheyden ja pinta-alaan nähden pienen käyntimäärän aluetta, millä on lisäksi erityistä merkitystä saamelaiskulttuurin harjoittamiselle. Vyöhykettä voidaan käyttää saamelaisten kotiseutualueella. Vyöhykkeen käytön ohjauksessa, kuten lupaharkinnassa, turvataan erityisesti saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytykset.

Yleismääräys:	Vyöhykettä käytetään osoittamaan saamelaiskulttuurin kannalta erityisen tärkeitä alueita. Tällaisia voivat olla esimerkiksi poronhoidolle ja muille perinteisille saamelaiselinkeinoille sekä kulttuuriperinnölle merkittävät alueet, jotka voidaan tunnistaa ja rajata tarkoituksenmukaisella tavalla. Erityisten arvojen turvaamiseksi vyöhykkeelle voi kohdentua ajallisesti rajattuja, alueiden käytön ohjaukseen liittyviä periaatteita. Alueen erämaaluonteen säilyttämiseksi ja saamelaiskulttuurin turvaamiseksi on käytettävä erityistä harkintaa sellaisten alueen käyttömuotojen sallimisessa, joilla voi olla vaikutusta edellä mainittuihin arvoihin.		
Nimi	Tavoite	Kävijämääräennuste:	
	Yleismääräyksen tarkennus	Pinta-ala (ha):	
Pinta-ala yhteensä (ha), osuus suunnittelualueesta (%)			

TOTEUTUS**14 Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet**

Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa. Luonnonsuojelun toimenpiteet kohdistuvat luontotyypeihin ja lajeihin, esimerkiksi ennallistamisen tai perinnebiotooppien hoidon muodossa.
---------------	---

Luonnonsuojelu

Toimenpide	Kuvaus	Kiireellisyys
Kohdennettua ketunmetsästystä alueella jatketaan	Uhanalaisen naalin tilannetta autetaan poistamalla sen pahinta kilpailijaa kettua.	Erittäin kiireellinen (1-2 v)
Naaliyhteistyötä Norjan ja Ruotsin kanssa jatketaan	Naapurimaiden kanssa jatketaan yhteistyötä uhanalaisen naalin tilanteen parantamiseksi (mm. lisäruokinta).	Erittäin kiireellinen (1-2 v)
Paliskunnan kanssa tarkistetaan tarvittaessa ne esiintymät, joilla ei tulisi ruokkia poroja	Luontotyyppitiedot ja lajiesiintymät käydään läpi paliskunnan kanssa sekä tarkistetaan resurssien puitteissa maastossa.	Kiireellinen (3-5 v)
Lehtojen, lettojen, lähteiden ja tulvametsien tietoja täydennetään maastoinventoinneilla	Täydentäviä maastoinventointeja tehdään koko tunturialueella resurssien puitteissa.	Vähemmän kiireellinen (6-10 v)
Naalikantaa seurataan vuosittain	Luontopalvelujen henkilöt ja/tai vapaaehtoiset tarkastavat vuosittain naalin mahdollisia pesintäpaikkoja.	Erittäin kiireellinen (1-2 v)
Lintulaskentoja tehdään resurssien puitteissa	Linnuston linjalaskentoja tehdään resurssien puitteissa.	Vähemmän kiireellinen (6-10 v)
Luontotyyppien tilaa seurataan kaukokartoitusmenetelmin	Luontotyyppien, erityisesti palsasoiden, tunturikoivikoiden ja tunturikankaiden tilaa seurataan kaukokartoitusmenetelmillä. Maastoinventoinnein täydennetään tietoja niistä luontotyypeistä, joista ei saada tietoja kaukokartoitusmenetelmin ja jotka ovat vaikeasti ilmakuvilta tulkittavissa. Palsasoiden osalta tilanne on vaikein ja kiireellisyys 3-5 vuotta.	Vähemmän kiireellinen (6-10 v)
Metsähallituksen vastuulajien esiintymiä seurataan	Vastuulajien esiintymiä seurataan lajikohtaisen suunnitelman mukaisesti.	Kiireellinen (3-5 v)
Reviiriperusteisen korvausjärjestelmän tarpeisiin tuotetaan pesintätietoa	Metsähallitus tarkastaa vuosittain maakotkan ja merikotkan pesintätuloksen alueella ja toimittaa tiedon maakotkan pesintätuloksesta poronhoidon reviiriperusteisen korvausjärjestelmän taustatiedoksi.	Kiireellinen (3-5 v)

Kulttuuriperinnön suojelu

Toimenpide	Kuvaus	Kiireellisyys
Kulttuuriperinnön edunvalvontaa ja yhteistyötä jatketaan	Metsähallitus huolehtii osaltaan siitä, että kulttuuriperintökohteet huomioidaan muussa maankäytössä ja tekee yhteistyötä kulttuuriperintöviranomaisten kanssa (Saamelaimuseo Siida ja Museovirasto).	Ei kiireellinen (yli 10 v)
Arkeologisia kohteita kartoitetaan ja tarkastetaan tarvittaessa	Arkeologiset ja kulttuuriperintökohteet tarkastetaan mikäli maankäyttö uhkaa niiden säilymistä.	Vähemmän kiireellinen (6-10 v)

Luonnonsuojelu: yksityiset maat ja YSA-alueet

Alueeseen ei kuulu YSA-alueita.

Kulttuuriperinnön suojelu: yksityiset maat ja YSA-alueet

Alueeseen ei kuulu YSA-alueita.

15 Luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun toimenpiteet

Selite	Lomakkeella täsmennetään luonnon virkistyskäyttöä, lähinnä retkeilyä, luontomatkailua, viestintää ja opastusta koskevia tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti määritellään riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa.		
---------------	---	--	--

Käyntimääräennuste	4 500	Vuosi	2030
--------------------	-------	-------	------

Kysynnän kuvaus (tavoitetilassa) ja muutos nykytilaan

Metsähallituksella ei ole kävijälaskureihin perustuvaa tietoa käyntimäärästä alueella. Edellisessä suunnitelmassa kävijämääräksi on arvioitu noin 3000 kävijää per vuosi ja viipymäksi keskimäärin 2-3 vuorokautta. Valtaosa käynneistä painottuu Näkkälä - Pöyrisjärvi -väliille. Käyntimäärät on kuitenkin lievässä nousussa ja voidaan arvioida, että lähivuosina saavutetaan 4000-5000 käyntiä per vuosi. Kasvu syntyy pääosin retkeilijöistä ja maastopyöräilijöistä. Metsähallitus ei kuitenkaan lähtökohtaisesti markkinoi erämaa-aluetta luontomatkailukohteena.

Luonnon virkistyskäyttö ja luontomatkailu

Toimenpide	Kuvaus	Kiireellisyys
Kaikkien yritysten kanssa tehdään kestävän matkailun yhteistyösopimus	Alueella toimivien yritysten kanssa tehdään kestävän matkailun yhteistyösopimus.	Erittäin kiireellinen (1-2 v)
Poronhoidon tarpeet huomioidaan muun maankäytön luvissa, suostumuksissa, sopimuksissa ja rakenteissa	Paikallisten tärkeät luonnonkäytön sekä poronhoidon alueet otetaan huomioon luontomatkailun luvituksessa ja ohjauksessa. Maastoliikennelupia ei myönnetä poronhoidon kannalta kriittisille alueille ja ajankohdille, jotka määritellään yhdessä paliskunnan kanssa. Poronhoito huomioidaan uusien rakenteiden suunnittelussa ja erämaa-alueella sijaitsevat tuvat pyritään säilyttämään turvallisuusnäkökulmasta.	Erittäin kiireellinen (1-2 v)
Kosteimmille kohdille voidaan tarvittaessa tehdä rakenteita urien levenemistä vähentämään	Leviämisherkimpiin kohtiin päämaastourille voidaan tarvittaessa, resurssien puitteissa tehdä rakenteita (sorastuksia tai pitkoksia), jotka ohjaavat kulkijat pysymään paremmin uralla ja vähentävät maaston kulumista.	Vähemmän kiireellinen (6-10 v)
Alueelle ei tehdä merkittäviä retkeilyreittejä eikä uusia retkeilyn palvelurakenteita	Alueelle ei tehdä merkittäviä retkeilyreittejä. Mikäli retkeilyn määrä lisääntyy hallitsemattomasti, voidaan haittojen ehkäisemiseksi ja käytön ohjaamiseksi tehdä harkitusti uusia retkeilyrakenteita sinne missä ruuhkaisuus ja lisääntynyt käyttö aiheuttaa kulumista ja roskaantumista.	Vähemmän kiireellinen (6-10 v)
Alueen matkailutoiminnan luvituksessa huomioidaan sekä ekologinen että sosiaalinen kestävyys	Matkailutoiminnan luvitusmäärissä ja ohjaamisessa huomioidaan sosiaalinen ja ekologinen kestävyys. Metsähallituksessa tarkastellaan matkailutoimintojen kiintiöimismahdollisuutta ja -tarvetta eri alueilla Pöyrisjärven erämaa-alue mukaan lukien.	Kiireellinen (3-5 v)
Alueelle ei perusteta moottorikelkkareittejä/moottorikelkkailu-uria	Alueelle ei perusteta moottorikelkkareittejä tai moottorikelkkailu-uria. Yritystoimintaan voidaan myöntää maanomistajan suostumuksia safari- ja rekikuljetustoimintaan lumipeitteiselle ajalle, sovituille urille. Yritystoimintaan ei myönnetä suostumuksia tai maastoliikennelupia lumettomalle ajalle. Maastoliikennettä valvotaan resurssien puitteissa.	Vähemmän kiireellinen (6-10 v)

Opastus ja viestintä

Toimenpide	Kuvaus	Kiireellisyys
Viestinnässä korostetaan alueen maaperän kulumisherkyyttä	Retkeilijöille ja muille alueella liikkuville kohdistettavassa viestinnässä korostetaan alueen kulumisherkän maaperän huomioimista ja tärkeyttä pysyä olemassa olevilla maastourilla.	Kiireellinen (3-5 v)
Verkkosivut pidetään ajantasalla	Luontoon.fi -palvelun alle on koottu Pöyrisjärven erämaa-alueen tietoa mm. alueen luonto- ja kulttuuriarvoista, ohjeista ja säännöistä, jotka ohjaavat asiakkaita alueen arvojen säilyttämisen kannalta oikeaan toimintaan.	Kiireellinen (3-5 v)
Viestinnässä korostetaan vastuullista ja roskatonta retkeilyä	Metsähallitus tuo esille vastuullisen retkeilyn kaikissa viestintäkanavissa.	Kiireellinen (3-5 v)

Suunnittelualueen nimi: Pöyrisjärven erämaa-alue

Metsähallitus ei aktiivisesti markkinoi aluetta retkeilykohteena	Aluetta ei aktiivisesti markkinoida retkeilykohteena, kuten esimerkiksi kansallispuistoja. Retkeilijöille on kuitenkin tarjottava riittävä tieto alueesta, sen erityispiirteistä ja siellä retkeilystä.	Kiireellinen (3-5 v)
Yksityiset maat ja YSA-alueet		
Alueeseen ei kuulu YSA-alueita.		

16 Erätalouden toimenpiteet

Selite Lomakkeella määritellään erätalouteen liittyvät toimenpiteet, ohjeet ja määräykset. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella.

Metsästys ja riistanhoito

Kuvaus alueen metsästysjärjestelyjen muutoksesta

Ei muutoksia nykytilaan. Paliskunnan kanssa keskustellaan metsästyksen yhteensovittamisesta poronhoidon kanssa. Alueen metsästyskäyttöä ohjaa metsästyslainsäädäntö. Alue säilytetään metsästyskäytössä.

Alueen metsästysjärjestelyt

Metsästyslain 7§ ja 8§ mukainen yleinen metsästys

	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Metsästyslain 8§ aluetta (kunnan asukkailla vapaa metsästysoikeus)	Ei muutu			Paikkakuntalaisella on oikeus metsästää valtion mailla.

Metsästys maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)

	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Metsähallituksen pienriistan lupa-alue	Ei muutu			Säilyy ennallaan.
Metsähallituksen hirvieläimen lupa-alue	Ei muutu			Suurriistan (hirvi ja karhu) lupa-alueet säilyvät ennallaan.

Metsästyskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa käytössä

	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Metsähallituksen hallinnoiman alueen paikalliset/ajalliset rajoitukset	Ei muutu			Riekon ansapyynti sallittu ainoastaan paikkakuntalaisen oikeudeksi.

Riistakantojen kestävän hyödyntämisen suunnittelu

Metsästyslupakiintiöt määritetään vuosittain tehtävien kanta-arviointien pohjalta ja lupametsästyksen suunnittelu toteutetaan Metsähallituksen voimassa olevien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Alueen metsästyspainetta seurataan ja tietoa välitetään riistanhoitoyhdistykselle. Kuntalaisten harjoittama metsästys huomioidaan ja lupamäärä mitoitetaan ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväksi. Metsästyksen säätely perustuu Metsähallituslain mukaan annettuun kiintiöpäätökseen, jolla taataan metsästyksen ekologinen ja sosiaalinen kestävyys sekä turvataan paikallisten asukkaiden oikeudet.

Riistanhoito (mm. elinympäristöt ja pienpetojen poisto) ja rakenteet

Naalin suojelemiseksi toteutettu kohdennettu kettujen metsästys tukee myös riekkokantaa. Riekkonpyynnissä ansakaarteiden rakentamiseen tarvittavaa pensaikkoo (koivua ja pajua) voidaan hyödyntää.

Toimenpiteet

Toimenpide	Kuvaus	Kiireellisyys
Riistalajien kantojen säilyttäminen elinvoimaisena	Luvitus ja lupasuunnittelu perustuu tuoreimpaan saatavilla olevaan tutkimustietoon.	Kiireellinen (3-5 v)
Metsästyksen säätely perustuu	Riistan kanta-arviot perustuvat Luonnonvarakeskuksen tutkimuksiin. Metsästysajat määritetään	Ei kiireellinen (yli 10 v)

Toimenpiteet		
Toimenpide	Kuvaus	Kiireellisyys
Kalastuksen sääätely perustuu tuoreimpaan käytettävissä olevaan tietoon kalakannoista	Kalastusrajoituksia asetetaan tarvittaessa, tutkimustietoon perustuen.	Vähemmän kiireellinen (6-10 v)
Osallistutaan ajantasaisen tiedon tuottamiseen kalastuksesta ja kalastuspaineesta	Pyydys- ja vapakalastajilla on velvoite raportoida saaliistaan kalastuslain mukaisesti. Eräpalvelut suorittaa myös itse saalistiedustelukyselyjä yms. mm. paikallisten luvalla kalastaville. Metsähallituksen luvissa on saalispalautteen antoehto omakala järjestelmän kautta ja kaupallisilla kalastajilla on pakollinen, lain mukainen raportointivelvollisuus vuosittain Ely-keskukselle.	Ei kiireellinen (yli 10 v)
Neuvottelu kiintiöpäätöksestä kuntakohtaisissa neuvottelukunnissa ja Saamelaiskäräjien kanssa	Metsähallitus huolehtii sille säädetyistä neuvotteluvetoista ja kuulemisista (kuntakohtaiset neuvottelukunnat, kiintiöneuvottelut, saamelaiskäräjä- ja poronhoitolain mukaiset neuvottelut) sekä osallistaa sidosryhmiä ja kansalaisia toimintansa kehittämiseen esim. vuosittaiset kokoontumiset saamelaisten kotiseutalueen paliskuntien kanssa). Kalastuslain (379/2015) 45 § mukaan kalastuksen järjestäminen valtion vesialueella Valtiolle kuuluvalla vesialueella 41 §:ssä tarkoitetuista tehtävistä huolehtii Metsähallitus. Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa Metsähallituksen tulee vuosittain pyytää lausunto kalastuksen järjestämisestä ja kalastuslupien myöntämisessä noudatettavista periaatteista Metsähallituksesta annetun lain (234/2016) 39 §:n 2 momentissa tarkoituilta neuvottelukunnilta. (8.4.2016/236) Kalastuksen järjestämisestä valtiolle kuuluvalla vesialueella voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.	Ei kiireellinen (yli 10 v)
Enontekiön kuntalainen voi hankkia lohi- ja taimenvesiin omakustannehintaisten kausiluvan	Lohi- ja taimenvesiin em. kuntalaiset voivat hankkia omakustannehintaisten kausiluvan (jokiluvan). Lupa oikeuttaa viehekalastukseen niillä valtion vesialueilla, jotka ovat lohen tai taimenen nousualueita. Kausiluvan hinta on määritelty maa- ja metsätalousministeriön maksuasetuksessa. Alle 18-vuotiaan kausilupa on maksuton. Lupia ei ole kiintiöity eli luvan saavat halutessaan kaikki paikalliset kotikuntansa alueelle.	Ei kiireellinen (yli 10 v)
Enontekiön kuntalainen voi hankkia kotikuntansa alueelle maksuttoman kalastusluvan	Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntalaiset voivat hankkia kotikuntansa alueelle maksuttoman kalastusluvan, joka on voimassa kiintiökauden edellä mainituissa kunnissa sijaitsevilla valtiolle kuuluvilla vesialueilla. Lupa oikeuttaa vapa- ja pyydyskalastukseen valtion vesialueilla lohen tai taimenen nousualueita lukuun ottamatta. Tuleva kiintiökauti vuosille 2026 – 2028.	Ei kiireellinen (yli 10 v)
Muita alueita (YSA- ja yksityisalueet) koskevat mahdolliset suositukset		
Erävalvonta		
Metsähallitus toteuttaa erävalvontaa alueella resurssien puitteissa. Valvontaa kohdistetaan erityisesti maastoliikenteeseen ja metsästyksen.		

17 Käytön ohjauksen linjaukset ja luonnonvarojen käyttö

Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelun alueen luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmillä lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivostoiminta sekä maa-ainesten, polttopuun ja pohjaveden otto.
Marjastus ja sienestys	Sallittu
Kuvaus	Marjastus ja sienestys on sallittu koko alueella jokaisenoikeuksien perusteella.
Luontaiselinkeinot (sis. metsästys/kalastus/marjastus elinkeinona)	
Kuvaus	Luontaiselinkeinoista erityisesti metsästys, kalastus ja keräily lukeutuvat merkittäväksi osaksi paikallista elämäntapaa ja kulttuuria. Luontaiselinkeinojen harjoittaminen alueella on pääasiassa kotitalouksien omaan tarpeeseen kohdistuvaa ei niinkään pääelinkeinoa tai pääasiallista toimeentulon lähdettä. Siitä huolimatta metsästyksellä, kalastuksella ja marjastuksella on kotitalouksille myös taloudellista merkitystä. Paikkakuntalaisille luontaiselinkeinojen harjoittajille myönnetään maastoliikennelupia alueelle määritetyille lumettoman ajan urille.

Maastoliikenne ja muu liikenne		
Toiminto	Muutos	Kuvaus
Maastoliikenne lumipeitteisenä aikana	Ei muutu	Maastoliikenteen mitoituksen pohjana on kiintiöpäätös ja maastoliikennelupien myöntämistä säädellään erillisellä ohjeistuksella maastoliikenneperiaatteiden mukaisesti.
Maastoliikenne lumipeitteisenä aikana	Ei muutu	Erämaa-alueelle ei perusteta maastoliikennelain mukaisia moottorikelkkailureittejä tai moottorikelkkailu-uria.
Maastoliikenne lumettomana aikana	Ei muutu	Metsähallitus voi myöntää kesäaikaisia maastoliikennelupia erämaa-alueelle vain poikkeuksellisesti ja painavista syistä muille kuin paikkakuntalaisille maastoliikenneperiaatteiden mukaisesti.
Muu liikenne	Ei muutu	Ilmailulain (281/1995) mukaan ilma-aluksen lentoonlähtöön ja laskuun saa ilmailulaitoksen antamien määräysten mukaisesti tilapäisesti käyttää avointa vesialuetta sekä alueen omistajan tai haltijan suostumuksella muuta maa- tai vesialuetta, vaikka aluetta ei ole sellaiseen tarkoitukseen erityisesti järjestetty. Metsähallituksessa tätä on tulkittu siten, että lentokoneet voivat laskeutua erämaan järville ja nousta niiltä ilman Metsähallituksen lupaa, kun kyseessä ei ole säännöllinen reittiliikenne. Sen sijaan helikopterin laskeutuminen maalle on luvanvaraista eräin poikkeuksin (pelastus- ja virkatoimet sekä poronhoidon ja luontaiselinkeinojen tarpeet).
Liikkuminen ja leiriytyminen		
Toiminto	Muutos	Kuvaus
Pyöräily	Ei muutu	Sallittu jokaisenoikeuksien mukaisesti. Yritystoimintaa koskevia lupia myönnetään harkinnanvaraisesti.
Ratsastus	Ei muutu	Sallittu jokaisenoikeuksien mukaisesti. Yritystoimintaa koskevia lupia myönnetään harkinnanvaraisesti.
Koiravaljakkotoiminta	Supistuu	Yksityishenkilöille sallittu jokaisenoikeuksien mukaisesti, mutta vasomisaikana suosituksena, että koiravaljakkoajoa on vältettävä erityisesti vasonta-alueilla. Koiravaljakkotoimintaa koskevia lupia ei myönnetä yritystoimintaan.
Porovaljakkotoiminta	Ei muutu	Sallittu jokaisenoikeuksien mukaisesti. Yritystoimintaa koskevia lupia myönnetään harkinnanvaraisesti.
Tulenteko	Ei muutu	Tulenteko on sallittua Metsähallituksen antamalla yleisluvalla, käyttäen maassa olevia kuivia risuja, oksia tai pieniä juurakoita. Maastopalovaroituksen aikana avotulenteko ja risukeittimen käyttö on kielletty. (Pelastuslaki 379/2011, 6 §).
Järjestetyt tapahtumat ja seuratoiminta		
Toiminto	Muutos	Kuvaus
Muu järjestetty maastotapahtuma	Ei muutu	Joukkotapahtumia ja leiritoimintaa voidaan järjestää Metsähallituksen harkinnanvaraisella suostumuksella, jossa huomioidaan luonto- ja kulttuuriarvot sekä poronhoidon tarpeet. Suostumuksia massatapahtumiin ei lähtökohtaisesti myönnetä.
Luonnonvarojen käyttö		
Toiminto	Muutos	Kuvaus
Poltopuun otto	Ei muutu	Poltopuulupien myöntäminen jatkuu. Lupia myönnetään harkinnanvaraisesti, eikä niitä tule myöntää erämaa-alueen tunturikoivun metsärajan läheisyyteen eikä kesälaidunalueille. Luvituksessa otetaan huomioon, että ottopaikat eivät sijoitu samoille alueille ja niitä pyritään ohjaamaan aktiivisesti myös Ylä-Lapin luontaistalousalueille sekä monikäyttömetsiin.
Muu käyttö		
Toiminto	Muutos	Kuvaus
Matkailuun liittyvä yritystoiminta	Ei muutu	Virtuaalireitit yritystoiminnassa edellyttävät sopimusta Metsähallituksen kanssa. Mikäli alueella tunnistetaan sensitiivisiä alueita/kohteita virtuaalireitteihin voidaan puuttua Metsähallituksen toimesta.
Matkailuun liittyvä yritystoiminta	Ei muutu	Mikäli alueen vetovoima kasvaa ja alue kiinnostaa yrityksiä jatkossa enemmän, voidaan ottaa tarvittaessa käyttöön safari- ja rekikuljetustoimintaan liittyvien yrityslupien kiintiöimismenetelmä, jolla ohjataan suostumuksen varaista yritystoimintaa kestävästi ja

Suunnittelualueen nimi: Pöyrisjärven erämaa-alue

		tarvittaessa määrää rajoittamalla.
Rakenteiden ja rakennusten käyttäminen	Supistuu	Pöyrisjärven autio- ja varaustupien läheisyydessä sijaitsevaan kylmään varastotilaan on myönnetty käyttöoikeussopimuksia paikkakuntalaisille (enontekiöläiselle) vuokravakuutta vastaan luontaistalous- ja elinkeinotarkoituksiin, sopimusehtojen mukaisesti. Nykyiset sopimukset uusitaan tarvittaessa, uusia sopimuksia ei myönnetä.
Muu käyttö	Ei muutu	<p>Alueella on vanhoja asumiskuntoisia yksityisten omistuksessa olevia metsästystä, kalastusta ja marjastusta varten aikanaan rakennettuja rakennuksia. Ne ovat tärkeitä tukikohtia erämaa-alueella liikuttaessa. Alueella sijaitseville vanhoille rakennuksille tulee tehdä käyttöoikeussopimukset, oheisten kriteerien mukaisesti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rakennus on asumiskelpoinen 2. Rakennuksen omistaja on paikkakuntalainen (enontekiöläinen) 3. Omistaja käyttää rakennusta metsästyksen, kotitarvekalastuksen tai keräilyn tukikohtana. <p>Mikäli tukikohdan käyttötarkoitus muuttuu erämaalain vastaiseksi, Metsähallitus on oikeutettu purkamaan sopimuksen. Käyttöoikeussopimuksen saaneille voidaan myöntää lupa rakennuksen korjaamiseen, mutta ei sen laajentamiseen. Ennen korjausta on toimitettava Metsähallitukselle selvitys korjaussuunnitelmasta.</p> <p>Sopimus ei sisällä vapaata siirto-oikeutta (myynti, vuokraus, muu luovutus, perintö), mutta se voidaan siirtää kriteerien 1.-3. täytyessä ja käytön säilyessä entisellään.</p>
Muu käyttö	Ei muutu	Saamelaisen käsityöperinteen turvaamiseksi säilytetään oikeus ottaa valtion maalta käsitöiden raaka-aineeksi vähäisiä määriä pajua, leppää, koivua ja haapaa. Tämän lisäksi vähäisiä määriä juuria, kenkäheinää, niittymaarianheinää ja väinönputkea voi ottaa korvauksetta. Raaka-aineena tapahtuva jälleenmyynti tai välitys ei ole sallittua.

Metsätalous		
Tavoitteet		
Alueella ei ole metsätaloustoimintaa.		
Toimenpiteet (menetelmät ja rajoitukset)		
Metsähallituksen hallinnoimat alueet		
Mt-käytössä (ha)	Rajoitetussa mt-käytössä (ha)	Muutoksen kuvaus
0,00	0,00	Ei muutosta aikaisempaan.
Toimenpiteet luontodirektiivin luontotyyppikuvioilla		
Suosituksia yksityismaiden metsäsuunnitteluun		

17B Poronhoidon toimenpiteet

Selite	Lomakkeella määritellään poronhoitoon liittyvät toimenpiteet ja käytännöt.
Poronhoito	
Toimenpiteet ja käytännöt	<p>Alueella toimitaan poronhoitolain (848/1990) sekä Metsähallituksen, Saamelaiskäräjien ja paliskuntain yhdistyksen tekemien sopimusten mukaisesti. Erämaalaki ei sisällä yksityiskohtaisesti poronhoitoa ohjaavia säädöksiä. Metsähallitus jatkaa yhteistyötä Näkkälän paliskunnan kanssa maankäyttöön liittyvissä asioissa ja kuulee tarvittaessa ao. siidan edustajia.</p> <p>Porojen maastoruokinnasta ei ole säännöksiä poronhoitolaissa, joten sen suhteen toimitaan luonnonsuojelulain (9/2023) Natura-säädösten, jätehuoltolain (646/2011) roskaamiskiellon ja Enontekiön kunnan ympäristönsuojelumääräysten mukaisesti. Pöyrisjärven erämaa-alueelta ei ole tiedossa sellaisia laji- tai luontotyyppi esiintymiä, joiden vuoksi porojen ruokintaa tulisi alueella rajoittaa. Poronhoitajat eivät tarvitse poronhoitotöissä liikkueensa poltto- ja laavupuunottolupaa (poronhoitolaki 848/1990, 40 §). Koirien kiinnipitovelvollisuus ei koske poronhoitotöissä käytettäviä koiria (metsästyslaki 615/1993, 51 §).</p>
Suositukset	Metsähallitus ja paliskunta kartoittavat tarvittaessa em. sopimusten mukaisesti yhdessä ne luontokohteet, joille ei tulisi suunnata porojen talviaikaista lisäruokintaa.
Saamelaisporonhoidon tavoitteet	
<p>Tavoitteena on saamelaiskulttuurin ja poronhoidon elinvoimaisuuden säilyminen. Poronhoidon laidunkiertojärjestelmä turvaa laidunten kantokyvyn. Maastoliikenteen, yritystoiminnan sekä muun maankäytön ohjaaminen, sääntely ja valvonta on tärkeää, että porojen laidunrauha alueella saadaan turvattua. Paliskunnille annetaan tarpeellista perustietoa luontotyypeistä ja lajeista laidunten hoito- ja käyttösuunnitelmia ja maastoruokinnan suunnittelua varten. Kevättalveen ajoittuvaa moottorikelkkailua pyritään rajoittamaan urien ulkopuolella vasonta-aikaan. Lisäksi tavoitteena on lisätä viestintää alueella toimimisesta ja poronhoidon huomioimisesta.</p>	

18 Käytön ohjauksen toimenpiteet ja hallinto

Selite	Lomakkeella määritellään suunnittelalueen käytön ohjaukseen liittyvät toimenpiteet ja hallintaan liittyvät linjaukset, ohjeet ja määräykset. Suojeluvuoroon hallintaan ja hallintoon olennaisesti liittyviä asioita ovat kannanotto suojeluvuoroon mahdolliseen laajentamiseen, järjestyssääntö, turvallisuus, valvonta ja pelastustoiminta sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.
---------------	---

Suunnitteluvuorosta vastaavat tahot

Suunnitteluvuoro on Metsähallituksen Luontopalvelujen taseessa.

Toimenpiteet

Suojeluvuoron perustamistoimet

Toimenpide	Kuvaus

Käytön ohjaus ja maankäyttöön vaikuttaminen

Toimenpide	Kuvaus
Ilmastonmuutokseen varautuminen	Alueelle painottuvassa toiminnassa, ohjeistuksissa ja viestinnässä huomioidaan ilmastonmuutoksen vaatimat näkökulmat.
Metsähallitus myöntää paikallisille maastoliikennelupia luonnontuotteiden keräilyyn	Lupia myönnetään paikkakuntalaisille ammattimaiseen luontaiselinkeinojen harjoittamiseen ja kotitarvekäyttöön olemassa oleville maastoliikenneurille.
Enontekiöllä asuville myönnetään lumipeitteisen ajan maastoliikennelupa kiintiökaudeksi	Enontekiön kunnan asukkaille myönnetään lumipeitteiselle ajalle maksuton maastoliikennelupa kiintiökaudeksi.
Maastoliikenneluvitus on kiintiöiden ja Metsähallituksen maastoliikenneperiaatteiden mukaista	Maastoliikenneluvitus alueella perustuu Metsähallituksen maastoliikenneperiaatteisiin ja kolmen vuoden välein neuvoteltavaan lupakiintiöön. Uusittava lupakiintiö käydään läpi kuntakohtaisissa neuvottelukunnissa. Alueen erämaisyyden turvaamisen kannalta maastoliikenne säilyy olemassa olevilla urilla.
Metsähallituksen ja saamelaisalueen paliskuntien välisen sopimuksen noudattaminen	Saamelaisen kotiseutualueen paliskuntien, Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja Metsähallituksen välillä on sopimus saamelaisen kotiseutualueella noudatettavista metsänkäsittelyohjeista ja toimintatavoista sekä tarkemmasta paikallisesta sopimisesta. Jos Metsähallitukselle tulee tietoa sopimuksen vastaisesta toiminnasta porojen lisäruokintaa koskien, on Metsähallitus yhteydessä paliskuntaan asioiden korjaamiseksi. Keskustellaan sopimuksen päivitystarpeesta asianomaisten kesken.
Rakentamista ja rakennusten lupien mukaista käyttöä valvotaan yhdessä rakennusviranomaisen kanssa	Jos alueelta tulee tietoa luvaton rakentamista tai rakennusten luvaton käyttöä Metsähallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi yhdessä rakennuslupaviranomaisen kanssa.
Poronhoitoon vaikuttavasta muusta maankäytöstä neuvotellaan paliskunnan kanssa	Metsähallitus neuvottelee poronhoitoon vaikuttavista toimistaan paliskunnan kanssa ja pyytää paliskunnalta tarvittaessa lausuntoja. Metsähallitus viestii myös muille toimijoille poronhoidon huomioimisesta sekä tarpeesta kuulla paliskuntaa.

Muu rakennuskanta

Toimenpide	Kuvaus

Muut toimenpiteet

Toimenpide	Kuvaus

Valmiudet			
Tyyppi	Valmius	Kuvaus	
Palvelurakenteiden turvallisuus			
Tyyppi	Valmius	Kuvaus	
Yhteistyö			
Tyyppi	Valmius	Kuvaus	
Muu kuin virkistys- ja retkeilykäyttöä palveleva rakennuskanta			
Kohde (nimi)	Omistaja	Kpl	Kuvaus
YSA-alueet ja muut yksityisessä omistuksessa oleva alueet			

19 Resurssit

Selite	Lomakkeella määritellään toiminnan suunnittelun pohjaksi hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kerta- ja jatkuvaluonteiset kustannukset. Lisäksi määritellään muut alueen hoitoon ja hallintoon liittyvät kustannukset, mikä tukee hoito- ja käyttösuunnitelman kytkemistä vuotuisen toiminnan suunnitteluun. Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kustannuksista vastaa lähinnä Metsähallitus. Mikäli suunnitelmaan kirjataan muita tahoja, kuten ELY-keskusta tai kuntaa koskevia sitoumuksia, myös niiden kustannukset esitetään lomakkeella.		
Vuosi, jonka kustannustasoon arviot perustuvat			
	Jatkuvaluonteiset kulut €/vuosi	Kertaluonteiset menot €	Lisätietoja
Kaikki yhteensä			Kaikki kustannukset yhteensä suunnitelmakaudella (15 vuotta) €

20 Vaikutusten arviointi

Selite Lomakkeella kuvataan toimenpiteiden vaikutukset, toimenpiteisiin sisältyvät riskit ja riskien torjunta.

Vaikutukset Natura 2000-suojeluperusteisiin

Tämän hoito- ja käyttösuunnitelman suunnittelualaue on Pöyrisjärven erämaa-alue, joka on kokonaisuudessaan Pöyrisjärven erämaa Natura-alue (FI1300103). Kyseiseen Natura-alueeseen sisältyy lisäksi eteläosan rajaan rajautuvan Saaravuoma-Kuoskisenvuoman alueen, joka kuuluu soidensuojeluohjelmaan (SSO) ja Termisvaaran läntiselle puolelle, erämaa-alueen ulkopuolelle sijoittuva Termislehdon alue, joka kuuluu lehtojensuojeluohjelmaan (LHO). Natura-alue sisältää myös Pöyrisvuoman soidensuojelualaueen ja valtakunnalliseen harjajensuojeluohjelmaan lukeutuvan Pöyrisjärven harjun.

Pöyrisjärven erämaan Natura-alue on perustettu ympäristöministeriön asetuksella 354/2015 erityisten suojelutoimien alueeksi (SAC) ja lintudirektiivin mukaiseksi erityiseksi suojelualaueksi (SPA). Pöyrisjärven erämaa-alue valittiin kokonaisuudessaan vuonna 2025 suomen tärkeisiin lintualueisiin (Finnish Important Bird Areas (FINIBA)). Alue lukeutuu kansallisesti merkittäviin silmälläpidettävien, uhanalaisten ja kansainvälisten erityisvastuulintulajien pesimis- tai kerääntymisalueisiin.

Suunnittelualaueen maasto on loivaa tunturi- ja metsävaltaista maata ja siellä sijaitsee mm. useita hiekkakenttiä ja -dyynejä, minkä vuoksi maasto on erityisen herkkää kulumiselle. Pöyrisjärven erämaa-alue ja sen merkitys korostuu valtakunnallisesti merkittävänä maisemakokonaisuutena, poronhoitoalueena sekä paikallisten kotitarve-alueena mm. metsästyksen, kalastuksen, marjastuksen ja polttopuiden oton suhteen. Alue on saamelaisten kotiseutualaueita.

Suunnitelmalla pyritään säilyttämään Natura 2000 -alueen suojelun perusteena olevien lajiesiintymien, luontotyyppien ja niiden elinympäristöjen tilaa nykyisellä tasolla ja parantamaan heikentyneiden tilaa. Asetettujen toimenpiteiden avulla turvataan luonnon omien prosessien mukainen kehitys.

Suunnittelualaue on osoitettu koko erämaa-alueen osalta syrjävyöhykkeeksi, jonka päämääränä on, ettei sinne rakenneta uutta virkistyskäytön palveluvarustusta tai ohjata alueille aktiivisesti lisää kävijöitä. Alueen käyttö säilytetään olemassa olevalla virkistyskäytön palveluvarustuksella, jota ylläpidetään resurssien puitteissa. Resursoinnissa huomioidaan rahoituksen tilanne ja priorisointi toteutetaan kiireellisyys ja turvallisuus edellä, koko valtakunnan kaikkien kohteiden tilaa peilaten. Kulumisherkille alueille voidaan toteuttaa tarvittaessa kestäväntä, jotta liikkuminen säilyy olemassa olevilla maastourilla siten, että alueen käytöstä ei aiheudu luontoarvoille vähäistä suurempaa tai merkittävää haittaa. Suunnitelmaan on kirjattu käyttöä ohjaavia hallinnollisia toimenpiteitä, kuten lupaharkintaa esim. polttopuiden otosta. Esimerkiksi polttopuiden kestävä ottoa pyritään varmistamaan systemaattisella, jatkuvalla seurannalla ja sijoittamalla myyntilupa-alueita mahdollisuuksien mukaan suunnittelualaueen läheisyydessä sijaitseville luontaistalousalueille.

Luontotyyppihin ja lajeihin kohdistuvien haittojen sekä uhkien osalta hoito- ja käyttösuunnitelman vaikutusmahdollisuudet ovat vähäiset. Poronhoito ja porojen voimakas laidunnuspaine on tunnistettu uhka-arvioinnissa Natura 2000 -arvojen osalta erityisesti tunturikoivikoiden (9040) ja tunturikankaiden (XXXX) tilan heikkenemisen aiheuttajaksi. Uhkana tunturikankaille (XXXX) on myös vakiintuneiden maastourien ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne ja sen aiheuttama maaston kulumisen. Alue on kuitenkin merkittävä poronhoidon kannalta ja sijaitsee saamelaisten kotiseutualaueella. Laidunnus kuuluu tunturialueen luontoon, mutta vaikuttaa luontotyyppien tilaan. Alueen pinta-alaan ja luontotyyppien esiintymään suhteutettuna vaikutukset ovat kuitenkin vähäisiä.

Tunturikoivikoille (9040) kohdistuvana uhkana voidaan nähdä erämaa-alueelle myönnettävät polttopuunottoluvat. Kyseessä on erämaa-alueen rajaan rajoittuvan muutaman kylän ja paikallisten historiaan ulottuva tapa, jonka avulla erämaa-alueen rajaan rajautuvien kylien talot on lämmitetty. Tunturikoivikoiden esiintymään suhteutettuna vuosittaiset lupamäärät ovat hyvin maltillisia ja suunta on ollut pitkään laskeva. Metsähallitus tiedostaa, että tästä saattaa silti kohdistua lieviä vaikutuksia boreaaliseen luonnonmetsään ja erityisesti tunturikoivikoille. Suunnitelmassa on kirjattu toimenpiteeksi, että lupia myönnetään harkinnanvaraisesti ja niitä ei myönnetä erämaa-alueen tunturikoivikkojen metsärajan läheisyyteen. Luvituksessa huomioidaan myös, etteivät ottopaikat aiheuta painetta samoille alueille ja niitä ohjataan jo nyt aktiivisesti Ylä-Lapin luontaistalousalueille. Metsähallitus katsoo, että uhat eivät merkittävästi heikennä luontotyyppien tilaa vaan lievä heikkeneminen on monen yhteisvaikutusten summa.

Suunnitelman tavoitteena on seurata myös ilmastonmuutoksen vaikutuksia alueille erityisesti Natura-suojeluperusteena oleville lajeille ja luontotyypeille. Suunnitelmalla ei voida suoranaisesti torjua vaikutuksia, mutta sopeutumistoimet esimerkiksi virkistyskäytön osalta voidaan suhteuttaa muuttuvaan ilmastoon ja ympäristöön sopiviksi.

Kokonaisuutena suunnitelman mukaisten toimenpiteiden ei katsota aiheuttavan riskiä Natura-alueen suojeluperusteena olevien arvojen merkittävälle heikentymiselle, joten luonnonsuojelulain (9/2023) 35 § mukaiselle Natura-arvioinnille ei katsota olevan tarvetta.

Yhteenveto suunnitelman vaikutuksista

Erämaalain mukaisesti suunnitelmalla pyritään säilyttämään alueen erämaaluonne sekä edellytykset saamelaiskulttuurin, poronhoidon sekä luontaiselinkeinojen harjoittamiselle.

Suunnitelmaan asetetuilla toimenpiteillä, kuten luontotyyppien ja vastuulajien seurannalla, lehtojen, lettojen, lähteiden ja tulvametsien inventoinneilla, linnuston linjalaskennoilla, ketunmetsästyksen jatkamisella naalin elinedellytysten parantamiseksi – parannetaan tiedon laatua päätöksenteon pohjaksi ja turvataan luonto- ja Natura 2000 -arvojen säilymistä.

Suunnitelmalla ei voida asettaa rajoituksia poronhoidolle eikä sillä pyritä lisäämään kilpailevaa maankäyttöä alueella. Virkistys- ja matkailukäyttö tulevat todennäköisesti jonkin verran lisääntymään, mutta käyttöä pyritään ohjaamaan ennakoivasti siten, että kasvu ei aiheuta vähäistä suurempaa haittaa alueen erämaaluonteelle ja sen perinteiselle käytölle.

Alue on toistaiseksi säilynyt rauhallisena kohteena, mutta kiinnostus aluetta kohtaan voi kasvaa tulevaisuudessa muun muassa sosiaalisen median ja alueella parantuvan puhelinverkon myötä. Retkeilyn kasvu alueella puolestaan saattaa lisätä roskaantumista ja kulumista. Alueella ei ole merkittäviä retkeilyreittejä, mutta suunnitelmaan asetetulla toimenpiteellä (kävijälaskureiden asennus) katsotaan olevan myönteinen vaikutus kävijämäärän ja sesonkikohtaisten kävijäpaineen ymmärtämisen kannalta. Tulevaisuudessa voidaan tämän pohjalta tunnistaa kausia, jolloin seurantaa ja valvontaa tulisi erityisesti kohdentaa alueelle.

Suunnitelmaan kirjatusta toimenpiteistä ja vaikutuksista on arvioitu vaikutukset saamelaiskulttuurille akwé: kon työryhmän toimesta. Vaikutukset saamelaiskulttuurille kohdistuvista vaikutuksista esitetään alla.

Pöyrisjärven erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelman keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet -luonnon monimuotoisuuden suojele, erämaisyyden säilyttäminen ja syrjävyöhyke - tukevat toteutuessaan saamelaiskulttuurin säilymistä. HKS:n vaikutus saamelaiskulttuuriin on neutraali ja myönteinen, mikäli HKS:n toimenpiteet toteutuvat. Nykytilaan ei esitetä merkittäviä muutoksia. Alueelle ei kohdistu nykyisin merkittävää matkailupainetta. Suurin suojellinen haaste alueella on resurssien ja valvonnan puute, ja ilman niiden parantamista ja tehostamista HKS tavoitteet ja toimenpiteet uhkaavat jäädä tahtotilaksi. HKS:llä ei voida ratkaista keskeisiä haasteita, jotka uhkaavat saamelaiskulttuuria alueella – porojen lisäruokinnan sallimista, ilmastonmuutosta ja lainsäädännön epäkohtia, mutta osittaisia ratkaisuja näihin haasteisiin voidaan löytää HKS:ssä, ja ensimmäisiä askelia tähän suuntaan onkin otettu HKS:ssä. Toimeenpanon kannalta on tärkeää, että yhteistyötä kehitetään suoraan siitojen kanssa, jotta voidaan varmistaa, että luvituksella on käytössään viimeisin ja oikea tieto. Ilmastonmuutoksen kasvillisuusmuutoksien hillintä on välttämätöntä, jotta alueen erämaisyyden arvot ja saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytykset säilyvät. Tämä edellyttää, että luonnonsuojelutoimenpiteitä ja alueen hoitoa kehitetään jatkuvasti vastaamaan ilmastonmuutoksen tuomiin haasteisiin. HKS: ehdotetaan, että tietyillä alueilla porojen lisäruokinta kielletään luontoarvojen ja saamelaiskulttuurin turvaamiseksi, mikä on hyvä alku, mutta edellyttää myös valvontaresursseja ja vuorovaikutusta poronhoitajien ja siitojen kanssa. Työtä tulee jatkaa, jotta porojen lisäruokinta voidaan kieltää kokonaisuudessaan poronhoidollisesti tärkeillä alueilla Kalkujärven siidan alueella.

Kotitarvekalastuksen, kalakantojen ja saamelaisen kalastuskulttuurin säilyminen erämaa-alueella on välttämätöntä. Toteutuessaan esitys kuntalaisten verkkolupien pienentämiseksi turvaa kalakantojen säilymistä, mutta sen toteutuminen edellyttää myös valvontaa. Kalakantojen tilaa ja lupaehtoja tulee seurata huolellisesti, jotta yliikalastusta kaupallisen kalastuksen johdosta ei tapahdu.

Alueella on runsaasti luvatonta maastoliikennettä niin lumisena aikana kuin sulana aikana, ja luvatonta matkailuun liittyvää maastoliikennettä. Luvaton maastoliikenne keskittyy erityisesti kevätkauden tuntureille. Maastoliikennepaine on suurin Näkkälästä Pöyrisjärveen kulkevalla uralla, Vuontisjärvestä lähtevillä urilla sekä kalmakaltiosta lähtevällä uralla. Hallitsematon maastoliikenne uhkaa erämaan arvoja ja poronhoitoa. Luvattoman maastoliikenteen hillitseminen edellyttää resursseja valvontaan.

Ilmastonmuutoksen myötä alueelle tulee uusia tulokaslajeja, ja metsästyspaine tulee lisääntymään, erityisesti riekon lupapyyntin osalta. Jo nyt riekon aseellinen pyynti ja koirien käyttö aiheuttaa haittaa poronhoidolle. On tärkeää, että Metsähallituksella on toimivat ja aktiiviset yhteydet aluetta käyttäviin porosiitoihin, ja huolehditaan että lupametsästys on sosiaalisesti, kulttuurisesti ja ympäristöllisesti kestävä. Ilman alueen käyttäjien aktiivisuutta HKS:n ja luvituksen kestävyyttä ei voi kattavasti arvioida. Uusien liikkumismuotojen kehittyminen voi lisätä matkailua alueella, ja myös samoin tietoliikenneyhteyksien paraneminen voi lisätä matkailua alueella. HKS:n tuleekin elää yhä enemmän ajassa, koska kaikkiin muutoksiin ei voi varautua etukäteen.

HKS:n laadintaa varten kerätty tietopohja on parantanut HKS:n laatua ja myös Metsähallituksen ymmärrystä alueen moninaisista haasteista. Mikäli Metsähallitukseen kohdistetaan yhä enemmän säästöjä ja asiantuntemusta viedään pois alueelta, HKS:n toteutuminen tulee vaikeutumaan.

Alueen erämaisyyden ja saamelaiskulttuurin säilymiseksi lämpenevässä ilmastossa alueelle olisi tärkeää tehdä tutkimus- ja kehittämishankkeita, joissa olisi mukana metsähallituksen ohella tiedeyhteisö ja saamelaisen perinteisen tiedon haltijat. Pöyristunturin erämaa-alueen muu maankäyttöpaine on vielä hallittavissa. Jotta HKS voi saavuttaa sille asetetut tavoitteet, yhteistyön alueen siitojen ja käyttäjien kesken tulee jatkua vuorovaikutteisena koko suunnitelman voimassaoloajan, ja väliarvioinnissa tulee kuulla Akwé: Kon -työryhmää.

Ilmastonmuutoksen hillintä ja muutokseen sopeutuminen

Alueen ilmasto on ollut aina vaihteleva ja se on sisältynyt sekä lämpimiä että kylmiä kausia: runsaita sateita, leutoja talvia ja ankaria katovuosia. Vaihtelu on kuitenkin ollut pääosin ennakoitavissa ja sään normaali vaihtelu on ollut mahdollista erottaa pitkäaikaisesta ilmastonmuutoksesta. Ilmastonmuutoksen myötä vaihtelu on voimistunut ja säiden ääri-ilmiöt ovat yleistyneet. Tämä heikentää sääolosuhteiden ennustettavuutta ja osoittaa, että tulevaisuudessa säävaihtelut voivat olla aiempaa suurempia. Sopeutuminen edellyttää entistä joustavampia ja ennakoivampia ratkaisuja sekä varautumista nopeasti muuttuviin olosuhteisiin.

Ilmastonmuutos aiheuttaa vaihtelua etenkin lumi- ja jääolosuhteissa, mikä asettaa uudenlaisia vaatimuksia palveluvarustuksen ylläpidolle sekä kestävännäköisen suunnittelulle. Alueella vaikuttavan poronhoidon ja luontaiselinkeinojen osalta joutuvat paikalliset myös miettimään ratkaisuja sopeutumisen osalta. Rakenteiden rakentamisessa sekä kunnossapidossa painotetaan ratkaisuja, jotka ovat pitkäikäisiä, kestäviä ja siten myös ilmaston kannalta perusteltuja. Luonnonsuojelualueilla pyritään ottamaan käyttöön sellaisia käytön ohjauksen ja huollon toimintamalleja, jotka joustavat ja sopeutuvat muuttuvien olosuhteiden mukaan. Ilmastonmuutoksen vaikutukset voivat kohdistua tulevaisuudessa myös kulttuuriperintökohteisiin, kuten rakennuksiin ja rakenteisiin, joiden säilyminen edellyttää erityistä huomiota.

Ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen liittyvän tutkimuksen ja teknologisen kehityksen seuraaminen on olennainen osa toiminnan jatkuvaa kehittämistä. Ilmastonmuutoksen aiheuttamiin vaikutuksiin voidaan sopeutua myös paremman asiakas- ja sidosryhmäviestinnän avulla. Toimintaa kehitetään Metsähallituksen ilmasto-ohjelman mukaisesti, jonka tavoitteena on Metsähallituksen osalta vähentää ilmastonmuutoksen vaikutuksia ja parantaa valmiuksia sopeutua muuttuviin luonnonolosuhteisiin niin taloudellisessa kuin sosiaalisessa toimintaympäristössä.

Luonto ja lajisto:

Ilmaston lämpeneminen vaikuttaa jo alueen luontoon, esim. palsasoiden sulamiseen ja männyn leviämiseen. Samalla kun metsäraja nousee, tunturipaljakka tulee kutistumaan. Lämpeneminen muuttaa lajien levinneisyyksiä ja saattaa lisätä myös mittariperhostuhoja. Ilmastonmuutos on lajiston kannalta kriittisin uhkatekijä, sillä se muuttaa elinympäristöjä ja voi johtaa niiden katoamiseen.

Maisema:

Maisemassa muutokset näkyvät pidemmän ajan myötä, esimerkiksi mäntyjen leviämisen ja lumettoman ajan pidentymisen kautta. Hirvien elinympäristöt voivat laajentua. Vaikutukset eivät ole vielä merkittäviä nykyisen hoito- ja käyttösuunnitelman aikana.

Erätalous:

Vesistöjen lämpeneminen vaikuttaa kylmän veden lajeihin, kuten rautuun. Teeri nousee ilmaston lämpenemisen myötä pohjoisemmaksi ja uusia vieraslajeja saattaa alkaa esiintymään. Mäntyraja nousee ylemmäksi ilmastonmuutoksen seurauksena ja tämän myötä myös hirven levinneisyyden odotetaan laajenevan.

Sopeutumistoimet:

Ilmastonmuutosta ei voida pysäyttää paikallisilla toimenpiteillä ja vaikutusmahdollisuudet ovat rajalliset. Alueen käyttäjille ja kävijöille viestitään vaadittavista toimista, joita ilmastonmuutokseen sopeutuminen edellyttää.

Eroosio:

Lumettoman ajan pidentyminen ja mahdollinen sadannan lisääntyminen voivat lisätä maaperän kulumista ja eroosiota. Maastoliikenne, pyöräily ja porojen laiduntaminen kuluttavat erityisesti hiekkaista maaperää. Maastourien määrä on kasvanut, ja niiden vaikutusalue on laaja.

Retkeily ja luontomatkailu:

Asiakasturvallisuuden kannalta ja palveluverkoston huollon osalta joudutaan sopeuttamaan toimintaa. Olemassa olevien rakenteiden sekä mahdollisten uusien palveluvarustuksien osalta painotetaan tulevaisuudessa ilmastoystävällisiä ja muuttuvan toimintaympäristön kannalta kestäviä ratkaisuita. Asiakasturvallisuuden osalta huolehditaan, että alueesta on riittävästi ajantasaista tietoa saatavilla ja ohjeistus alueella toimimisesta on kunnossa.

Poronhoito:

Ilmastonmuutoksen myötä talvet ovat poroelinkeinon kannalta haastavia lumi- ja jääolojen sekä sateiden vuoksi. Alueella laiduntaa usean tokkakunnan poroja, ja lisäruokintaan liittyy sisäisiä ristiriitoja. Metsähallitus seuraa lisäruokinnan mahdollisia haittavaikutuksia luontoarvoille.

Tavoite: Alueen retkeily- ja matkailukäyttö pysyy maltillisena						
Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Ekologinen	Sosiaalinen	Taloudellinen	Vaikutus direktiivi-arvoihin	Riskit ja niiden torjunta
Alueelle ei tehdä merkittäviä retkeilyreittejä eikä uusia retkeilyn palvelurakenteita. Alueelle ei tehdä merkittäviä retkeilyreittejä. Mikäli retkeilyn määrä lisääntyy hallitsemattomasti, voidaan haittojen ehkäisemiseksi ja käytön ohjaamiseksi tehdä harkitusti uusia retkeilyrakenteita sinne missä ruuhkaisuus ja lisääntynyt käyttö aiheuttaa kulumista ja roskaantumista.	Keskitettyillä, harkituilla retkeilyrakenteilla saadaan roskaantuminen, maaston kulumisen ja muut haitalliset ympäristövaikutukset minimoitua.	x	x		Mahdollinen vaikutus	Tarvittavia rakenteita ei voida tarpeesta huolimatta toteuttaa, joka johtaa luontoarvojen heikkenemiseen ja heikentää aluetta käyttävien virkistysarvoa mm. roskaantumisen myötä. Torjutaan riittävillä resursseilla.
Metsähallitus ei aktiivisesti markkinoi aluetta retkeilykohteena. Aluetta ei aktiivisesti markkinoida retkeilykohteena, kuten esimerkiksi kansallispuistoja. Retkeilijöille on kuitenkin tarjottava riittävä tieto alueesta, sen erityispiirteistä ja siellä retkeilystä.	Erämaisyyden ja erämaaluonnon säilyttäminen. Erittäin kulumisherkkä ja karu maaperä sekä kasvillisuudeltaan niukat luontotyypit eivät kestä enempää käyttöpainetta, mitä niihin jo nykyisin kohdistuu.	x	x		Mahdollinen vaikutus	Viestinnällä ei tavoiteta alueen kävijöitä ja käyttäjiä, jonka johdosta karu maaperä ja kasvillisuus kärsii. Voidaan torjua esimerkiksi siten, että tapahtumien luvituksissa huomioidaan kulumiselle herkäät alueet.
Tavoite: Luvatonta rakentamista ei esiinny						
Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Ekologinen	Sosiaalinen	Taloudellinen	Vaikutus direktiivi-arvoihin	Riskit ja niiden torjunta
Rakentamista ja rakennusten lupien mukaista käyttöä valvotaan yhdessä rakennusviranomaisen kanssa. Jos alueelta tulee tietoon luvatonta rakentamista tai rakennusten luvatonta käyttöä Metsähallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi yhdessä rakennuslupaviranomaisen kanssa.	Luvattomiin rakennuksiin ja rakennuksien luvattomaan käyttöön puututaan resurssien puitteissa.	x	x		Mahdollinen vaikutus	Resurssit ovat riittämättömät. Varmistetaan tarvittavat resurssit ja ajantasainen tieto luvattomista rakennuksista.
Tavoite: Maastourat eivät enää merkittävästi lisäänty ja levene						
Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Ekologinen	Sosiaalinen	Taloudellinen	Vaikutus direktiivi-arvoihin	Riskit ja niiden torjunta
Kosteimmille kohdille voidaan tarvittaessa tehdä rakenteita urien levenemistä vähentämään. Leviämisherkimpiin kohtiin päämaastourille voidaan tarvittaessa, resurssien puitteissa tehdä rakenteita (sorastuksia tai pitkoksia), jotka	Toimenpiteen toteutuessa vähentää maaston kulumista, ohjaa kulkemisen olemassa oleville urille ja ehkäisee urien leventymistä ja uusien urien muodostumista. Ehjät rakenteet parantavat käyttäjäturvallisuutta.	x	x	x	Mahdollinen vaikutus	Tarvittavia rakenteita ei voida toteuttaa resurssipulan vuoksi. Torjutaan riittävillä resursseilla.

ohjaavat kulkijat pysymään paremmin uralla ja vähentävät maaston kulumista.						
Viestinnässä korostetaan alueen maaperän kulumisherkkyyttä. Retkeilijöille ja muille alueella liikkuville kohdistettavassa viestinnässä korostetaan alueen kulumisherkan maaperän huomioimista ja tärkeyttä pysyä olemassa olevilla maastourilla.	Lajien ja luontotyyppien säilyminen elinvoimaisena, eroosion estäminen.	x			Mahdollinen vaikutus	Riittämätön viestintä voi johtaa maaston kulumiseen, lajiston- ja luontoarvojen heikkenemiseen. Torjutaan riittävällä viestinnällä ja resurssoinnilla.

Tavoite: Motorisoitu liikenne on ohjattua ja säänneltyä

Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Ekologinen	Sosiaalinen	Taloudellinen	Vaikutus direktiivi-arvoihin	Riskit ja niiden torjunta
Alueelle ei perusteta moottorikelkkareittejä/moottorikelkkailu-uria. Alueelle ei perusteta moottorikelkkareittejä tai moottorikelkkailu-uria. Yritystoimintaan voidaan myöntää maanomistajan suostumuksia safari- ja rekikuljetustoimintaan lumipeitteiselle ajalle, sovituille urille. Yritystoimintaan ei myönnetä suostumuksia tai maastoliikennelupia lumettomalle ajalle. Maastoliikennettä valvotaan resurssien puitteissa.	Säästää luontoarvoja ja turvaa poro- ja luontaiselinkeinojen rauhan.	x	x		Mahdollinen vaikutus	Luvatonta maastoliikennettä esiintyy, uhkaa luontoarvoja ja häiritsee poro- ja luontaiselinkeinoja. Torjutaan riittävällä viestinnällä ja rauhoitusaluekartoilla.
Maastoliikenneluvitus on kiintiöiden ja Metsähallituksen maastoliikenneperiaatteiden mukaista. Maastoliikenneluvitus alueella perustuu Metsähallituksen maastoliikenneperiaatteisiin ja kolmen vuoden välein neuvoteltavaan lupakiintiöön. Uusittava lupakiintiö käydään läpi kuntakohtaisissa neuvottelukunnissa. Alueen erämaisyyden turvaamisen kannalta maastoliikenne säilyy olemassa olevilla urilla.	Lumipeitteisen ja lumettoman ajan maastoliikenteen vaikutus voi olla suuri sekä uhanalaisille lajeille että poroelinkeinoille.	x	x		Mahdollinen vaikutus	Luvatonta maastoliikennettä esiintyy, olemassa olevat urat laajenevat ja uusia uria muodostuu. Luvattomaan maastoliikenteeseen puututaan valvonnan puitteissa, resurssit huomioiden.

Tavoite: Alueen lajeista ja luontotyypeistä on riittävät tiedot

Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Ekologinen	Sosiaalinen	Taloudellinen	Vaikutus direktiivi-arvoihin	Riskit ja niiden torjunta
Lehtojen, lettojen, lähteiden ja tulvametsien tietoja täydennetään maastoinventoinneilla. Täydentäviä maastoinventointeja tehdään koko	Luontotyyppien ajantasaisen seurannan ja tiedon pohjalta voidaan edistää alueiden hoitoa ja hoitotarpeiden huomioimista sekä käytön ohjausta. Ajantasainen lajitieto kuvaa tilaa.	x			Mahdollinen vaikutus	Riittämättömien resurssien vuoksi maastoinventointeja ei toteuteta, jonka vuoksi tieto ei ole ajantasaista. Torjutaan riittäväillä resursseilla.

tunturialueella resurssien puitteissa.						
Lintulaskentoja tehdään resurssien puitteissa. Linnuston linjalaskentoja tehdään resurssien puitteissa.	Linjalaskentojen pohjalta käytössä olevan ajantasaisen tiedon avulla voidaan edistää alueiden hoitoa ja hoitotarpeiden huomioimista sekä käytön ohjausta. Ajantasainen lajitieto kuvaa myös suojelualueen tilaa.	x			Mahdollinen vaikutus	Resurssien puute estää ajantasaisen linnustotiedon huomioimisen hoidon ja hoitotarpeiden suunnittelussa. Torjutaan riittävillä resursseilla.
Luontotyyppien tilaa seurataan kaukokartoitusmenetelmin. Luontotyyppien, erityisesti palsasoiden, tunturikoivikoiden ja tunturikankaiden tilaa seurataan kaukokartoitusmenetelmillä. Maastoinventoinnein täydennetään tietoja niistä luontotyypeistä, joista ei saada tietoja kaukokartoitusmenetelmin ja jotka ovat vaikeasti ilmakuvilta tulkittavissa. Palsasoiden osalta tilanne on vaikein ja kiireellisyys 3-5 vuotta.	Kaukokartoitusmenetelmien avulla saadaan täydennettyä tarkempia tietoja niistä luontotyypeistä, joiden tietoa ei ole aikaisemmin voitu tulkita ilmakuvien pohjalta.	x			Mahdollinen vaikutus	Tiedot jää osittain silti puutteelliseksi.
Metsähallituksen vastuulajien esiintymiä seurataan. Vastuulajien esiintymiä seurataan lajikohtaisen suunnitelman mukaisesti.	Vastuulajien ajantasaisen seurannan ja tiedon pohjalta voidaan edistää alueiden hoitoa ja hoitotarpeiden huomioimista sekä käytön ohjausta. Ajantasainen lajitieto kuvaa vastuulajien tilaa.	x			Mahdollinen vaikutus	Resurssien puute estää ajantasaisen vastuulajien huomioimisen hoidon ja hoitotarpeiden suunnittelussa. Torjutaan riittävillä resursseilla.
Naalikantaa seurataan vuosittain. Luontopalvelujen henkilöt ja/tai vapaaehtoiset tarkastavat vuosittain naalin mahdollisia pesintäpaikkoja.	Saadaan kartoitettua tärkeää tietoa naalin pesintäpaikoista.	x			Mahdollinen vaikutus	Riittämätön resurssi johtaa puutteellisiin tietoihin pesintäpaikoista, jonka vuoksi hoitotoimenpiteiden kohdistaminen on haastavaa. Torjutaan riittävillä resursseilla.

Tavoite: Alueen metsästys- ja kalastuskäyttö on kestävä

Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Ekologinen	Sosiaalinen	Taloudellinen	Vaikutus direktiivi-arvoihin	Riskit ja niiden torjunta
Kalastuksen säätely perustuu tuoreimpaan käytettävissä olevaan tietoon kalakannoista. Kalastusrajoituksia asetetaan tarvittaessa, tutkimustietoon perustuen.	Kalastus on mitoitettu kestäväksi, tuoreimman tutkimustiedon pohjalta.	x			Mahdollinen vaikutus	Ajantasaista tietoa ei ole saatavilla. Varmistetaan tuoreimman saatavilla olevan tiedon käyttö suunnittelussa.
Metsästyksen säätely perustuu tuoreimpaan käytettävissä olevaan tietoon riistakannoista. Riistan kantarviot perustuvat Luonnonvarakeskuksen tutkimuksiin. Metsästysajat määritetään Luonnonvarakeskuksen kantarvioiden pohjalta Maa- ja metsätalousministeriössä.	Metsästysajoilla varmistetaan ekologinen kestävyys.	x			Mahdollinen vaikutus	Ajantasaista tietoa ei ole saatavilla. Varmistetaan tuoreimman saatavilla olevan tiedon käyttö suunnittelussa.

Tavoite: Tiedonvaihto herkistä luontokohteista Metsähallituksen ja paliskunnan välillä paranee						
Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Ekolo- ginen	Sosiaa- linen	Talou- dellinen	Vaikutus direktiivi- arvoihin	Riskit ja niiden torjunta
Paliskunnan kanssa tarkistetaan tarvittaessa ne esiintymät, joilla ei tulisi ruokkia poroja. Luontotyypitiedot ja lajiesiintymät käydään läpi paliskunnan kanssa sekä tarkistetaan resurssien puitteissa maastossa.	Turvataan ne luonto- ja lajityypiesiintymät joille porojen ruokinta aiheuttaa haittaa.	x	x		Mahdollinen vaikutus	Arvokkaita luonto- ja lajityypiesiintymiä ei saada turvattua, jolloin riskinä katoaminen tai romahtaminen. Riittävien resurssien ja yhteistyön ylläpidolla pystytään torjumaan riskejä.
Tavoite: Uhanalaisen naalin tilanne paranee						
Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Ekolo- ginen	Sosiaa- linen	Talou- dellinen	Vaikutus direktiivi- arvoihin	Riskit ja niiden torjunta
Kohdennettua ketunmetsästystä alueella jatketaan. Uhanalaisen naalin tilannetta autetaan poistamalla sen pahinta kilpailijaa kettua.	Ketun kohdennettu metsästäminen lisää elintilan edellytyksiä uhanalaiselle naalille.	x			Mahdollinen vaikutus	Mikäli ketunmetsästystä ei toteuteta, naalikannan elpymisen ja sen elinedellytykset Pöyrisjärven erämaa-alueella ei ole mahdollista. Torjutaan riittävillä resursseilla.
Naaliyhteistyötä Norjan ja Ruotsin kanssa jatketaan. Naapurimaiden kanssa jatketaan yhteistyötä uhanalaisen naalin tilanteen parantamiseksi (mm. lisäruokinta).	Uhanalaisen naalin tilanne ja kannan elpymisen edellytykset mahdollistetaan.	x			Mahdollinen vaikutus	Riittämättömät resurssit, liian vähäinen ketunmetsästys ja ilmastonmuutoksen vaikutukset uhkaavat kannan elpymistä. Kannan elpymisen kannalta resursointi on turvattava.
Tavoite: Muut luontaiselinkeinot huomioidaan toiminnassa						
Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Ekolo- ginen	Sosiaa- linen	Talou- dellinen	Vaikutus direktiivi- arvoihin	Riskit ja niiden torjunta
Metsähallitus myöntää paikallisille maastoliikennelupia luonnontuotteiden keräilyyn. Lupia myönnetään paikkakuntalaisille ammattimaiseen luontaiselinkeinojen harjoittamiseen ja kotitarvekäyttöön olemassa oleville maastoliikenneurille.	Luontaiselinkeinojen harjoittaminen on huomioitu maastoliikenneluvituksen myötä.	x	x	x	Mahdollinen vaikutus	Maastoliikenne ei pysy olemassa olevilla maastoliikenneurilla. Torjutaan lupaehtojen painotuksella ja valvotaan resurssien puitteissa.
Tavoite: Poronhoito huomioidaan muussa maankäytössä						
Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Ekolo- ginen	Sosiaa- linen	Talou- dellinen	Vaikutus direktiivi- arvoihin	Riskit ja niiden torjunta
Lupametsästäjille viestitään toimimisesta poronhoitoalueella. Metsästysluvissa ja viestinnässä kehoitetaan ottamaan yhteyttä paliskunnan poroisäntään alueen porotöistä.	Poronhoito saadaan huomioitua ja metsästyksessä ei aiheudu haittaa poronhoidolle.		x	x	Ei vaikutusta	Kehoituksesta huolimatta metsästäjät eivät noudata lupaehtoja ja ota yhteyttä ajantaisiin porotöihin liittyen. Torjutaan riittävällä ja aktiivisella viestinnällä.

Suunnittelualueen nimi: Pöyrisjärven erämaa-alue

<p>Metsähallituksen ja saamelaisalueen paliskuntien välisen sopimuksen noudattaminen. Saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien, Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja Metsähallituksen välillä on sopimus saamelaisten kotiseutualueella noudatettavista metsänkäsittelyohjeista ja toimintatavoista sekä tarkemmasta paikallisesta sopimisesta.</p> <p>Jos Metsähallitukselle tulee tietoa sopimuksen vastaisesta toiminnasta porojen lisäruokintaa koskien, on Metsähallitus yhteydessä paliskuntaan asiatiilan korjaamiseksi. Keskustellaan sopimuksen päivitystarpeesta asianomaisten kesken.</p>	<p>Poronhoito ja saamelaiskulttuuri huomioidaan muussa maankäytössä.</p>	x	x	x	Ei vaikutusta	<p>Yhteistyötä ei tehdä aktiivisesti. Torjutaan sopimusehtoja noudattamalla.</p>
<p>Poronhoidon tarpeet huomioidaan muun maankäytön luvista, suostumuksissa, sopimuksissa ja rakenteissa. Paikallisten tärkeät luonnonkäytön sekä poronhoidon alueet otetaan huomioon luontomatkailun luvituksessa ja ohjauksessa. Maastoliikennelupia ei myönnetä poronhoidon kannalta kriittisille alueille ja ajankohdille, jotka määritellään yhdessä paliskunnan kanssa.</p> <p>Poronhoito huomioidaan uusien rakenteiden suunnittelussa ja erämaa-alueella sijaitsevat tuvat pyritään säilyttämään turvallisuusnäkökulmasta.</p>	<p>Erämaisen rauhan, luontoarvojen ja elinkeinon turvaaminen.</p>	x	x		Mahdollinen vaikutus	<p>Harvempi tupaverkosto voi aiheuttaa vaaratilanteita haastavissa sääolosuhteissa. Vääränlaiset rakenteet voivat aiheuttaa riskitilanteita poroille. Torjutaan jo rakenteiden suunnitteluvaiheessa porojen huomioimisella ja pyritään resurssien puitteissa säilyttämään tupaverkosto entisellään.</p>
<p>Poronhoitoon vaikuttavasta muusta maankäytöstä neuvotellaan paliskunnan kanssa. Metsähallitus neuvottelee poronhoitoon vaikuttavista toimistaan paliskunnan kanssa ja pyytää paliskunnalta tarvittaessa lausuntoja. Metsähallitus viestii myös muille toimijoille poronhoidon huomioimisesta sekä tarpeesta kuulla paliskuntaa.</p>	<p>Yhteistyön ja aktiivisen keskustelun kautta poronhoito saadaan huomioitua maankäytön yhteensovittamisessa.</p>		x		Ei vaikutusta	<p>Aktiivista yhteistyötä ja keskustelua ei tapahdu, jonka johdosta tiedot ovat puutteellisia. Torjutaan yhteistyön ylläpidolla.</p>
<p>Reviiriperusteisen korvausjärjestelmän tarpeisiin tuotetaan pesintätietoa. Metsähallitus tarkastaa vuosittain maakotkan ja merikotkan pesintätuloksen alueella ja toimittaa tiedon maakotkan pesintätuloksesta</p>	<p>Ilmoitetun pesintätuloksen pohjalta poronhoidon reviiriperusteisen korvausjärjestelmän taustatiedot saadaan turvattua ja korvaukset sen perusteella haettua.</p>	x		x	Ei vaikutusta	<p>Pesintätuloksen ilmoittamatta jättäminen hankaloittaa korvausten hakemista. Torjutaan riskiä aktiivisella yhteistyöllä.</p>

poronhoidon reviiiperusteisen korvausjärjestelmän taustatiedoksi.							
Tavoite: Alue säilyy erämaisena retkeilykohteena							
Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Ekologinen	Sosiaalinen	Taloudellinen	Vaikutus direktiivi-arvoihin	Riskit ja niiden torjunta	
Verkkosivut pidetään ajantasalla. Luontoon.fi -palvelun alle on koottu Pöyrisjärven erämaa-alueen tietoa mm. alueen luonto- ja kulttuuriarvoista, ohjeista ja säännöistä, jotka ohjaavat asiakkaita alueen arvojen säilyttämisen kannalta oikeaan toimintaan.	Ajantasaista tietoa on oltava saatavilla, jotta alueen käyttöä voidaan ohjata.	x	x		Mahdollinen vaikutus	Ajantasaista tietoa ei ole saatavilla ja resurssipula. Torjutaan riittävillä resursseilla.	
Viestinnässä korostetaan vastuullista ja roskatonta retkeilyä. Metsähallitus tuo esille vastuullisen retkeilyn kaikissa viestintäkanavissa.	Lisätään tietoisuutta ja suojellaan luontoarvoja.	x	x		Mahdollinen vaikutus	Viestinnästä huolimatta retkeily alueella kasvaa ja roskien määrä lisääntyy. Torjutaan tarvittavilla toimenpiteillä, lisäten viestintää.	
Tavoite: Alueen matkailukäyttö säilyy maltillisena							
Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Ekologinen	Sosiaalinen	Taloudellinen	Vaikutus direktiivi-arvoihin	Riskit ja niiden torjunta	
Alueen matkailutoiminnan luvituksessa huomioidaan sekä ekologinen että sosiaalinen kestävyys. Matkailutoiminnan luvitusmäärissä ja ohjaamisessa huomioidaan sosiaalinen ja ekologinen kestävyys. Metsähallituksessa tarkastellaan matkailutoimintojen kiintiöimismahdollisuutta ja -tarvetta eri alueilla Pöyrisjärven erämaa-alue mukaan lukien.	Luvituksen osalta toimitaan varovaisuusperiaatteen mukaisesti, ennakoiden tulevaisuuden kasvava kävijämäärä ja uudet harrastusmuodot.	x	x		Mahdollinen vaikutus	Riskinä on, ettei alueen matkailutoimijoita tavoiteta. Torjutaan aktiivisella viestinnällä matkailufoorumeissa ja uutiskirjeillä.	
Kaikkien yritysten kanssa tehdään kestävän matkailun yhteistyösopimus. Alueella toimivien yritysten kanssa tehdään kestävän matkailun yhteistyösopimus.	Matkailun ohjaaminen on erittäin tärkeää alueen käytön sosiaalisen kestävyuden kannalta.		x		Mahdollinen vaikutus	Mikäli ohjausta ei tehdä, sosiaalinen kestävyys on uhka alueen luontoarvoille. Torjutaan riittävällä ohjeistuksella ja viestinnällä.	
Tavoite: Alueen kulttuuriperintökohteet säilyvät							
Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Ekologinen	Sosiaalinen	Taloudellinen	Vaikutus direktiivi-arvoihin	Riskit ja niiden torjunta	
Arkeologisia kohteita kartoitetaan ja tarkastetaan tarvittaessa. Arkeologiset ja kulttuuriperintökohteet tarkastetaan mikäli maankäyttö uhkaa niiden säilymistä.	Yhteensovitetaan alueen eri arvojen suojelun, hoidon ja ylläpidon toimet.	x	x		Ei vaikutusta	Ilman ajantasaista tietoa ja riittäviä resursseja tiedonkeruuseen kulttuuriperintöarvoja ja arkeologisia kohteita voidaan tuhota. Toimenpidesuunnitelmat toimitetaan hyvissä ajoin kulttuuriperinnön asiantuntijalle arvioitavaksi.	

						Torjutaan riittävillä resursseilla.
Kulttuuriperinnön edunvalvontaa ja yhteistyötä jatketaan. Metsähallitus huolehtii osaltaan siitä, että kulttuuriperintökohteet huomioidaan muussa maankäytössä ja tekee yhteistyötä kulttuuriperintöviranomaisten kanssa (Saamelaismuseo Siida ja Museovirasto).	Yhteensovitetaan alueen eri arvojen suojelun, hoidon ja ylläpidon toimet yhdessä kulttuuriperintöviranomaisten kanssa.	x	x		Ei vaikutusta	Ilman ajantasaista tietoa, riittäviä resursseja tiedonkeruuseen, edunvalvontaan ja viranomaistyöhön kulttuuriperintöarvoja voidaan tuhota. Toimenpidesuunnitelmat toimitetaan hyvissä ajoin kulttuuriperinnön asiantuntijalle arvioitavaksi ja yhteistyötä ylläpidetään aktiivisesti. Torjutaan riittävillä resursseilla.
Tavoite: Paikkakuntalaisten eränkäyntimahdollisuudet säilyvät						
Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Ekolo- ginen	Sosiaa- linen	Talou- dellinen	Vaikutus direktiivi- arvoihin	Riskit ja niiden torjunta
Enontekiöllä asuville myönnetään lumipeitteisen ajan maastoliikennelupa kiintiökaudeksi. Enontekiön kunnan asukkaille myönnetään lumipeitteiselle ajalle maksuton maastoliikennelupa kiintiökaudeksi.	Eränkäyntimahdollisuudet saadaan turvattua. Metsähallitus on julkaissut eräluvut.fi -sivustolle kolmen pohjoisen kunnan alueelle karttoja vapaaehtoisista rauhoitusalueista, joilla motorisoitua liikkumista suositellaan välttämään. Karttoihin merkityillä alueilla suositellaan välttämään motorisoitua liikkumista esimerkiksi luonnon ja porojen vasomisen rauhoittamiseksi.	x	x		Mahdollinen vaikutus	Rauhoitusaluekarttojen alueita ja aikoja ei noudateta, jonka vuoksi luonnolle ja poronhoidolle aiheutuu haittaa. Luvatonta maastoliikennettä esiintyy valvonnasta huolimatta. Torjutaan viestinnällä ja valvotaan resurssien puitteissa.
Enontekiön kuntalainen voi hankkia kotikuntansa alueelle maksuttoman kalastusluvan. Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntalaiset voivat hankkia kotikuntansa alueelle maksuttoman kalastusluvan, joka on voimassa kiintiökauden edellä mainituissa kunnissa sijaitsevilla valtiolle kuuluvilla vesialueilla. Lupa oikeuttaa vapa- ja pyydyskalastukseen valtion vesialueilla lohen tai taimenen nousualueita lukuun ottamatta. Tuleva kiintiökausi vuosille 2026 – 2028.	Paikkakuntalaisen eränkäyntimahdollisuudet saadaan turvattua.	x	x		Ei vaikutusta	Maksutonta kuntalaisen kalastuslupaa käytetään väärin. Seurataan aktiivisesti myös Elinvoimakokeskuksen (EVK) ylläpitämää kaupallisen kalastajan rekisteriä.

Enontekiön kuntalainen voi hankkia lohi- ja taimenvesiin omakustannehintaan kausiluvan. Lohi- ja taimenvesiin em. kunnalliset voivat hankkia omakustannehintaan kausiluvan (jokiluvan). Lupa oikeuttaa viehekalastukseen niillä valtion vesialueilla, jotka ovat lohien tai taimenen nousualueita. Kausiluvan hinta on määritelty maa- ja metsätalousministeriön maksuasetuksessa. Alle 18-vuotiaan kausilupa on maksuton. Lupia ei ole kiintiöity eli luvan saavat halutessaan kaikki paikalliset kotikuntansa alueelle.	Kuntalaisen eränkäyntimahdollisuudet saadaan turvattua.	x	x		Mahdollinen vaikutus	Kuntalaisen jokikalastuslupaa käytetään väärin. Torjutaan viestinnällä.
Enontekiön kunnallaisella on oikeus metsästä kotikuntansa alueella valtion mailla. Alueella on voimassa metsästyslain 8 § mukainen kuntalaisten vapaa metsästysoikeus valtion mailla.	Paikallisten eränkäyntimahdollisuudet saadaan turvattua. Luonnonvarakeskus tekee tutkimusta säännöllisin väliajoin riistakannoista.	x	x		Mahdollinen vaikutus	Riittävää ja ajantasaista tietoa riistakannoista ei saada päätöksenteon pohjaksi. Torjutaan ajantasaisella tiedolla.
Tavoite: Eräasioista on tarjolla riittävästi tietoa						
Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Ekologinen	Sosiaalinen	Taloudellinen	Vaikutus direktiivi-arvoihin	Riskit ja niiden torjunta
Metsästäjille ja kalastajille viestitään poronhoidon huomioimisesta alueella. Eräasioista tarjotaan riittävästi oikeaa tietoa, esim. luvituksen perusteista.	Riittävä ja aktiivinen viestiminen ohjaa metsästäjien sekä kalastajien oikeaoppista toimimista alueella ja ongelmakohtia ilmenee jatkossa vähemmän.		x		Ei vaikutusta	Mikäli viestintä ei ole kohdennettua ja se ei tavoita kohderyhmää, niin poronhoidolle aiheutuu lieveilmiöitä ja haittaa. Torjutaan kohdennetulla viestinnällä.
Tavoite: Luvitus on ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä						
Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Ekologinen	Sosiaalinen	Taloudellinen	Vaikutus direktiivi-arvoihin	Riskit ja niiden torjunta
Metsähallitus neuvottelee Saamelaiskäräjien kanssa ja kuulee enontekiön RHY:tä kiintiöpäätöksestä. Metsähallitus huolehtii sille säädetyistä neuvotteluvaihtoista ja kuulemisista (kuntakohtaiset neuvottelukunnat, kiintiöneuvottelut, saamelaiskäräjä- ja poronhoitolain mukaiset neuvottelut) sekä osallistaa sidosryhmiä ja kansalaisia toimintansa kehittämiseen (esim. vuosittaiset kokoontumiset saamelaisten kotiseutalueen paliskuntien kanssa).	Neuvotteluvaihtojen ja kuulemisten pohjalta saadaan suunniteltua kiintiöpäätös, johon on osallistettu nimetyt tahot.	x	x		Mahdollinen vaikutus	Riskinä, ettei nimetyt tahot eivät osallistu neuvottelutilanteeseen ja jättävät vaikuttamismahdollisuutensa käyttämättä. Torjutaan lakisääteisellä neuvotteluvaihtoilla, osallistumatta jättämiseen ei voida vaikuttaa.
Neuvottelu kiintiöpäätöksestä kuntakohtaisissa neuvottelukunnissa ja	Neuvotteluvaihtojen ja kuulemisten pohjalta saadaan suunniteltua kiintiöpäätös, johon on osallistettu keskeiset	x	x		Mahdollinen vaikutus	Ei riskejä.

<p>Saamelaiskäräjien kanssa. Metsähallitus huolehtii sille säädetyistä neuvotteluelvoitteista ja kuulemisista (kuntakohtaiset neuvottelukunnat, kiintiöneuvottelut, saamelaiskäräjä- ja poronhoitolain mukaiset neuvottelut) sekä osallistaa sidosryhmiä ja kansalaisia toimintansa kehittämiseen esim. vuosittaiset kokoontumiset saamelaisten kotiseutalueen paliskuntien kanssa).</p> <p>Kalastuslain (379/2015) 45 § mukaan kalastuksen järjestäminen valtion vesialueella Valtiolla kuuluvalla vesialueella 41 §:ssä tarkoitetuista tehtävistä huolehtii Metsähallitus. Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa Metsähallituksen tulee vuosittain pyytää lausunto kalastuksen järjestämisestä ja kalastuslupien myöntämisessä noudatettavista periaatteista Metsähallituksesta annetun lain (234/2016) 39 §:n 2 momentissa tarkoitetuilta neuvottelukunnilta. (8.4.2016/236) Kalastuksen järjestämisestä valtiolle kuuluvalla vesialueella voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.</p>	tahot.					
<p>Osallistutaan ajantasaisen tiedon tuottamiseen kalastuksesta ja kalastuspaineesta. Pyydys- ja vapakalastajilla on velvoite raportoida saaliistaan kalastuslain mukaisesti. Eräpalvelut suorittaa myös itse saalistiedustelukyselyjä yms. mm. paikallisten luvalla kalastaville. Metsähallituksen luvissa on saalispalautteen antoehto omakala järjestelmän kautta ja kaupallisilla kalastajilla on pakollinen, lain mukainen raportointivelvollisuus vuosittain Ely-keskukselle.</p>	Raportointivelvoitteen kautta saadaan tuotettua ajantasaista tietoa kalastuspaineesta ja mitoitettua luvitus kestävälle tasolle.	x	x		Mahdollinen vaikutus	Raportointivelvoitteesta huolimatta saalispalautetta ei anneta, jonka vuoksi tiedot jää puutteellisiksi. Torjutaan riskejä korostamalla viestintää.
<p>Osallistutaan ajantasaisen tiedon tuottamiseen riistakannoista ja valmistellaan kiintiöpäätös. Metsähallitus osallistuu vuosittaiseen riekkokannan arvioinnin järjestämiseen.</p>	Riekkokannan tilan säännöllinen arviointi johtaa ajantasaiseen tietoon riekkokannoista.	x			Mahdollinen vaikutus	Ajantasaista tietoa ei ole saatavilla. Torjutaan riittäväillä resursseilla.
<p>Riistalajien kantojen säilyttäminen elinvoimaisena. Luvitus ja lupasuunnittelu perustuu tuoreimpaan</p>	Direktiivistatusta seurattava.	x	x		Mahdollinen vaikutus	Sääntelyn tiukkeneminen, jolla vaikutusta saamelaiskulttuuriin ja paikallisten oikeuksiin. Ajantasaista tietoa riistakannoista ja niiden tilasta ei ole

saatavilla olevaan tutkimustietoon.						saatavilla. Torjutaan ajantasaisella tiedolla. Sääntelyn tiukkenemiseen ei voida vaikuttaa.
Tavoite: Muut toimenpiteet						
Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Ekologinen	Sosiaalinen	Taloudellinen	Vaikutus direktiivi-arvoihin	Riskit ja niiden torjunta
Ilmastonmuutokseen varautuminen. Alueelle painottuvassa toiminnassa, ohjeistuksissa ja viestinnässä huomioidaan ilmastonmuutoksen vaatimat näkökulmat.	Reagoidaan muuttuvaan ympäristöön ja sen aiheuttamiin muutoksiin. Sopeudutaan ja ohjeistetaan alueen käyttäjiä ja kävijöitä toimimaan alueella vastuullisesti ilmastonmuutoksen etenemisen myötä ilmenneissä asioissa.	x	x	x	Mahdollinen vaikutus	Ilmastonmuutos etenee sopeutumisesta huolimatta ja sopeutumistoimet eivät ole riittäviä luontoarvojen, luontaiselinkeinojen ja poronhoidon turvaamisen kannalta.

21 Toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden seuranta

Selite Lomakkeella kuvataan toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden seurannassa käytettävät mittarit sekä niiden nyky- ja tavoitearvot.

Toimenpiteiden toteutumisen seurannan mittarit

Toimenpide	Mittariluokka	Mittarin tarkennus	Lähtötaso (teksti)	Lähtötaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi
Kohdennettua ketunmetsästystä alueella jatketaan	Poistettavien esiintymien/yksilöiden määrä (kuvaus)	Kohdennetun ketunmetsästyksen jatkaminen			Metsästystä alueella jatketaan.				2035
Maastoliikenneluvitus on kiintiöiden ja Metsähallituksen maastoliikenneperiaatteiden mukaista	Myönnettyjen lupien lkm (kpl)	Motorisoitujen maastoliikennelupien määrä.	Seurataan myönnettyjen lupien määrää ja reagoidaan tarvittavilla toimenpiteillä.		Merkittävää kasvua lupien määrässä ei tapahdu.			kpl	2035
Neuvottelu kiintiöpäätöksestä kuntakohtaisissa neuvottelukunnissa ja Saamelaiskäräjien kanssa	Muu	Kalastuksen seuranta (K)			Toteutumista seurataan kalastukseen myönnettyjen lupien määrällä. Kalastuksen saaliin seurannassa hyödynnetään Luonnonvarakeskuksen tuottamaa yleistä tietoa Lapin sisävesien kalastuksesta sekä kalastajien luvan myöntäjille antamaa saalispalautetta.				2035
Osallistutaan ajantasaisen tiedon tuottamiseen riistakannoista ja valmistellaan kiintiöpäätös	Muu	Myytyjen metsästyslupavuorokausien määrä (kpl).	Seuranta vuositason ja kiintiöpäätöskausittain.		Kanta säilyy elinvoimaisena ja lupien määrä on kestäväällä tasolla.			kpl	2035
Reviiriperusteisen korvausjärjestelmän tarpeisiin tuotetaan pesintätietoa	Erityislajien seurannan määrä (saimaannorppa, maakotka, valkoselkätikka, muuttohaukka, tunturihaukka ja naali) (kpl)	Pesivien maakotkien reviirien tarkistus			Kaikki reviirit tarkastettu vuosittain			kpl	2031
Riistalajien kantojen säilyttäminen elinvoimaisena	Muu	Riittävän laajan ja tarkan tutkimustiedon käyttö ja saatavuus.			Ajantasainen tieto.				2035

Vaikuttavuuden seurannan mittarit

Alueen suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen tila säilyy tai paranee

Mittariluokka	Mittarin nimi	LAC	Lähtötaso (teksti)	Lähtötaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi	Lisätietoja
---------------	---------------	-----	--------------------	-----------------	----------------------	---------------	---------------	---------	--------------	-------------

KÄYTÖN OHJAUS JA MAANKÄYTTÖÖN VAIKUTTAMINEN	Polttopuiden ostolupien määrä ja myydyn puun kokonaismäärä (pm3)							kpl	2035	
Lajiston inventointitilanne (kuvaus)	Lajitiedon ja luontotyyppien tilan kartoittaminen ja tilan seuraaminen (K)				Nata 2020			ha	2035	
Suojeltavien lajien esiintymien määrä suojelualueilla (kpl)	Uhanalaisesiintymien nykytilan ja laadun muutosten selvittäminen (K)				Nata 2020			kpl	2035	

Porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen edellytykset säilyvät

Mittariluokka	Mittarin nimi	LAC	Lähtötaso (teksti)	Lähtötaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi	Lisätietoja
Suojeltavien lajien esiintymien määrä suojelualueilla (kpl)	Reviiriperusteisen korvausjärjestelmän tueksi tuotetaan tietoa maakotkan pesinnän tilasta				Tiedot toimitettu				2026	Tarkistetaan vuosittain

Pöyrisjärven erämaa-alue säilyy erämaisena

Mittariluokka	Mittarin nimi	LAC	Lähtötaso (teksti)	Lähtötaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi	Lisätietoja
Muu	Retkeilyrakenteiden kohdekokonaisuuksien määrä		Onko uusia kohdekokonaisuuksia rakennettu.		Uusia rakenteita ei ole tarve rakentaa, alueen käyttö pysyy olemassa olevilla rakenteilla ja urilla.	5		kpl	2035	Yksi kohdekokonaisuus sisältää mahdollisen yöpymiseen tarkoitetun rakenteen tai muun suojan, tulipaikan, käymälän ja liiterin sekä mahdollisia muita pihapiiriin välittömästi liittyviä rakenteita.

Eränkävintimahdollisuudet on turvattu ja ne ovat sekä ekologisesti että sosiaalisesti kestäväällä tasolla

Mittariluokka	Mittarin nimi	LAC	Lähtötaso (teksti)	Lähtötaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi	Lisätietoja
MUU	Erävalvonta				Toimenpiteisiin johtaneiden tapausten prosenttiosuus verrattuna valtakunnalliseen tasoon (kausivalvonta)					Erävalvontaa toteutetaan resurssien puitteissa.

Alueen retkeily- ja matkailukäyttö on kestävä

Mittariluokka	Mittarin nimi	LAC	Lähtötaso (teksti)	Lähtötaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi	Lisätietoja
---------------	---------------	-----	--------------------	-----------------	----------------------	---------------	---------------	---------	--------------	-------------

Suunnittelualueen nimi: Pöyrisjärven erämaa-alue

Käytön määrä maastossa (kpl)	Käyntimäärät eri sesonkeina				Näkkälään ja Kalmakaltiolle uran alkuun asetetaan kävijälaskurit. Asennus paikoilleen ja jätetään paikalleen ympäri vuoden, jolloin sesonkiin liittyvää vaihtelua voidaan seurata.					Käyntimääräarvioita ja sesonkivaihtelua tarkastellaan esim. välitarkastelun tai raportoinnin yhteydessä sidosryhmien kanssa.
Saamelaiskulttuurin ja muun paikalliskulttuurin edellytykset säilyvät										
Mittariluokka	Mittarin nimi	LAC	Lähtötaso (teksti)	Lähtötaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi	Lisätietoja
MUU	Saamelaiskulttuurin ja poronhoidon turvaaminen				Vaikutusten seuranta tehdään yhteistyössä paliskunnan, Saamelaiskäräjien ja Akwé: Kon - työryhmän kanssa.					Kirjataan vuosittainen tilaisuuksien määrä ja ajankohtaiset huomiot.

22 Osallistaminen

Selite	Kansalaisten ja sidosryhmien kuuleminen suunnittelussa on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon toimintatapa. Osallistamisen tavoitteena on: saada luonnonsuojeluun liittyville tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä, vähentää ristiriitoja Metsähallituksen ja eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä ratkaisuille pohjaksi, saada yhteistyötahot sitoutumaan suunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin ratkaisuihin sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken.
---------------	---

Kohdennettu osallistaminen

Osallistamistapa	Osallistetut taho	Nimetty edustaja
Akwé :Kon -työryhmän 1. kokous 21.11.2023	Saamelaiskäräjien nimeämä Akwe: Kon -työryhmä	
Akwé: Kon -työryhmän 2. kokous 28.2.2024	Saamelaiskäräjien nimeämä Akwe: Kon -työryhmä	
Akwé: Kon -työryhmän 3. kokous 27.5.2024	Saamelaiskäräjien nimeämä Akwe: Kon -työryhmä	
Akwé: Kon -työryhmän 4. kokous 5.12.2024	Saamelaiskäräjien nimeämä Akwe: Kon -työryhmä	
Akwé: Kon -työryhmän 5. kokous 12.6.2025	Saamelaiskäräjien nimeämä Akwe: Kon -työryhmä	
Akwé: Kon -työryhmän 6. kokous 5.11.2025	Saamelaiskäräjien nimeämä Akwe: Kon -työryhmä	
Akwé: Kon -työryhmän huomiot ja muutokset suunnitelmaan 21.11.2025	Työryhmän puheenjohtaja ja saamelaiskulttuurin vaikutusten arvionnin valmistelija	
Lapin Elyn osallistaminen Teams-palaverissa polttopuunotosta 25.11.2025	Lapin Ely, 3 henkilöä	Marjut Kokko, Jari Pasanen ja Piippa Wäli
Näkkälän paliskunnan teemaosallistaminen, puhelimitse	Poroisäntä Hannu Ranta	
Yhteistyöryhmän 1. kokous 18.1.2024	Yhteistyöryhmäläiset	Keskeisimpien sidosryhmien edustajat
Yhteistyöryhmän 1. kokous 19.1.2024	Yhteistyöryhmäläiset	Keskeisimpien sidosryhmien edustajat

Suunnittelualueen nimi: Pöyrisjärven erämaa-alue

Yhteistyöryhmän 2. kokous 22.4.2024	Yhteistyöryhmäläiset	Keskeisimpien sidosryhmien edustajat
Yhteistyöryhmän 3. kokous 25.3.2025	Yhteistyöryhmäläiset	Keskeisimpien sidosryhmien edustajat
Yhteistyöryhmän alkuinfo 27.11.2023	Yhteistyöryhmäläiset	Keskeisimpien sidosryhmien edustajat
Yleisötilaisuus Hetassa 4.6.2024	Paikalla 15 henkilöä	
Yleisötilaisuus Peltovuomassa 20.5.2023	Paikalla 21 henkilöä	

Yksityisten maanomistajien osallistaminen (Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet)

Avoin osallistaminen	Paikka	Pvm	Osallistujat (lkm)

Lausunnot ja palaute (lausuntokooste liitteenä 3)

Pyydetty lausunnot (kpl)	Saadut lausunnot (kpl)	Lausuntoaika

Yhteenveto osallistamisesta ja sen vaikutuksesta suunnitelmaan

Pöyrisjärven erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelman päivittämisen yhteydessä osallistettiin alueen kannalta keskeiset sidosryhmät. Osallistaminen koostui yleisötilaisuuksista, yhteistyöryhmästä ja Saamelaiskäräjien nimeämästä Akwé: Kon -työryhmästä. Kokouksissa on käsitelty mm. voimassa olevan suunnitelman toteutumista, alueen keskeisiä arvoja, suunnitelman tavoitteita ja esitettyjä toimenpiteitä. Osallistamisen pohjalta saatiin arvokasta lisätietoa alueesta sekä sen historiasta ja erityispiirteistä.

Yhteistyöryhmä koostui paikallisista sidos- ja käyttäjäryhmistä sekä viranomaistahojen edustajista. Kokouksiin osallistui vaihtelevasti Enontekiön kunta, Enontekiön kalatalousalue, Enontekiön yrittäjät, Enontekiön riistanhoitoyhdistys, Lapin ELY-keskus, Näkkälän paliskunta, Saamelaiskäräjät, Saamelaismuseum, Saamelaispaliskunnat ry, Suomen porosaamelaiset, Vuontisjärven kyläyhdistys, Peltojärven lapinkylä ry, Johti Sápmelacat rs, Eanodaga Sámiid Searvi rs.

Suunnitelman päivityksessä on sovellettu Akwé:Kon -menettelytapaa ja sen kautta saamelaisten osallistuminen suunnitelmien valmisteluun, vaikutusten arviointiin ja päätöksentekoon on pyritty turvaamaan. Akwé:Kon -ryhmä osallistui prosessin aikana saamelaiskulttuurille aiheutuvien vaikutusten arviointiin sekä esittivät muutoksia suunnitelmaan prosessin eri vaiheissa. Kokouksiin osallistui vaihtelevilla kokoonpanoilla varsinaiset jäsenet: Ulla-Maarit Magga, Anne-Maria Näkkäläjärvi, Anne-Maria Magga, Nils-Heikki Magga, Heikki Magga, Juhán-Tuommmá Magga, Lemet-Ante Näkkäläjärvi ja varajäsenistä: Jouni Näkkäläjärvi, Juha Magga, Inger-Anne Magga, Kristen-Anne Ruotsala, Rosa-Mären Magga, Jouni Magga, Niila Magga. Valmistelijana toimi Dierpmis ay:n Suvi Juntunen ja Klemetti Näkkäläjärvi.

Yleisötilaisuuksia järjestettiin päivityksen alkaessa kaksi. Näiden tarkoituksena oli saada mahdollisimman paljon paikallistietoa erämaa-alueeseen kohdistuvista käyttötarpeista ja -paineista sekä erilaisten toimintojen vaikutuksista alueella.

LÄHTEET				
Viittaus	Tekijä(t)	Julkaisun nimi	Julkaisutiedot	Julkaisuvuosi
	Cohen, J., Pulliainen, J., Ménard, C. B., Johansen, B., Oksanen, L., Luojus, K. & Ikonen, J.	Effect of reindeer grazing on snowmelt, albedo and energy balance based on satellite data analyses. Remote Sensing of Environment, vol. 135.	https://doi.org/10.1016/j.rse.2013.03.029	2013
	Metsähallitus	Pöyrisjärven erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja Sarja B No 59	2001
	Metsähallitus	Pöyrisvuoman soidensuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelma	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja Sarja B No 59	2001
	Metsähallitus	Saaravuoman - Kuoskisenvuoman soidensuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelma	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja Sarja B No 59	2001
	Museovirasto	Kulttuuriympäristön palveluikkuna	https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx	2024
	Keränen, P.	Enontekiön kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma 2022-2030	Enontekiön kalatalousalue	2023
	Eilu, P.	Kallioperä. Teoksessa Kajala, L. (toim.) Pöyrisjärven erämaa-alueen sekä Pöyrisvuoman ja Saaravuoman-Kuoskisenvuoman soidensuojelun alueiden luonto ja käyttö.	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 96	1999
	Johansson, P.	Jääkauden lopussa syntyneet maaperämuodot. Teoksessa Kajala, L. (toim.) Pöyrisjärven erämaa-alueen sekä Pöyrisvuoman ja Saaravuoman-Kuoskisenvuoman soidensuojelun alueiden luonto ja käyttö.	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 96	1999
	Husa, J. & Teeriaho, J.	Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Lapissa	Suomen ympäristö 6/2015	2015
	Räisänen, J, Teeriaho, J., Kananoja, T. & Rönty, H.	Valtakunnallisesti arvokkaat kivikot – Osa 1	Suomen ympäristö 2/2018	2019
	Mäkinen, K., Palmu, J.-P., Teeriaho, J., Rönty, H., Rauhaniemi, T. & Jarva, J.	Valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat	Suomen ympäristö 14/2007	2007
	Bird Life Suomi	Suomen tärkeät lintualueet	https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/finiba/	2025
	DataZone by Birdlife	Global bird conservation, Pöyrisjärvi wilderness area	https://datazone.birdlife.org/site/factsheet/49382-p%C3%B6yrisj%C3%A4rvi-wilderness#Site-status	2025
	Magga, M.	Gäkti lupauksena. Duodjin moniaistinen visuaalisuus ja estetiikka kirkollisissa tiloissa. Acta electronica Universitatis Lapponiensis 371.	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-408-9	2024
	Näkkäläjärvä, K., Jaakkola J., Juntunen, S.	Ilmastonmuutoksen vaikutukset Suomen saamelaiskulttuuriin. Selvitys saamelaisten totuus- ja sovintokomissiolle.	Valtioneuvoston julkaisuja 2024:45.	2024
	Anon	Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen alkuperäiskansojen perinnetietoa käsittelevän artikla 8j:n kansallisen asiantuntijatyöryhmän loppuraportti.	Ympäristöministeriö, Helsinki	2011
	Näkkäläjärvä, K.	Jauristunturin poropaimentolaisuus: Kulttuurin kehitys ja tietojärjestelmä vuosina 1930–1995.	Julkaisematon väitöskirja. Oulun yliopisto.	2013

Suunnittelualueen nimi: Pöyrisjärven erämaa-alue

Västerbottenin lääninhallitus, Miljødirektoratet ja Metsähallitus	Naalin (<i>Vulpes lagopus</i>) suojelusuunnitelma 2025–2029	https://www.metsa.fi/suojelu-ja-hoito/lajien-suojelu/naali/	2025
Metsähallitus	Saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien, Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja Metsähallituksen välinen sopimus saamelaisten kotiseutualueella noudatettavista metsänkäsittelyohjeista ja toimintatavoista sekä tarkemmasta paikallisesta sopimisesta.	https://www.metsa.fi/wp-content/uploads/2020/12/MH-3498-2014-8-Saamelaiskarajat-sopimus-302509_1_1.pdf	2014
Strava	Cycling	https://www.strava.com/	2026
Metsähallitus, Västerbottenin lääninhallitus ja Miljødirektoratet	Naalin (<i>Vulpes lagopus</i>) suojelusuunnitelma 2025–2029	https://julkaisut.metsa.fi/wp-content/uploads/sites/2/2025/11/a261.pdf	2025
Tammilehto, A. et al	Ylä-Lapin luonnon kaukokartoitus – Projektin loppuraportti osa 1 – Aineistot ja menetelmät	Metsähallitus, Vantaa, 2024	2024
Tammilehto, A. et al	Ylä-Lapin luonnon kaukokartoitus – Projektin loppuraportti osa 2 – Luontotyypit	Metsähallitus, Vantaa, 2024	2024
Valtioneuvosto	Laki Ounasjoen erityissuojelusta 703/1983		1983
Mäkinen, K., Teeriaho, J., Rönty, H., Rauhaniemi, T. & Sahala, L.	Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat	Suomen ympäristö 32/2011	2011
Johansson, P. & Kujansuu, R. (toim.)	Pohjois-Suomen maaperä - Maaperäkarttojen 1:400 000 selitys	Geologian tutkimuskeskus, Espoo	2005
Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus	Ylä-Lappi Davvi-Sápmi Paje-Lappi Pájj-Lappi Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Riikkaviidosaččat árvvolaš duovddaguovlluid Váldikodálávt mávsuliih enádâhkuávluh Vá'lddkááddlânji árvvsa kue'stelmvuu'd VAMA 2021	Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus	2021
Kolari, T. H. M., Kumpula, T., Verdonen, M., Forbes, B. C., & Tahvanainen, T.	Reindeer grazing controls willows but has only minor effects on plant communities in Fennoscandian oroarctic mires	Arctic, Antarctic, and Alpine Research , 51(1), 506-520	2019
Museovirasto	Enontekiön saamelaisasutuksen talvi- ja kesäkylät	https://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=5213	2024
Ympäristöministeriö ja Syke	Ylä-Lappi Davvi-Sápmi Paje-Lappi Pájj-Lappi Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Riikkaviidosaččat árvvolaš duovddaguovlluid Váldikodálávt mávsuliihenádâhkuávluh Vá'lddkááddlânji árvvsa kue'stelmvuu'd	VAMA 2021	2021
Raunio, A. & Kontula, T.	Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018 : Luontotyyppien punainen kirja. Osa 2: Luontotyyppien kuvaukset	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4819-4	2018
Kumpula, J. et al	Poronhoitoalueen talvilaitumet vuosien 2016–2018 laiduninventoinnissa	https://jukuri.luke.fi/server/api/core/bitstreams/2f7e8a57-c66f-4dae-9419-7037633e63c4/content	2019
Pääkkö, E. et al	Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa I: Tulokset ja arvioinnin perusteet	Suomen ympäristökeskus & ympäristöministeriö. Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.	2018

Suunnittelualueen nimi: Pöyrisjärven erämaa-alue

	Ulko	Hetta-Pöyrisjärvi-Kalmakaltio mtb-reitit	https://ulko.fi/route/qtGO8h62u8	2017
	Kumpula, J. et al	ReindeerPaths - Kohti mekaanista ymmärrystä porolaidunnuksen vaikutuksista soiden hiilitasapainoon	https://uefconnect.uef.fi/reindeerpaths-kohti-mekaanista-ymmarrysta-porolaidunnuksen-vaikutuksista-soiden-hiilitasapainoon/	2024
	Museovirasto	Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt	https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/rakennettu-kulttuuriymparisto/valtakunnallisesti-merkittavat-rakennetut-kulttuuriymparistot	2009

Liite 1. Kooste yksityisistä luonnonsuojelualueista

Sisältö	Liitteessä listataan Natura-alueella olevat yksityiset luonnonsuojelualueet, niiden määräysten mahdollinen uusimistarve sekä liikkumisrajoitukset ja muut tarpeelliset lisätiedot.
---------	--

Tunnus	Nimi	Rauhoitusvuosi	Pinta-ala (ha)	Määräysten uusimistarve	Lisätietoja
YSA260398	Näkkälän ikimetsä	2022	0,00		

Liikkumisrajoitukset					
Tunnus	Nimi	Alkaa	Päätyy	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja

YSA alueiden pinta-ala yhteensä (ha)	0,00
Rajoitusala YSA alueilla yhteensä (ha)	0,00

Liite 2. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja luonto- ja lintudirektiivien lajit

HUOM! Lomakkeelta on jätetty pois JulKL 621/1999 24 § 1 mom. kohdan 14 mukaan salassa pidettävä aineisto: sensitiivisiksi määritellyt lajitiedot!

Eliöryhmä	Lajinimi	Direktiivi	Ls-laki	Uhanal. luokka	Vieraslaji	Sens. tieto	Hav. paikk. määrä	Keskeinen suojeluperuste/arvo	Lisätiedot
Linnut	ampuhaukka <i>Falco columbarius</i>	Li I	-	LC					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	jänkäkurppa <i>Lymnocyptes minimus</i>	Li m	-	LC					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	jänkäsirriäinen <i>Calidris falcinellus</i>	Li m	-	NT			1		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Linnut	järripeippo <i>Fringilla montifringilla</i>		-	NT					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	kapustarinta <i>Pluvialis apricaria</i>	Li I	-	LC					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	keltävästäräkki <i>Motacilla flava</i>	Li m	-	LC					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	kivitasku <i>Oenanthe oenanthe</i>	Li m	-	LC					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	kurki <i>Grus grus</i>	Li I	-	LC					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	lapinsirkku <i>Calcarius lapponicus</i>		-	NT					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	lapinsirri <i>Calidris temminckii</i>	Li m	U	EN			2		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Linnut	liro <i>Tringa glareola</i>	Li I	-	NT					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	metso <i>Tetrao urogallus</i>	Li I	-	LC					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	mustalintu <i>Melanitta nigra</i>	Li m	-	LC			2		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Linnut	mustaviklo <i>Tringa erythropus</i>	Li m	-	NT					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	pajusirkku <i>Emberiza schoeniclus</i>		U	VU					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	pensastasku <i>Saxicola rubetra</i>		U	VU			1		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Linnut	piekana <i>Buteo lagopus</i>		U	EN					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	punajalkaviklo <i>Tringa totanus</i>	Li m	-	NT					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	riekko <i>Lagopus lagopus</i>		-	VU					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	ruokokerttunen <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>		-	NT					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	sinirinta <i>Luscinia svecica</i>	Li I	-	LC					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	sinisuohaukka <i>Circus cyaneus</i>	Li I	U	VU					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	suokukko <i>Calidris pugnax</i>	Li I	U	CR					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	suopöllö <i>Asio flammeus</i>	Li I	-	LC					Metsähallituksen linjalaskennat

Suunnittelualueen nimi: Pöyrisjärven erämaa-alue

Linnut	suosirri <i>Calidris alpina</i>		-					Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	taivaanvuohi <i>Gallinago gallinago</i>		-	NT				Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	tunturikihi <i>Stercorarius longicaudus</i>		-	NT				Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	valkoviklo <i>Tringa nebularia</i>		-	NT				Metsähallituksen linjalaskennat
Linnut	vesipääsky <i>Phalaropus lobatus</i>	Li I	U	VU				
Linnut	viherpeippo <i>Carduelis chloris</i>		U	EN				Metsähallituksen linjalaskennat
Kaksisiipiset	<i>Sylvicola zetterstedti</i>		-	DD				
Kaksisiipiset	tunturikeilanen <i>Cheilosia alpina</i>		-	NT				
Nivelkärsäiset	rimpijuoksulude <i>Salda sahlbergi</i>		U	VU				
Perhoset	jäkälänopsayökkönen <i>Sympistis lapponica</i>		U	EN				
Perhoset	kangaskirjokääriäinen <i>Argyroploce concretana</i>		U	VU		1		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Perhoset	kenttähietakoi <i>Gnorimoschema streliciella</i>		E	EN		4		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Perhoset	kiiltokeulakoi <i>Chionodes violacea</i>		E	EN		6		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Perhoset	kissankäpäläpussikoi <i>Coleophora pappiferella</i>		U	VU		9		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Perhoset	korppimittari <i>Psodos coracina</i>		-	NT				
Perhoset	korukaitakoi <i>Oxypteryx superbella</i>		U	VU		2		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Perhoset	käpäläjätäjäkoi <i>Scrobipalpa murinella</i>		U	VU		1		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Perhoset	lapinkenttämittari <i>Xanthorhoe abrasaria</i>		U	VU				
Perhoset	lapinnokiperhonen <i>Erebia pandrose</i>		-	NT				
Perhoset	lapinsiilikäs <i>Arctia lapponica</i>		-	NT		1		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Perhoset	lapinsurviaiskoi <i>Nemophora bellela</i>		-	NT				
Perhoset	metsäkenttämittari <i>Xanthorhoe annotinata</i>		-	NT				
Perhoset	metsäpohjanmittari <i>Entephria caesiata</i>		U	VU				
Perhoset	muurainhopeatäplä <i>Boloria freija</i>		-	NT		1		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Perhoset	paljakkakylmänperhonen <i>Oeneis bore</i>		-	NT				
Perhoset	piiskuhietakoi <i>Gnorimoschema valesiella</i>		U	VU		2		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Perhoset	pohjankeulakoi <i>Chionodes nubilella</i>		-	NT				
Perhoset	pohjanrengasmittari <i>Yezognophos vittaria</i>		-	NT				

Suunnittelualueen nimi: Pöyrisjärven erämaa-alue

Perhoset	purppurakenttämittari <i>Xanthorhoe decoloraria</i>		-	NT			3		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Perhoset	rahkahopeatäplä <i>Boloria frigga</i>		-	NT					
Perhoset	rakkayökkönen <i>Anarta melanopa</i>		-	NT					
Perhoset	ruskoharmoyökkönen <i>Xestia tecta</i>		-	NT					
Perhoset	sianpuolukkapussikoi <i>Coleophora arctostaphyli</i>		U	VU			3		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Perhoset	suomenpeilikääriäinen <i>Eucosma suomiana</i>		U	VU			1		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Perhoset	sysipohjanmittari <i>Entephria polata</i>		-	NT			1		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Perhoset	tunturipikkumittari <i>Eupithecia fennoscandica</i>		E	EN					
Perhoset	vaivaiskoivulativakääriäinen <i>Pammene clanculana</i>		-	NT					
Perhoset	vaivaiskoivusilmukääriäinen <i>Apotomis lemniscatana</i>		-	NT			1		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Vesiperhoset	nivasirvikäs <i>Apatania wallengreni</i>		-	NT					
Putkilokasvit	ahokissankäpäälä <i>Antennaria dioica</i>		-	NT			4		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Putkilokasvit	ahonoidanlukko <i>Sceptridium multifidum</i>		-	NT			11		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Putkilokasvit	ketonoidanlukko <i>Botrychium lunaria</i>		-	NT			4		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Putkilokasvit	pohjannoidanlukko <i>Botrychium boreale</i>		-	NT			2		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS
Putkilokasvit	velttosara <i>Carex laxa</i>		-	NT			1		Nimet ja luokitukset 17.08.2023. 2023-08-17 LajiGIS

Selitykset	
Direktiivi	Lu I - Luontodirektiivin liitteen I luontotyypit, Lu II - Luontodirektiivin liitteen II laji, Lu IV - Luontodirektiivin liitteen IV laji, Lu V - Luontodirektiivin liitteen V laji, Li I/Ls - Lintudirektiivin liitteen I laji, Li Ms - Muuttava laji, jota käytetty SPA alueita valittaessa, -- Ei direktiivi laji
Uhanalaisuus luonnonsuojeluasetuksessa	E - erityisesti suojeltava laji, U - muu uhanalainen laji, -- ei mainittu asetuksessa
IUCN luokituksen mukainen uhanalaisuusluokka	RE - Hävinneet (RE), EW - Luonnosta hävinneet (EW), CR - Äärimmäisen uhanalaiset (CR), EN - Erittäin uhanalaiset (EN), VU - Vaarantuneet (VU), NT - Silläpidettävät (NT), LC - Elinvoimaiset (LC), DD - Puutteellisesti tunnetut (DD), NE - Arvioimatta jätetyt (NE), 10 - Tarkastelematta jätetyt, NA - Arviointiin soveltumattomat (NA)

Liite 3. Lausuntokooste

Pyydetyt lausunnot (kpl)				Saadut lausunnot (kpl)			
Lausuja ja lausunto		Suunnitelman osa/lomake		Metsähallituksen vastine		Aiheutunut toimenpide	